Ἔτος Β. | Ἐκδίδεται τῇ 1/13 καὶ 15/27. ἑκάστου μηνός. | Ἐν ΛΕΙΨΙΑι τῇ 1|13 Σεπτεμβρίου 1882 | Τιμὴ ἐτησία προπληρωμένη εἰς χρυσόν. Φράγκ. 40. Μάρκ. 32. Ρούβλ. 16. | Ἀρ. 33.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ὁ καταρράκτης τῆς Στυγός. — Ποικίλαι εἰκόνες ἐξ Ὁλλανδίας. Η Νυμέγη (τέλος). — Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός (συνέχεια). — Ἡ Μορεμβασία. — Ἀγγλικὰ στρατόπεδα ἐν Κύπρῳ. — Ἡ θωρηκτὴ ἀμαξοστοιχία. — Τὸ ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος. — Κολάσεως ἄσμα γ'. — Ὁ τελευταῖος τῶν Σαβέλλων (συνέχεια). — Ὁ πολιτισμὸς τῶν Ἀράβων. — Ἡ ἰατρικὴ ἐν Κίνᾳ. — Θήρα ἐν τῇ νοτίῳ Ἀφρικῇ (συνέχεια). — Πολιτικὴ ἐπιθεώρησις. — Οἰκονομικὴ ἐπιθεώρησις. — Διάφορα. — Γραμματοκιβώτιον τοῦ Ἑσπέρου. — Λύσεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Ἡ Στύξ. — Ἡ ἀγορὰ τῆς Νυμέγης. — Ἡ Μορεμβασία. — Ἀγγλικὰ στρατόπεδα ἐν Κύπρῳ. — Ἡ θωρηκτὴ ἀμαξοστοιχία. — Τὸ ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος (Ἡ Ὕδρα, αἱ Σπέτσαι, ἡ Κύπρος καὶ ἡ Ῥόδος). — Καταχθονία Συναυλία.

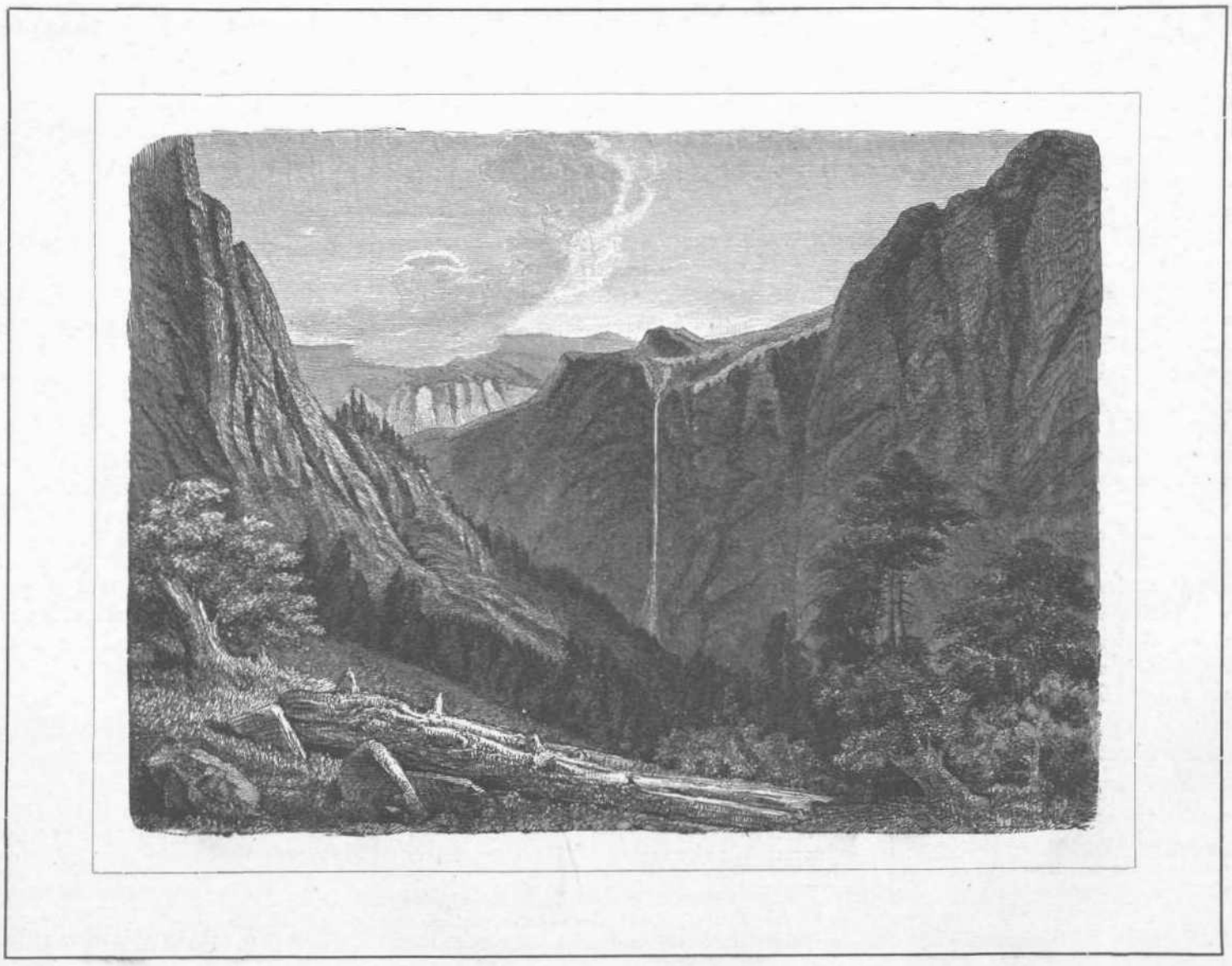

Η ΣΤΥΞ.

Η ΣΤΥΞ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 129.)

Εἰς ἀπόστασιν πέντε περίπου ὡρῶν ἀπὸ τῆς μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἐν Πελοποννήσῳ κεῖται θέσις ὀρεινὴ καὶ ἀγρίως ῥωμαντική, ἣν ἔτι ἀγριωτέραν καθιστᾷ ὁ καταρράκτης τῆς Στυγός. Διὰ στενῶν κοιλάδων εἰσέρχεται ὁ ὁδοιπόρος εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὀρέων, τὰ ὁποῖα ἐπιστέφει ἡ χιονοσκεπὴς τοῦ Χέλμου κορυφή. Ὅσῳ βαθύτερον εἰσδύει τις εἰς τὰς φάραγγας ταύτας τοσοῦτον σκοτεινότεραι καὶ ἀγριώτεραι γίνονται. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ δρόμου φαίνεται που παρά τινι λόφῳ ἢ εἰς τὰς ὑπωρείας ὑψώματος χωρίον τι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον καὶ αἱ κατοικίαι παύουσι καὶ λαβύρινθος πετρῶν καὶ βράχων ἀπορρώγων ἐν μέσῳ πυκνῆς φυτείας περιβάλλει τὸν ὁδοιπόρον. Ἡ θέσις εἶναι ὑψηλή, τέσσαρας χιλιάδας ποδῶν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ὑψουμένη, ὅπου μεγαλοπρεπὴς βασιλεύει ἐρημία. Οὐδαμοῦ πλέον ἴχνος ζωῆς, πανταχοῦ νεκρικὴ σιγή, πανταχοῦ ἡ ἀγρία φύσις. Ἐνώπιον τῶν ἐκπεπληγμένων ἡμῶν ὀφθαλμῶν καταρράκτης στενὸς χύνεται καθέτως καὶ εἰς τὸ βάθος τῶν φαράγγων νέφη ἀφροῦ ἀνατινάσσονται. Οὗτος εἶναι ὁ καταρράκτης τῆς Στυγός, τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἅδου. Ἡ πηγὴ τῆς Στυγὸς εὑρίσκεται εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους Χέλμου. Οὔτε οἰκία, οὔτε ἄνθρωπος, μόλις δὲ πτηνόν τι, φαίνεται ἐν τῇ ἀγρίᾳ ταύτῃ θέσει, ἧς οὐδεμία καταπληκτικώτερον ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης φαντασίας. Εἰς τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς ὠρκίζοντο, ὡς γνωστόν, οἱ ἀρχαῖοι τὴν Ἀρκαδίας κάτοικοι καὶ οἱ θεοὶ τοῦ Ὁμήρου. Ὁ Ἡσίοδος λέγει· "Ὁ Ζεὺς ἀπο-"στέλλει τὴν Ἶριδα, ὅπως μακρόθεν ἀντλήσῃ ἐν "χρυσῷ κυπέλλῳ διὰ τὸν ὅρκον τῶν Θεῶν τὸ "ψυχρὸν ὕδωρ, τὸ ὁποῖον κατάψυχρον χύνεται "ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀβάτου βράχου." Ἡ Στὺξ ἦτο ἡ σεβαστοτέρα καὶ ἀγριωτέρα τῶν θεοτήτων· κατῴκει δὲ ἐν τῷ Ἅδῃ ἐν σκοτεινῷ σπηλαίῳ, περιρρέουσα μὲ τὸ ψυχρὸν αὐτῆς ὕδωρ τὸν Τάρταρον. Ὅστις ἐκ τῶν θεῶν, χύνων τὸ ὕδωρ της ἐκ τοῦ κυπέλλου ὅπως ὁρκισθῇ, ὡρκίζετο ψευδῶς εἶχε νὰ ὑποστῇ ἐν τῷ Ἅδῃ μεγάλας βασάνους καὶ ἐπὶ δέκα ἔτι ἀπεκλείετο τοῦ Ὀλύμπου. Ἐλέγετο δὲ ὅτι τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς — ψυχρὸν καὶ σιδηροῦχον — ἦτο θανατηφόρον καὶ ὅτι δι' αὐτοῦ ὁ Ἀντίπατρος ἐδηλητηρίασε τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον. Ποιητικώτατα περιγράφει τὴν Στύγα ὁ Σίλλερος ἐν τῷ ποιήματι αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ "Ὁ θρῆνος τῆς Δήμητρος". Ἐν δὲ τῇ "Ἐλευσινίᾳ ἑορτῇ" τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ οὕτως ἐκφράζεται τὸ ἐπικίνδυνον τῆς Στυγὸς διὰ τοὺς Ὀλυμπίους· "Καὶ ἀπὸ τῶν θρόνων "αὐτῶν κατέρχονται οἱ Οὐράνιοι. ἡ δὲ Θέμις "βαίνουσα ἐπὶ κεφαλῆς διὰ τῆς δικαίας αὐτῆς "ῥάβδου διαγράφει ἑκάστῳ τὸ ὅριο καὶ τὰ δι-"καιώματα αὐτοῦ καὶ ἐπικαλεῖται μάρτυρας τὰς "μυστηριώδεις τῆς Στυγὸς δυνάμεις." Καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων ἀποφεύγουσι τὴν ἀπόκεντρον ἐκείνην ἐρημίαν καὶ μεταφυτεύσαντες τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν εἰς τοὺς σημερινοὺς χρόνους μετέφερον τὴν θανατηφόρον τοῦ ὕδατος τῆς Στυγὸς ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ἐκεῖ πλησίον φυομένου χόρτου, τὸ ὁποῖον πράγματι διὰ τοὺς ἵππους τοὺς τρώγοντας αὐτὸ εἶναι ἐπιβλαβές.

ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΞ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ.

Η ΝΥΜΕΓΗ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 132.)

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Ἀπὸ τοῦ δημαρχείου, τοῦ σεμνοῦ καὶ ἀρχαίου οἰκοδομήματος, διευθύνομεν τὰ βήματα ἡμῶν πρὸς τὴν Ἀγοράν, ἥτις κυρίως ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν παρασκευὴ θέαμα ποικίλον καὶ ζωηρόν, καὶ παρέχει τῷ ξένῳ ἰδέαν περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν κατοίκων. Καθ' ἑκάστην Δευτέραν ἡ ἀγορὰ τῆς Νυμέγης λαμβάνει ὄψιν πανηγύρεως· ἐδῶ μὲν πωλοῦνται χόρτα καὶ ἄνθη, ἐκεῖ ἄρτος καὶ ἄλλα φαγώσιμα· ἐκεῖ πάλιν γέρων Ἰουδαῖος πωλητὴς ἀδαμάντων ἐξυμνεῖ δυνατῇ τῇ φωνῇ τὴν πραγματείαν του, καὶ πλησίον αὐτοῦ γραῖα Ἑβραία, ἥτις ἠδύνατο κάλλιστα ἄνευ μετεμφιέσεως νὰ ὑποκριθῇ ἐν θεάτρῳ τὴν μάγισσαν, πωλεῖ ῥυπαρὰς φυλλάδας περιεχούσας διηγήματα φρικτὰ φόνων καὶ κακουργημάτων καὶ ἡμερολόγια ἡμιεφθαρμένα. Αἱ συγκεχυμέναι φωναὶ διασταυρούμεναι ἐξ ὅλων τῶν γωνιῶν τῆς ἀγορᾶς, ὁ θόρυβος τῶν ἀγοραζόντων χωρικῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἱ κώδωνες τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ, ὧν ὁ ἦχος εἶναι καθαρὸς καὶ βροντώδεις, ἐνίοτε δὲ καὶ τάγμα στρατιωτῶν διερχόμενον μὲ τὰ τύμπανα καὶ τὰς σάλπιγγας — πάντα ταῦτα συντελοῦσι νὰ καταστήσωσι τὴν ἀγορὰν τῆς Νυμέγης ἐν ἡμέραις πανηγύρεως θορυβωδεστάτην.*)

Ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω τῶν κωδώνων τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ. Ὁ ναὸς οὗτος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, προστάτου τῆς Νυμέγης, τιμώμενος, κεῖται ἐπὶ ἀνοικτῆς πλατείας ἔχων ἀπέναντι αὐτοῦ τὸ ἀρχαῖον γυμνάσιον, καλούμενον ἄλλοτε ἡ ἀποστολικὴ ἢ λατινικὴ Σχολή. Ὁ ναὸς ἐξωτερικῶς δὲν εἶναι ἐν καλῇ καταστάσει. Ἡ οἰκοδομὴ αὐτοῦ ἤρξατο ἐν ἔτει 1272, καὶ ὁ ναὸς ἐνεκαινίσθη ἐπισήμως τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1273 ὑπὸ Ἀλβέρτου τοῦ μεγάλου, ἐπισκόπου Ῥατισβόννης. Τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ ἐκτίσθη ἡ ἐκκλησία εἶναι τὸ ἀρχαῖον αὐτοκρατορικὸν κτῆμα HUNDISBURG. Ἐν ἔτει 1672 κυριευθείσης τῆς Νυμέγης ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας ὁ ναὸς ἐνεκαινίσθη ἐκ δευτέρου ὑπὸ τοῦ καρδιναλίου Βουλλιών, ὅστις ὑπὸ τὸ ἐπὶ τοῦ θωμοῦ στέμμα ἐχάραξε τὰς λέξεις· "Τῷ δαφνοστεφεῖ βασιλεῖ." Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἐκόπη καὶ νομισματόσημον φέρον τὰς δύο ἀκολούθους ὑπερηφάνους ἐπιγραφὰς ἐν λατινικῇ γλώσσῃ·

"Λουδοβίκος ΙΔ'. ἐλέῳ Θεοῦ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ναβάρρας."

καί· "Τίς καθ' ἡμῶν;" Ἔργον Ἰωάννου Ἀμεράννου ἐν Ῥώμῃ. Τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ ναοῦ εἶναι ὑψηλότατον καὶ ἐκτίσθη ἐν τῇ θέσει τοῦ κατὰ τὴν 7 Νοεμβρίου 1429 ἐν γαληνιαίᾳ ἡμέρᾳ καθ' ὅλως ἀνεξήγητον τρόπον πυροληθέντος ἀρχαίου κωδωνοστασίου. Οἱ ἐν τῇ πυρκαϊᾷ καταστραφέντες κώδωνες ἀντεκατεστήθησαν διὰ νέων κωδώνων, ἐννέα τὸν ἀριθμόν. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ, ὅστις ἄλλοτε περιεῖχε 30 θωμοὺς στηρίζεται ἐπὶ 35 κιόνων, ἀλλ' ἀπώλεσε πολὺ τοῦ πλούτου καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας του ἀφ' ὅτου ἡ ἐκκλησία μετεβλήθη εἰς ναὸν τῶν διαμαρτυρομένων. Μνείας ἄξιον εἶναι μόνον τὸ μέγα ὄργανον, τὸ ὁποῖον παίζεται τακτικῶς καθ' ἑκάστην Τρίτην μετὰ μεσημβρίαν, καὶ τὸ Μαυσωλεῖον τῆς ἐν ἔτει 1469 ἐν Νυμέγῃ ἀποθανούσης καὶ ἐνταῦθα ταφείσης Αἰκατερίνης τοῦ Βουρβῶνος. Παρίσταται ἡ ἡγεμονὶς αὕτη μ' ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας κειμένη· ἐπιγραφὴ δὲ κατάλληλος περιστεφομένη ὑπὸ τῶν διαφόρων οἰκοσήμων ἀναφέρει τὸ ὄνομα καὶ τοὺς τίτλους τῆς ἐν τῷ μαρμαρίνῳ ἐκείνῳ μαυσωλείῳ τὸν ὕπνον τῆς αἰωνιότητος κοιμωμένης· Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἐτάφη καὶ ὁ διαβόητος MARTEN SCHENK, ὁ ἀποπειραθεὶς νὰ καταλάβῃ δὲ ἐφόδου τὴν πόλιν καὶ ἐν τῇ ἀποπείρᾳ ταύτῃ ἐλεεινῶς πνιγεὶς ἐν τῷ ποταμῷ.

Ἐξερχόμενοι τοῦ ναοῦ, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ κάμωμεν βραχεῖαν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν ἀρχαίαν Σχολήν, ἥτις σήμερον χρησιμεύει ὡς σχολεῖον Μουσικῆς ἢ Ὠδεῖον. Ἔκπληκτοι θὰ ἔμενον οἱ ἀρχαῖοι διευθυνταὶ τῆς σχολῆς ἀκούοντες σήμερον τοὺς ἤχους τῶν ὀργάνων καὶ ἄσματα ἀντηχοῦντα ἐν ταῖς ἀρχαίαις ἐκείναις αἰθούσαις, ἔνθα ἄλλοτε ἠκούοντο μόνον σοβαροὶ λατινικοὶ λόγοι! Οἱ διασημότεροι λόγιοι ἐθεώρουν μεγάλην των τιμὴν νὰ διορισθῶσι διευθυνταὶ τῆς σχολῆς ταύτης. Ἀναφέρονται μεταξὺ αὐτῶν ὀνόματα διαπρεπῆ, ὡς· Φραγκίσκος Λίμβορη, Ἐμμανουὴλ Μανδεβίλλης, Φραγκίσκος Οὐδενδόρπιος, ὁ ἔξοχος τοῦ περιφήμου Περιζωνίου μαθητής, Ἰάκωβος Γρονόβιος, Πέτρος Βουρμάννος, Ἰσαὰκ Γρούτερος κ. ἄλ.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ ἀρχαία Νυμέγη· ἃς ῥίψωμεν ἤδη βραχὺ βλέμμα καὶ ἐπὶ τοῦ νέου μέρους τῆς πόλεως, τὸ ὁποῖον μὲ τοὺς ἀνθηροὺς αὐτοῦ κήπους, μὲ τὴν ζωηρὰν φυτείαν, μὲ τὰς πλατείας καὶ εὐθυγράμμους αὐτοῦ ὁδοὺς σημαντικὴν ποιεῖ ἀντίθεσιν. Ἐν γένει εἰπεῖν ἡ τε ἀρχαία καὶ ἡ νέα πόλις εὐρὺ ἔχουσιν ἐνώπιόν των μέλλον. Ἡ καλλιτέρα πλατεῖα τῆς νέας πόλεως εἶναι ἡ πλατεῖα τοῦ Καρόλου, ὅθεν λαμβάνουσιν ἀρχὴν δύο μεγαλοπρεπεῖς λεωφόροι, κεκοσμημέναι ἑκατέρωθεν διὰ κομψῶν καὶ ὡραίων μεγάρων. Ἐνταῦθα ἠδύνατό τις νὰ λησμονήσῃ ἐντελῶς τὸ ἀρχαῖον Noviomagum ἐὰν ἀπέναντι τοῦ μεγαλοπρεποῦς γυμνασίου δὲν ὑψοῦτο ὁ ἐπισκευασθεὶς ἀρχαῖος πύργος, ὁ ἀνακαλῶν εἰς τὴν μνήμην τὴν ἱσπανικὴν τρομοκρατίαν. Ὁ ὡραῖος κῆπος, ὁ ὑπὸ Βέλγου καὶ Γάλλου μηχανικοῦ σχεδιασθεὶς μὲ τὸ τεχνητὸν σπήλαιον, τὸν καταρράκτην, καὶ τὴν τεχνητὴν λίμνην του, ἐν ᾗ πλέουσιν ὑπερήφανοι κύκνοι καὶ ζωηραὶ χῆνες, εἶναι πράγματι κομψότατον ἔργον τῶν νεωτάτων χρόνων. Καὶ δὲν δυνάμεθα μὲν νὰ παραδεχθῶμεν τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ Γραβενχάγεν, τοῦ διϊσχυριζομένου ὅτι τὸ μέρος τοῦτο τῆς Νυμέγης ὑπερτερεῖ καὶ τῶν Βερσαλλίων καὶ τοῦ Τροκαδέρου ἐν Γαλλίᾳ· οὐχ ἧττον ὅμως πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὰ πέριξ τῆς Νυμέγης, ἡ κοιλὰς τῶν Φιλοσόφων, τὸ ὄρος τοῦ Διαβόλου μὲ τὴν ὡραίαν αὐτοῦ θέαν ἐπὶ τῶν καταφύτων πεδιάδων, εἶναι μία τῶν λαμπροτέρων γωνιῶν τῆς γῆς, ἥτις κατ' ἔτος ἑλκύει πλείστους ὅσους περιηγητὰς ἐρχομένους ἐνταῦθα ὅπως ἐκτελέσωσιν ἐκδρομὰς τερπνοτάτας. Ἐὰν δὲ προσθέσωμεν εἰς ταῦτα ὅτι μετ' οὐ πολὺ τὰ κυριώτερα τῶν περὶξ χωρίων θέλουσι συνδεθῇ μετὰ τῆς πόλεως διὰ ἱπποσιδηροδρόμου, καὶ ὅτι ἡ πόλις κεῖται εἰς ἀπόστασιν 2½ μὲν ὡρῶν ἀπὸ τοῦ Ἀμστελοδάμου, 3 δὲ ἀπὸ τῶν Βρυξελλῶν, τῆς Κολωνίας, τῆς Ἀμβέρσης καὶ δέκα μόλις ὡρῶν ἀπὸ τῶν Παρισίων, νομίζομεν ὅτι ἀρκούντως ἀποδεικνύομεν ὅτι ἡ Νυμέγη εἶναι σπουδαῖον κέντρον σιδηροδρομικόν. Εὐχόμεναι δὲ πᾶσαν δυνατὴν εὐημερίαν τῇ καλῇ πόλει τῆς Νυμέγης, τῇ τε παλαιᾷ καὶ νέᾳ, ἀπερχόμεθα αὐτῆς φέροντες μεθ' ἡμῶν ἀρίστας τῆς βραχείας ἡμῶν ἐν αὐτῇ διαμονῆς ἐντυπώσεις.

*) Ἡ σημερινὴ ἡμῶν εἰκὼν ἐκ φωτογραφίας εὐμενῶς σταλείσης ἡμῖν κατασκευασθεῖσα, παριστᾷ τὴν ἀγορὰν μὲ τὰς ἀρχαίας αὐτῆς οἰκοδομάς. Σημ. τ. Δ.

ΑΛΕΞΙΟΣ Ο ΚΟΜΝΗΝΟΣ.

(Συνέχεια.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Εἰσέρχεται ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος παρακολουθούμενος ὑπὸ τῆς Εἰρήνης. Ἡ Ἄννα ἐγείρεται καὶ προσκυνεῖ.

Ἀλέξιος
(χαιρετίζων μετὰ μειδιάματος τὴν θυγατέρα του).
Ἐκ τῶν πολλῶν φροντίδων κεκοπιακώς,
Εἰς ἃς μ' ἐβάλλει ἡ τοῦ κράτους μέριμνα,
Κ' ἐπιθυμῶν ὀλίγον ν' ἀνακουφισθῶ,
Εἰς τοῦτου πάλιν ἔρχομαι τοῦ ἱεροῦ
Τεμένους τῶν Μουσῶν τὸν ἤρεμον οὐδόν·
Σύ, κόρη μου φιλτάτη, τὸν πατέρα σου
Καὶ ἄνακτα πολλάκις παρηγόρησας
Ἐν τῷ ἠσύχῳ σου ἐνδιαιτήματι·
Σὺ πάλιν τέρψον ἐπ' ὀλίγον σήμερον
Τὰς ἀκοὰς ἡμῶν μὲ τὴν ἀφήγησιν
Συμβάντων παρελθόντων, καὶ ὡς μάγισσα
Στρῶσε ποικίλα ῥόδα εἰς τὴν ἔρημον,
Καὶ μὲ τερπνὴν ἀνάγνωσιν ἐκκάλεσον
Τῶν παρελθόντων χρόνων λάμψιν ἔνδοξον.

Ἄννα.
Ὁσάκις δύναμαι ἐγώ, ὦ βασιλεῦ,
Ἡ ταπεινή σου κόρη, μὲ ἀνάγνωσιν
Τὴν ἀκοήν σου νὰ ἡδύνω, πρόθυμος
Εἰς τοῦτο ἦμαι καὶ θὰ ἦμαι πάντοτε·
Συχνότερον πλήν, πάτερ, ἄλλοτ' ἤρχεσο
Εἰς τὰς αἰθούσας μου, συχνότερον
Παρεῖχές μοι τὴν ἀφορμὴν, εὐχάριστον
Νὰ ἐκτελῶ καθῆκον. Ἤδη σπάνιαι
Αἱ ἐπισκέψεις σου αὐταὶ κατέστησαν.
Μὴ πρὸς τὴν θυγατέρα σου, τὴν Ἄνναν σου,
Δὲν ἦναι ἡ καρδία σου ὁποία ἦτο πρίν; —
Ἀλλ' ἦλθες σήμερον καὶ πρόθυμος ἐγὼ
Σοὶ ὑποβάλλω ὅσα ἐξετέλεσα
Ἀφ' ὅτου δὲν σὲ εἶδον, πάτερ σεβαστέ.

Εἰρήνη
(διακόπτουσα τὴν Ἄνναν καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τὸν Ἀλέξιον).
Θὰ μ' ἐπιτρέψῃς, βασιλεῦ, πρὶν ἢ δοθῇς
Εἰς φίλου ἀναγνώσματος ἀκρόασιν,
Περὶ πραγμάτων σοβαρῶν νὰ σοι εἰπῶ.
Κατάλληλος ὁ τόπος εἶναι κι' ἡ στιγμή.
Σπουδαῖα γεγονότα προμηνύονται.

Ἀλέξιος.
Συνέβη τι, Εἰρήνη; Δὲν σὲ ἐννοῶ.
Περὶ σπουδαίων γεγονότων ὁμιλεῖς;
Ἡ χώρα ἡσυχάζει· δὲν ἐπίκεινται
Οὔτ' ἐπιθέσεις ἐχθρικαὶ ἢ πόλεμος·
Οὐδέποτε ἀφ' ὅτου ἀνελάβομεν
Τοῦ κράτους τὰς ἱερὰς ἐβασίλευεν
Εἰρήνη τόση κι' ἡσυχία πανταχοῦ.
Πόθεν λοιπὸν οἱ λόγοι σου οἱ σοβαροί;

Εἰρήνη.
Ἡ φαινομένη αὕτη μὴ σὲ ἀπατᾷ,
Ἀλέξιε, γαλήνη. Εἶναι πρόδρομος
Θυέλλης ἀπειλητικῆς καὶ φοβερᾶς.
Μεγάλα νέφη ἐκ δυσμῶν ἐγείρονται
Ἐγκυμονοῦντα κίνδυνον καταστροφῆς.
Πρὸς τὴν Ἀσίαν ἡ Εὐρώπη χύνεται
Κ' ὡς χείμαρρος τὴν χώραν καταπλημμυροῖ.

Ἀλέξιος.
Τῶν Σταυροφόρων, ὦ Εἰρήνη, ἐννοεῖς
Τὰ στίφη τὰ ἀτίθασσα καὶ βάρβαρα;
Τοὺς ἀπειθεῖς τυχοδιώκτας ἐννοεῖς,
Οἷς τῆς πλουσίας χώρας μας προσμειδιᾷ
Ἡ ἀφθονία; Ἅρπαγες ἀσύντακτοι,
Στερούμενοι καὶ νόμων καὶ ἀνατροφῆς,
Αἰσταὶ ἄνευ χρημάτων, ἀνυπότακτοι,
Νὰ ἀπειλήσουν δύνανται αὐτοὶ ποτὲ
Γῆν πεπολιτισμένην, θρόνον ἰσχυρόν,
Ὃν παραδόσεις παλαιαὶ στηρίζουσιν;

Εἰρήνη.
Μὴ σ' ἀπατῶσιν, ἄναξ, τὰ φαινόμενα·
Δὲν εἶναι πλέον οἱ στρατοὶ οἱ ἄπακτοι,
Δὲν εἶναι πλέον οἱ ἀσύντακτοι λαοί,
Οὓς χεὶρ ὡδήγει ἄπειρος, ἀνίσχυρος·
Οἱ ἀρχηγοὶ των εἶναι τώρα ἔνδοξοι,
Ἄνδρες ἐν μάχαις διαπρέψαντες πολλαῖς
Κ' ἐν συμβουλίοις. Ὁ ἀτρόμητος ἐκεῖ
Ῥοβέρτος εἶναι ὁ τῆς Φλάνδρας, ὁ πολὺς
Τῆς Νορμανδίας ἄρχων, ὁ διαπρεπὴς
Ῥαϋμόνδος τῆς Τουλούζης, καὶ ὁ ἔνδοξος
Καὶ μέγας Βοεμόνδος.

Ἀλέξιος.
Εἴπες ὄνομα
Ἐμπειροπόλεμα τὰ πλήθη. Πλημμυροῦν
Τῆς χώρας μας τὰ σύνορα ἀπέραντοι
Στρατοί, ἐν ὅπλοις ζῶντες καὶ τὸν πόλεμον
Τροφὴν καὶ μόνον μέλημά των ἔχοντες·
Τὸ στῆθός των φυλάττει θώραξ ἰσχυρὸς
Κ' εἰς δέλη τὰ δξύτερα ἀπέραντος·
Φέρουσιν ὅπλα δυνατὰ καὶ μηχανάς,
Δ' ὧν ὀγκώδεις λίθους ἐκτοξεύουσιν.
Τὰ δέλη των, μεγάλα καὶ σκληρότατα,
Διαπερῶσι καὶ τὰ τείχη πόλεων.
Τίς εἰς αὐτὰ ν' ἀντισταθῇ, ὦ βασιλεῦ;

Ἀλέξιος.
Ὅσα μοὶ λέγεις μ' εἶναι πρὸ πολλοῦ γνωστά,
Καὶ δὲν μοὶ λέγεις νέα· πλὴν δὲν μ' ἐξηγεῖς,
Πῶς αἴφνης σύ, Εἰρήνη, τόσον ἔγεινες
Καὶ ἐσκεμμένη καὶ δειλή; Πῶς σήμερον
Σύ, ἡ ἐμπιστοσύνην τόσην ἔχουσα
Εἰς τὴν τοῦ θρόνου μας ἰσχὺν καὶ δύναμιν,
Αἴφνης κατέστης σὺ τοσοῦτον συνετή;
Παράδοξος τῷ ὄντι ἡ μεταβολή!

Εἰρήνη.
Ἡγεμονίδος καὶ συζύγου, βασιλεῦ,
Καθῆκον μοὶ τὸ ἐπιβάλλει σήμερον.
Ἡ περαιτέρω μου σιγὴ εἶν' ἔγκλημα.
Ἀλέξιε, προσπάθησε ν' ἀπαλλαγῇς
Τοιούτων σου γειτόνων τὸ ταχύτερον.
Ν' ἀπέλθουν τάχιστα ἐπίβαλλε αὐτοῖς,
Διότι ὅσῳ μένουν ἐν τῇ χώρᾳ σου
Ἐν πάσῃ ὥρᾳ κίνδυνος ἐπίκειται.

Ἀλέξιος.
Οἱ λόγοι σου καὶ συνετοὶ καὶ ἄξιοι
Ἡγεμονίδος καὶ συζύγου ἀληθῶς·
Πλὴν περὶ πάντων ἦδη ἔγεινε φροντίς.
Τὸν ὅρκον ἔδωκαν ἡμῖν τῆς πίστεως
Οἱ Σταυροφόροι, καὶ διὰ τῆς χώρας μας
Ἔλαβον ἐλευθέραν τὴν διάβασιν·
Ἡμέραι δὲ πολλαὶ δὲν θὰ παρέλθωσι
Καὶ πρὸς τὴν Παλαιστίνην θὰ κινήσωσιν·
Ὥστε τὰ νέφη σου τὰ ἀπειλητικά,
Εἰρήνη, ὅλα ἤδη διαλύονται
Ὡς ἐλαφρὸς κι' ὅλως ἀκίνδυνος καπνός. —
Καὶ νῦν ἀρκοῦσι ταῦτα· ἐπανέλθωμεν
Εἰς τὸν σκοπόν μας· σὺ δέ, Ἄννα, ἡ καλὴ
Τῆς βασιλείας μας ὑψίνους συγγραφεύς,
Ἀνάγνως νῦν ἡμῖν περικοπάς τινας
Ἐκ τῆς πολυσελίδου ἱστορίας σου.
Ἐμπρός σου βλέπω τὸ βιβλίον ἀνοικτόν·
Ἀνάγνως ἔνθα τελευταῖον ἔμεινες.

(Ὁ Ἀλέξιος καὶ ἡ Εἰρήνη κάθηνται. Ἡ Ἄννα λαμβάνει τὸ βιβλίον καὶ φυλλολογοῦσα ἐν αὐτῷ ἑτοιμάζεται νὰ ἀναγνώσῃ. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰσέρχεται ὁ Πρωτοσπαθάριος τοῦ αὐτοκράτορος.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Ὁ Πρωτοσπαθάριος καὶ οἱ προηγούμενοι.

Πρωτοσπαθάριος.
Ἦλθεν ἀπεσταλμένος τις, ὦ βασιλεῦ,
Τοῦ ἐν Σκουτάρει στραταρχείου, τὄνομα
Ταγκρέδης, καὶ ζητεῖ γραφὴν τοῦ ἀρχηγοῦ
Αὐτοπροσώπως νὰ σοὶ ἐγχειρίσῃ νῦν.

Ἀλέξιος.
Νὰ στερηθῶμεν πεπρωμένον φαίνεται
Τῆς ποθητῆς μας πάλιν ἀναγνώσεως.

(Πρὸς τὸν Πρωτοσπαθάριον.)
Ἐνταῦθα τὸν ἀπεσταλμένον παρευθὺς
Ὁδήγησον. (Ἀπέρχεται ὁ Πρωτοσπαθάριος.)

(Πρὸς τὴν Εἰρήνην.)
Ἐκ τοῦ πλησίου θὰ ἴδῃς
Ἕνα τῶν φοβερῶν ἐκείνων μαχητῶν,
Τῶν ταραττόντων σήμερον τὸν ὕπνον σου.

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Ὁ Ταγκρέδης καὶ οἱ προηγούμενοι.

Ἀλέξιος
(πρὸς τὸν Ταγκρέδην, ὅστις ἵσταται παρὰ τὴν θύραν).
Πλησίασε, ἱππότα μου, καὶ μὴ φοβοῦ·
Ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ἀπεσταλμένον σε
Τοῦ Βοεμόνδου χαίρων ὑποδέχεται.

Ταγκρέδης (προσερχόμενος).
Τοῦ Βοεμόνδου θείου μου καὶ ἀρχηγοῦ
Ἀπεσταλμένος, βασιλεῦ, προσέρχομαι,
Γραφὴν του νὰ σοὶ ἐγχειρίσω σήμερον,
Καὶ νὰ σοὶ εἴπω ὅτι καὶ προφορικῶς
Νὰ σοὶ ἀνακοινώσω μὲ διέταξεν.
(Ἐγχειρίζει τῷ Ἀλεξίῳ ἐπιστολήν.)

Ἀλέξιος
(λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀναγνοὺς αὐτήν).
Εὐχαριστῶ τὸν Βοεμόνδον, μάλιστα
Ὅτι ἀπεσταλμένον σου σ' ἐξέλεξεν,
Ἱππότην νέον, ὃν τὸ πρῶτον σήμερον
Ἐν τῷ βασιλικῷ μου οἴκῳ δέχομαι. —
Καὶ τώρα θαρραλέως ἀνακοίνωσον,
Τίς εἶναι τῆς ἐλεύσεώς σου ὁ σκοπός.

Ταγκρέδης.
Τῶν Σταυροφόρων τὸν σκοπόν, ὦ βασιλεῦ,
Γνωρίζεις. Τὰς πατρίδας μας ἀφήσαμεν
Κ' ἐζώσθημεν τὸ ξίφος ὑπὲρ πίστεως.
Εἰς χώρας ἤλθομεν ἀγνώστους, ἰσχυρὸν
Νὰ ἐκδιώξωμεν ἐχθρὸν καὶ δέβηλον,
Ὅστις τὸ ἔδαφος μολύνει τὸ σεπτόν,
Ἔνθ' ὁ Σωτὴρ ἐδίδαξε κι' ἀπέθανεν.
Καὶ ἤδη οἱ στρατοὶ συνεκεντρώθησαν
Κ' ἐστρατοπεδευμένοι παρὰ τὴν κλεινὴν
Τοῦ Κωνσταντίνου πόλιν ἀνεπέτασαν
Τοῦ Πέτρου τοῦ Ἁγίου τὴν πανσέβαστον
Σημαίαν. Τὸ σημεῖον περιμένουσι,
Τὴν πρὸς τὴν Παλαιστίνην νὰ ὁδεύσωσιν.
(Ὁ Ἀλέξιος ῥίπτει βλέμμα πρὸς τὴν Εἰρήνην.)

Εἰρήνη (κατ' ἰδίαν).
Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός!

Ταγκρέδης.
Ὁ θεῖός μου
Καὶ ἀρχηγὸς νῦν παρὰ σοῦ, ὦ βασιλεῦ,
Τὴν ἦν τῷ ὑπεσχέθης συνδρομὴν ζητεῖ
Καὶ τὰ πρὸς τὴν πορείαν του ἐφόδια·
Ζητεῖ καὶ τοὺς ὁπλίτας, οὓς ἀνέλαβες
Νὰ θέσῃς ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ.

Ἀλέξιος.
Ὁ Βοεμόνδος μνήμην ἔχει ζωηράν —

Ταγκρέδης.
Κ' ἀκλόνητον, ὦ ἄναξ, τὴν πεποίθησιν
Εἰς τὸν βασιλικόν σου λόγον. Σύμμαχος
Πιστὸς καὶ φίλος, τῆς φιλίας σου ζητεῖ
Ὁ Βοεμόνδος δεῖγμα τώρα φανερόν.

Ἀλέξιος.
Εἰπὲ τῷ Βοεμόνδῳ, ὅτι πάντοτε
Τοὺς εὐγενεῖς του φίλους ὁ Ἀλέξιος
Περιποιεῖται καὶ πρεπόντως ἐκτιμᾷ.

Ταγκρέδης.
Διότι ἄλλως, βασιλεῦ, ἐπρόσθεσεν
Ὁ θεῖός μου καὶ ἀρχηγός, ἀφ' ἑαυτοῦ
Θὰ λάβῃ ὅ,τι ταῖς συνθήκαις συνῳδὰ
Δὲν τῷ παραχωρεῖται. Ταῦτα εἰπέ μοι
Νὰ σοὶ ἀνακοινώσω, βασιλεῦ, κ' ἐγὼ
Τὴν ἐντολήν του ἐξετέλεσα πιστῶς.

Ἀλέξιος.

Ἡ ἀναγκαία ὰ δοθῇ διαταγή,
Κἠ οἱ ὅροι τῆς συνθήκης θὰ ἐκτελεσθοῦν.
Τὸν Βοεμόνδον χαιρετᾷ ὁ βασιλεύς.
(Ὁ Ταγκρέδης προσκυνεῖ καὶ ἀπέρχεται.)

Εἰρήνη.

Τοὺς λόγους ἤκουσας τοὺς ἀπειλητικούς;
Τὰ νέφη βλέπεις συμφορὰν ἀγγέλλοντα;
Ὤ! γείτονας τοιούτους ἀπομάκρυνον,
Καὶ τοὺς τοιούτους φίλους, βασιλεῦ, φοβοῦ
Τῶν χειροτέρων σου ἐχθρῶν πλειότερον!

Ἀλέξιος (μετὰ μικρὰν παῦσιν).

Ναί, ναί, Εἰρήνη· ἴσως ἔχεις δίκαιον.
Νῦν ἀπαιτεῖται λῆψις μέτρων αὐστηρῶν. —
Τοῦ ἡγεμόνος φεῦ! δὲν εἶναι ζηλευτὸς
Ὁ βίος, ὃν τοιαῦται κατατρύχουσι
Φροντίδες, τηλικοῦτοι δὲ περισπασμοί!
(Τέλος τῆς β'. πράξεως.)

(Επεται συνέχεια.)

Η ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 133.)

Κλάδος φιλολογίας, ὅστις εἰσέτι παρ' ἡμῖν ἀρκούντως δὲν καλλιεργεῖται, εἶναι ἡ Ἱστορία. Καὶ ἴσως μὲν ἠδύνατο ν' ἀντείπῃ τις ἐνταῦθα ὅτι τὴν γενικὴν τῆς Ἑλλάδος ἱστορίαν, τὴν τόσον ἐνδιαφέρουσαν καὶ τόσον ἔνδοξον, οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων εἴτε ἐκ τοῦ σχολείου εἴτε καὶ ἐξ ἀναγνώσεως ἔμαθον· οὐχ ἧττον ὅμως ὑπάρχει ὑποδιαίρεσίς τις τῆς ἱστορίας, περὶ τὴν ὁποίαν ὀλίγοι εἰσέτι τῶν λογίων ἡμῶν ἠσχολήθησαν, καὶ ἡ ὑποδιαίρεσις αὕτη εἶναι αἱ ἱστορικαὶ μονογραφίαι. Μόνον ἐκ τῶν καλῶν μονογραφιῶν δύναται νὰ συμπληρωθῇ καλῇ γενικὴ ἱστορία, διότι ἐν αὐταῖς εὑρίσκει ὁ ἱστορικὸς τὰς ἀναγκαιούσας αὐτῷ πηγάς, ἐν αὐταῖς εὑρίσκει τὴν οἰκοδομήσιμον ὕλην, δι' ἧς εὐκόλως δύναται ν' ἀνεγείρῃ τὸ μέγα αὐτοῦ οἰκοδόμημα. Κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἤρξαντο ἐκδιδόμεναι ἐν Ἑλλάδι μονογραφίαι τινες, σπουδαῖον προσφέρουσαι εἰς τὴν ἱστορίαν πλουτισμόν. Τοιαύτην μονογραφίαν εὕρομεν καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ εὐπαιδεύτου νέου κυρίου Κ. Ν. Παπαμιχαλοπούλου πρό τινος ἐκδοθεῖσαν ἱστορικὴν μελέτην "Περὶ τῆς πολιορκίας καὶ ἁλώσεως τῆς Μονεμβασίας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῷ 1821". Ἡ Μονεμβασία εἶναι ἡ ἰδιαιτέρα τοῦ συγγραφέως πατρίς, πρὸς τὴν ὁποίαν τρέφει τὴν ἄδολον ἐκείνην συμπάθειαν καὶ ἀγάπην, ἣν αἰσθάνεται πᾶς ὄντως φιλόπατρις ἀνήρ. Διὸ καὶ ἡ διατριβὴ ἐστὶ γεγραμμένη μετὰ τοῦ ἀκραιφνοῦς ἐνθουσιασμοῦ καὶ τοῦ ἀγνοῦ αἰσθήματος τοῦ χαρακτηρίζοντος τὸν πατριώτην συγγραφέα. Λυπούμεθα ὅτι ὁ χῶρος δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ δημοσιεύσωμεν πολλὰς ἐξ αὐτῆς σελίδας, οὐχ ἧττον ὅμως λίαν εὐχαρίστως παραθέτομεν ἐνταῦθα εἰς πλειοτέραν τῆς εἰκόνος ἡμῶν διασάφησιν περικοπήν τινα ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς, ἥτις καθ' ἡμᾶς εἶναι σπουδαία εἰς ἄκρον, καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ὁ ἀναγνώστης εὐχερῶς δύναται νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν περὶ τῆς ὅλης συγγραφῆς. Εὐχόμεθα ἐκ καρδίας ὁ νέος συγγραφεὺς νὰ ἐμμείνῃ εἰς τὴν καλὴν ταύτην ὁδὸν καὶ νὰ πλουτίσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον τὴν πτωχὴν ἡμῶν ἱστορικὴν φιλολογίαν διὰ ἔργων τοιούτων, τὰ ὁποῖα διὰ τοὺς ἄνω ἐκτεθέντας λόγους μένουσι πολύτιμα ταμιευτήρια, ἐν οἷς οἱ μέλλοντες ἱστορικοὶ θέλουσιν ἀρύεσθαι τὴν ὅλην αὐτῶν.

Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΝΥΜΕΓΗΣ.

Ἐπίδαυρος Λιμηρὰ, οὕτως ἄρχεται ἡ εἰσαγωγή, λέγεται μία τῶν ἀπαρτιζουσῶν τὸν νομὸν τῆς Λακωνίας ἐπαρχιῶν. Ὁρίζεται πρὸς ἀνατολὰς μὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ ἀρχολικοῦ κόλπου· πρὸς μεσημβρίαν δὲ καὶ δυσμὰς ὑπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ λακωνικοῦ κόλπου καὶ πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Εὐρώτα καὶ τοῦ ὄρους Πάρνωνος, ἤ, κάλλιον εἰπεῖν, ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Εὐρώτα μέχρι τοῦ Μαλέα. Τὰ τρία τέταρτα τῆς περιφερείας αὐτῆς βρέχονται ὑπὸ τῶν ῥηθεισῶν θαλασσῶν, αἵτινες σχηματίζουσι, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, ὅρμους καὶ λιμένας ἀσφαλεῖς. Τὸ ὄνομα Ἐπίδαυρος Λιμηρὰ ἔλαβεν ἔκ τινος μικροῦ μέρους αὐτῆς διὰ τοιαύτην αἰτίαν· Οἱ ἐν Ἀργολίδι Ἐπιδαύριοι ἔπεμψαν ἀποικίαν πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, κείμενον κατὰ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον, παρὰ τὸν Μαλέαν, καὶ ἔχον καλὸν καὶ ἀσφαλῆ ἐκ φύσεως λιμένα, ἐξ οὗ οἱ ἄποικοι, ὡς λέγει ὁ Στράβων, ἔπλασαν τὸ ὄνομα Λιμηρὰ (ἐκ τοῦ λιμήν) ὡς ἂν Λιμενηρά. Στέφανος ὅμως ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι Λειμήρην ἢ Λειμηρὰν καλοῦσί τινες παρὰ τὸ λειμῶνας ἔχειν. Ὀρθότερον φαίνεται τὸ πρῶτον, καθόσον ἄλλως τε καὶ παρὰ τοῖς μνημονεύουσι τοῦ ὀνόματος αὐτῆς συγγραφεῦσι Λιμηρὰ ἀπαντᾶται. Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ παράγοντες τὸ ὄνομα Λιμηρὰ ἀπὸ τοῦ λιμός, διὰ τὸ ἄγονον καὶ πεινᾶλέον τῆς χώρας. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα προσθέντες οἱ ἄποικοι καὶ τὸ τῆς μητροπόλεως αὐτῶν ἀπετέλεσαν τὸ Ἐπίδαυρος Λιμηρά. Ἡ πόλις αὕτη, ἀναφέρει ὁ Παυσανίας (ἐν Λακωνικοῖς Γ'. 4, 5) ἦτο ἐν τῶν Ἐλευθερολακώνων πολισμάτων, ἐσώζετο δ' ἐν αὐτῇ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του ὁ ὡραῖος ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὃν ἔκτισαν οἱ ἄποικοι, καί τινα ἄλλα περίεργα. Ἤδη ἀπὸ χρόνου μακροῦ τὸ μέρος τοῦτο κατέστη ἔρημον, πᾶν δὲ τὸ ἐπ' αὐτοῦ κατεστράφη, διότι κατῳκήθη τὸ πρὸς μεσημβρίαν αὐτοῦ κείμενον εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων μιλίων φρούριον τῆς Μονεμβασίας, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ ὀνομαζόμενον πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τῆς νέας ταύτης πόλεως Παλαιὰ Μονεμβασία, οὐχὶ ὀρθῶς, διότι ἡ ἐκεῖθι ἀρχαία πόλις ὠνομάζετο Ἐπίδαυρος Λιμηρά, οὐδὲ ἦτο δυνατὸν νὰ ὀνομάζηται Μονεμβασία.

Ἡ ἐπαρχία ὠνομάζετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Λακωνικὴ ἤ μέρος τῆς Λακωνικῆς, Ἐπίδαυρος δὲ Λιμηρὰ ἐλέγετο μόνον ἡ πόλις ἐκείνη. Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ὅτι νῦν ἡ ἐπαρχία αὕτη, κατοικουμένη ὑπὸ 20 χιλιάδων ψυχῶν καὶ πλέον, περιλαμβάνει πέντε δήμους· Μονεμβασίας, Βοιῶν, Ἀσωποῦ, Ἅλους καὶ Ζάρακος.

Τὸ ὄνομα τῆς Μονεμβασίας ἐξηγεῖ τὴν φύσιν τοῦ τόπου· συντέθειται ἐκ δύο λέξεων· μόνη ἐμβασία = μία εἴσοδος, διότι ἡ πόλις εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ μικρᾶς νήσου, ἥτις ἀπέχει τῆς ξηρᾶς περὶ τὰ τετρακόσια μέτρα καὶ συνδέεται μετ' ἐκείνης διὰ μακρᾶς ἀλυσοειδοῦς γεφύρας, δι' ἧς καὶ μόνης εἰσέρχεταί τις εἰς τὴν Μονεμβασίαν. Ἡ νῆσος αὕτη ἔχει περιφέρειαν μὲν ἑνὸς περίπου μιλίου, σχῆμα δὲ οἱονεὶ ἀπίου, οὗ τινος τὴν οὐρὰν παριστᾷ ἡ γέφυρα· εἶναι πετρώδης καὶ ξηρὰ καὶ στερεῖται τελείως ὕδατος· ἔχει προσέτι τὴν περὶ αὐτὴν θάλασσαν ἀβαθῆ καὶ ἁλίμενον. Πολλοὶ συγχέοντες τὴν Ἐπίδαυρον Λιμηρὰν (Παλαιὰν Μονεμβασίαν) πρὸς τὴν σημερινὴν Μονεμβασίαν, ἔγραψαν ὅτι ἡ Μονεμβασία ἔχει ἀσφαλῆ καὶ εὐρύχωρον λιμένα. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἐσφαλμένον καὶ μόνον ἐκ συγχύσεως προέρχεται. Ἐν μέσῳ τῆς νήσου ὑψοῦται ἀπορρὼξ καὶ ἀποτομώτατος βράχος εἰς ὕψος μέγιστον· αἱ πλευραὶ αὐτοῦ καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν εἰσὶ κάθετοι καὶ ἀπρόσιτοι· μόνον δὲ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευράν, καθ' ἣν ἀπὸ τοῦ βράχου μέχρι τῆς θαλάσσης ὑπάρχει ἡ μεγαλειτέρα ἀπόστασις καὶ ὅπου μετὰ ταῦτα ἐκτίσθη ἡ πόλις, τὸ ὕψος ἐλαττοῦται πως καὶ ἐκεῖθεν προσγίνεται ἀνάβασις εἰς τὴν ἀκρόπολιν δι' ὁδοῦ ἑλικώδους. Τοιαύτη ἦτο ἡ φυσικὴ καὶ ἀγρία πρόσοψις τῆς Μονεμβασίας πρὶν ἢ γείνῃ Μονεμβασία, πρόσοψις φοβερὰ καὶ τρομακτικὴ καὶ ἱκανὴ ν' ἀπωθήσῃ μακρὰν πάντα οἱονδήποτε οἰκιστήν. Καὶ ἐν τούτοις ἡ δόξα, καὶ μόνη ἡ δόξα ἐπεσκέφθη αὐτὴν καὶ ἔμεινε μετ' αὐτῆς μέχρις ἐσχάτων!

ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ ΕΝ ΚΥΠΡΩι.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 136.)

Τὸ χειμερινὸν στρατόπεδον τοῦ ἐν Κύπρῳ ἐδρεύοντος ἀγγλικοῦ στρατοῦ, οὗ τὴν εἰκόνα δημοσιεύομεν, κεῖται παρὰ τὸ χωρίον Πολεμίδια ἐπὶ τερπνοῦ λοφίσκου τρία μίλια ἀπὸ τῆς πόλεως

Λεμησσοῦ ἀπέχοντος καὶ ἐπὶ τῆς εἰς Τρόοδον ἀγούσης ὁδοῦ. Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται καὶ τὰ νοσοκομεῖα διαμένουσιν ἐν ξυλίνοις παραπήγμασιν, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ ὑπὸ σκηνάς. Δεξιόθεν τοῦ στρατοπέδου κεῖται τὸ χωρίον Πολεμίδια κατοικούμενον ὑπὸ χριστιανῶν καὶ περικυκλούμενον πανταχόθεν ὑπὸ ἀφθόνου φυτείας καὶ ὑψικόμων δένδρων. Ἀφ' οὗ ἀπεφασίσθη ἡ Κύπρος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς σταθμὸς μέρους τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ διαρκουσῶν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ταραχῶν καὶ τῆς ἐκστρατείας μεγάλη ἤρξατο ἐν Πολεμιδίοις κίνησις, ἔνθα ἀναγείρονται ἐργοστάσια διάφορα καὶ εὐρύχωροι σταῦλοι πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀναμενομένου ἐξ Ἀγγλίας ἱππικοῦ.

Τοὺς θερινοὺς δὲ μῆνας ὁ ἐν Πολεμιδίοις καὶ Λεμησσῷ διαμένων στρατός, τὸ ἐν Λευκωσίᾳ ἀπόσπασμα, ὁ Ἁρμοστής, τὸ ἐπιτελεῖον καὶ οἱ ἀνώτεροι πολιτικοὶ λειτουργοὶ τῆς νήσου διέρχονται ἐν Τροόδῳ. Τὸ ὄρος Ὄλυμπος ἢ κοινῶς Τρόοδος καλούμενον κεῖται περὶ τοὺς 6500 πόδας ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ἀπέχει τῆς πόλεως Λεμησσοῦ περὶ τὰ 37 ἀγγλικὰ μίλια, ἐξ ἧς φέρει καλὴ ἁμαξητὴ ὁδὸς κατασκευασθεῖσα πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ὑπὸ Ἀγγλων μηχανικῶν. Τὸ στρατόπεδον τῆς Τροόδου κεῖται ἐν θέσει γραφικωτάτῃ ἐν μέσῳ μεγάλων καὶ παναρχαίων πεύκων. Ἐνταῦθα ἅπαντες κατοικοῦσιν ἐντὸς σκηνῶν ἐκτὸς τῶν ἐγγάμων στρατιωτικῶν, δι' οὓς ἐκτίσθησαν ξύλινοι οἰκίσκοι. Μόνον ὁ μέγας Ἁρμοστὴς κατοικεῖ ἐντὸς λιθίνης οἰκίας, κτισθείσης πρὸ ἑνὸς περίπου ἔτους δι' αὐτόν. Ἄφθονον καὶ διαυγέστατον εἶναι ἐνταῦθα τὸ ὕδωρ, ἡ δὲ ἀτμοσφαῖρα ὅλως διάφορος τῆς τῶν πεδιάδων· τὴν ἡμέραν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου εἶναι ἀρκούντως καυστικαί, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἑσπέρας νομίζει τις ὅτι εὑρίσκεται ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ. Φαίνεται ὅτι καὶ ἐν ἀρχαίοις χρόνοις, ὅτε ἤκμαζεν ἡ Κύπρος, οἱ εὔποροι κάτοικοι τῆς νήσου διήρχοντο ἐν Τροόδῳ τὸ θέρος, διότι καὶ θεμέλια ἀρχαιοτέρων οἰκιῶν εὑρέθησαν καὶ ἐρείπια ὀρθοδόξου ναοῦ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα μαρτυροῦντα ἀνθρωπίνους κατοικίας. Ἀνασκαφαὶ ἐγένοντο ἐν τῇ θέσει ταύτῃ καὶ πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν Ἀγγλων εἰς τὴν νῆσον.

Π. Δ. Π.

Η ΘΩΡΗΚΤΗ ΑΜΑΞΟΣΤΟΙΧΙΑ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 136.)

Τὴν θωρηκτὴν ἁμαξοστοιχίαν, ἣν πρῶτοι οἱ Ἀμερικανοὶ μετεχειρίσθησαν ἐν τῷ μεγάλῳ αὐτῶν ἐμφυλίῳ πολέμῳ πρὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν, ἀνέστησαν ἤδη οἱ Ἄγγλοι κατὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ ἐκστρατείαν. Πρῶτον τώρα εὐρωπαϊκὸς στρατὸς μεταχειρίζεται τὸ κινητὸν τοῦτο φρούριον· ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν τελευταίαν πολιορκίαν ἐκυκλοφόρει μὲν χάριν κατοπτεύσεως θωρηκτὴ ἀτμομηχανικὴ φέρουσα καὶ τηλεβόλον· ἀλλὰ τὸ πολεμικὸν ἐκεῖνον ἐργαλεῖον ἦτο μόνον μία ἀτμομηχανή, ἐν ᾧ ἤδη ἐν Αἰγύπτῳ εἶναι ὁλόκληρος θωρηκτὴ ἁμαξοστοιχία. Σύγκειται δὲ ἡ ἁμαξοστοιχία αὕτη ἐξ ἕξ ἁμαξῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων εὑρίσκεται ἡ ἀτμομηχανή. Οἱ συνοδεύοντες αὐτὴν ἄνδρες εἴτε ἵστανται ἐντὸς τῶν καταλλήλως ἐξησφαλισμένων ἁμαξῶν εἴτε καὶ περιπατοῦσι παρὰ τὴν ὁραδέως κινουμένην ἁμαξοστοιχίαν ἕτοιμοι, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἐπιβῶσι τῶν ἀσφαλῶν αὐτῶν θέσεων. Ἡ ἀτμομηχανὴ προστατεύεται ὑπὸ κύκλῳ τετοποθετημένων σάκκων πεπληρωμένων χώματος· αἱ δὲ ἅμαξαι ἔχουσι πολεμιστρίας, ὅπᾶς δι' ὧν οἱ στρατιῶται δύνανται νὰ πυροβολῶσιν ἐν ἀσφαλείᾳ. Ἐπὶ τῆς πρώτης ἁμάξης ὑπάρχει μυδραλιοβόλος εὐκίνητος καὶ εὐκόλως γεμιζομένη διὰ τῶν παρεσκευασμένων γομώσεων· πρὸς δὲ φέρει ἡ ἁμαξοστοιχία καὶ τρία τηλεβόλα συστήματος Gatling ἀκριβέστατα καὶ εὐμεταχείριστα. Οἱ Ἄγγλοι μηχανικοὶ κατώρθωσαν νὰ τοποθετήσωσιν ἐν τῇ τελευταίᾳ ἀνοικτῇ ἁμάξῃ καὶ μέγα τηλεβόλον συστήματος Ἄρμστρογγ βάρους 40 τόννων. Οὕτως ἐφωδιασμένη ἡ θωρηκτὴ ἁμαξοστοιχία ἀντέχει εὐκόλως εἰς τὰς προσβολὰς τῶν πυροβόλων ὅπλων καὶ ἕνεκα τῆς εὐκινησίας της ἀμύνεται οὐχὶ δυσκόλως κατὰ τῶν ἐπιθέσεων τοῦ πυροβολικοῦ. Πᾶς τις θέλει ἐννοήσει τὴν χρησιμότητα τῆς θωρηκτῆς ἁμαξοστοιχίας ὅταν μάθῃ ὅτι ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι καὶ μηχανήματα πρὸς παραγωγὴν ἠλεκτρικοῦ φωτός, πρὸς τοποθέτησιν ῥάβδων σιδηροδρομικῶν καὶ συρμάτων γαλβανικῶν, μοχλοὶ καὶ τὰ τοιαῦτα, ὥστε ἐν πάσῃ ἀνάγκῃ τάχιστα διὰ αὐτῆς καταργεῖται ἢ σχηματίζεται ἠλεκτρικὴ συγκοινωνία, συσφηνοῦνται σιδηροδρομικαὶ ῥάβδοι, κόπτεται γραμμὴ σιδηροδρομικὴ καὶ ἐξαφανίζονται γέφυραι. Πολλὰς ἤδη ὑπηρεσίας παρέσχε τοῖς Ἄγγλοις ἐν Αἰγύπτῳ ἡ θωρηκτὴ ἁμαξοστοιχία, ἧς τὴν εἰκόνα δημοσιεύομεν ἐν τῷ σημερινῷ τεύχει ἡμῶν.

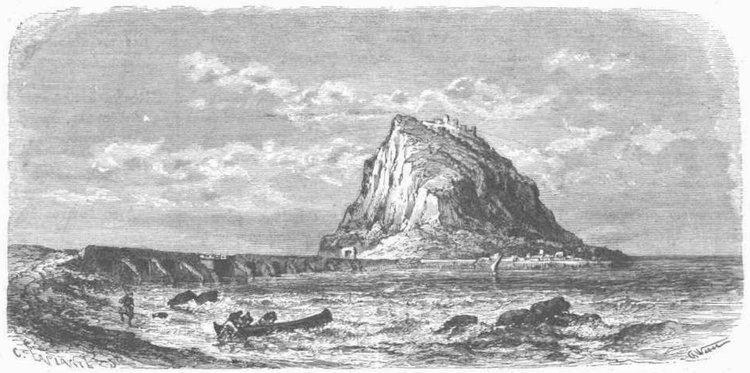

Η ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ.

ΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 137.)

Ἡ γενναία καὶ εὔτολμος πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας ἐν τῷ Αἰγυπτιακῷ ζητήματι εἶναι ἀναμφισβητήτως ἀπόρροια τῆς μεγάλης αὐτῆς ναυτικῆς ἐπιρροῆς. Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις, συναισθανομένη ὅτι δύναται νὰ βασισθῇ ἐπὶ τῶν πελωρίων αὐτῆς θωρηκτῶν καὶ τῶν ἀξιομάχων αὐτῶν πληρωμάτων, δὲν ἐδίστασεν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, νὰ προβῇ μετὰ θάρρους ἀξιοθαυμάστου ἐν ζητήματι, ὅπερ ἄλλαι Εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις, ἤττον τῆς Ἀγγλίας ἰσχυραὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ ἀκανθώδες ἐθεώρησαν καὶ ἐπικίνδυνον. Τὸ διάβημα τοῦτο τῆς Ἀγγλίας ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τὴν ἄλλοτε κοσμοκράτορα Βενετικὴν δημοκρατίαν, ἥτις ἐπὶ τοῖς στόλοις αὐτῆς ἐστήριζε τὴν μεγάλην αὐτῆς ἐπιρροὴν καὶ κρατοῦσα τῆς Μεσογείου ἐξήσκει τὴν καταπληκτικὴν ἐκείνην ἐξουσίαν, ἥτις τοσοῦτον πλουσίαν καὶ ἔνδοξον κατέστησεν αὐτήν.

Τὰ παραδείγματα ταῦτα τὰ διδακτικώτατα ὤφειλον νὰ ὁδηγήσωσι καὶ ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐπιστήσωμεν ὅλην ἡμῶν τὴν προσοχὴν εἰς τὰς ναυτικὰς ἡμῶν δυνάμεις, ἐν αἷς κεῖται τὸ μέλλον τῆς ἐνδόξου ἡμῶν πατρίδος. Ἡ Ἑλλὰς εἶναι χώρα ναυτική. Περιρρεομένη πανταχόθεν ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἐν τῇ θαλάσσῃ κυρίως ὀφείλει ν' ἀναζητῇ τὴν δύναμιν, ἥτις θέλει παράσχει αὐτῇ καὶ ὑπεροχὴν καὶ εὐημερίαν. Ἀρκεῖ ν' ἀναμνησθῶμεν τῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς ἐν τῷ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας μεγάλῳ ἡμῶν ἀγῶνι προσήνεγκε τὸ ἀνδρεῖον ἡμῶν ναυτικὸν εἰς τὴν πτωχὴν καὶ δεινῶς καταπιεζομένην πατρίδα· ἀρκεῖ ν' ἀναδιφήσωμεν τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας ἡμῶν τῶν νεωτέρων χρόνων ὅπως ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀπαντήσωμεν πράξιν γενναίαν καὶ μεγάλην ἐκτελεσθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν πλοίων, καὶ ἐννοήσωμεν ὅτι ἄνευ τοῦ ναυτικοῦ τὸ ἔργον τῆς ἀπελευθερώσεως δὲν ἀπετελεῖτο.

Δυστυχῶς ὅμως αἱ κυβερνήσεις ἡμῶν μέχρι τοῦδε ὀλίγην ἔδωκαν προσοχὴν εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο διὰ τὴν Ἑλλάδα ζήτημα· μόλις ἐπ' ἐσχάτων βλέπομεν τοὺς πολιτικοὺς ἡμῶν μεριμνῶντας κάπως περὶ καταρτίσεως ναυτικῆς δυνάμεως ἀξιομάχου, δυναμένης νὰ κρατῇ τὴν Ἑλλάδα ἐν θέσει ἀξιοπρεπεῖ. Ἀλλὰ πόσα ἐλλείπουσιν ἔτι! Ποῦ εἶναι αἱ ἐντελῶς κατηρτισμέναι ναυτικαὶ μοῖραι, δυνάμεναι εἰς τὸ πρῶτον δοθὲν σημεῖον νὰ ἐκπλεύσωσι; Ποῦ εἶναι τὰ κινητὰ ἐκεῖνα φρούρια τῆς θαλάσσης, τὰ φρίκην καὶ τῷ ὁρῶντι μόνον ἐμποιοῦντα; Ποῦ ἀκόμη οἱ ναύσταθμοι μὲ τὰς μηχανὰς τῆς τελευταίας τελειοποιήσεως; Τὰ πάντα ἴσως ἐν σχεδίῳ μόνον, τὰ πάντα ἀκόμη ἀτελῆ. Ἐν τούτοις ὁμολογητέον ὅτι ἀπεκτήθησαν ἐσχάτως πλοῖά τινα πολεμικὰ ἀντάξια τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν. Τὰ θωρηκτὰ ὁ βασιλεὺς Γεώργιος, καὶ ἡ βασίλισσα Ὄλγα, ὁ ναύαρχος Μιαούλης, ἡ Μπουμπουλίνα, ἡ Ἑλλάς, αἱ Σπέτσαι, ἡ Ὕδρα κτλ. σπουδαίως ἐπηύξησαν τὰς ναυτικὰς ἡμῶν δυνάμεις, καὶ ὁ "Ἕσπερος" μετ' ἐθνικῆς ὑπερηφανείας ἐδημοσίευσε τὰς εἰκόνας τινῶν τῶν πλοίων τούτων. Ἡ διεύθυνσις μάλιστα ἀπετάνθη πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ἡμῶν ὑπουργεῖον, παρακαλοῦσα νὰ τῇ σταλῶσιν αἱ φωτογραφίαι ὅλων τῶν μεγαλειτέρων πολεμικῶν πλοίων, ὅπως καὶ αὐτῶν τὰς εἰκόνας δημοσιεύσῃ. Ἀλλὰ τίς ἤθελε τὸ πιστεύσει; Οὐδὲ ἀπαντήσεως ἠξιώθη παρὰ τῶν ἁρμοδίων. Χάρις εἰς τὴν εὐγενῆ προθυμίαν φιλομούσου τινος συνδρομητοῦ ἡμῶν ἐλάβομεν ἐσχάτως δύο φωτο-

γραφικὰς εἰκόνας τῶν πλοίων Ὕδρας, Σπετσῶν, Κύπρου καὶ Ῥόδου, ἐξ ὧν ἠδυνήθημεν μετὰ πολλοῦ κόπου νὰ καταρτίσωμεν τὴν εἰκόνα, ἣν ἐν τῷ σημερινῷ ἡμῶν τεύχει δημοσιεύομεν. Ἀποροῦντες διὰ τὴν τοσαύτην ἀδιαφορίαν καὶ ἀδράνειαν τῶν κυβερνώντων ἡμᾶς ἐλάβομεν καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐν Γερμανίᾳ τὰς δεούσας πληροφορίας καὶ ἐμάθομεν ὅτι οὐ μόνον ἡ φωτογραφία παντὸς ἐθνικοῦ ἢ καὶ ἰδιωτικοῦ πλοίου ἅμα ναυπηγουμένου ἀποστέλλεται οἴκοθεν εἰς ὅλας τὰς κυριωτέρας εἰκονογραφικὰς ἐφημερίδας τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ αἱ λεπτομερέστεραι περὶ τοῦ νέου πλοίου δίδονται προθύμως πληροφορίαι, καὶ τοῦτο ἵνα γνωστοποιῆται εἰς πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους κύκλους ἡ νέα πρόσκτησις, ἡ νέα ἀνάπτυξις τῶν ναυτικῶν δυνάμεων. Πόσον ἤθελεν ἐνδιαφέρει τὸ τοιοῦτον ἐφαρμοζόμενον καὶ παρ' ἡμῖν, οἵτινες μᾶλλον παντὸς ἄλλου ἔθνους παρακολουθοῦμεν πάντα τὰ ἐν τῇ μικρᾷ ἡμῶν πατρίδι συμβαίνοντα καὶ μάλιστα ὅταν ταῦτα ἀφορῶσιν εἰς τόσον ζωτικὰ τοῦ ἔθνους ἡμῶν συμφέροντα!

Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν θέλουσι ταχέως τακτοποιηθῇ τὸ πάντα καὶ ὡς πατριῶται ἔνθερμοι ἂς εὐχώμεθα νὰ ἴδωμεν ἀναπτυσσομένας τὰς ναυτικὰς ἡμῶν δυνάμεις, ὅπως ἡ φιλτάτη ἡμῶν πατρὶς καταλάβῃ τάχιστα τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ θέσιν ἐν τῇ Μεσογείῳ, πεπεισμένοι ὄντες ὅτι τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ ζωτικώτερον τῶν στοιχείων, τὸ στοιχεῖον τῆς μελλούσης δόξης καὶ εὐημερίας. Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ διατήρησις καλῶς κατηρτισμένου στόλου ἀπαιτεῖ σήμερον μεγάλας δαπάνας, καὶ ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους ἡμῶν εἶναι ἀναλόγως μικρὸς — ἀλλὰ κάλλιον ἄλλοθεν ν' ἀποκοπῶσιν αἱ δαπάναι, ἄλλοθεν νὰ ἐπενεχθῶσιν οἰκονομίαι, οὐχὶ ὅμως ἐν τῷ ναυτικῷ, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὁποίου πᾶσα πρέπει νὰ καταβληθῇ φροντίς. Τοῦτο ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν ὅ,τι πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐγένετο ἐν Βρασιλίᾳ τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ πατριώτου καὶ λογίου αὐτοκράτορος τῆς χώρας ἐκείνης. Εἰσήχθη εἰς τὰς βουλὰς νομοσχέδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον κατ' ἔτος ἐτίθετο κατὰ μέρος ἐκ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τὸ ποσὸν ἑνὸς ἑκατομμυρίου φράγκων, ἀποκλειστικῶς προωρισμένον διὰ τὸ ναυτικόν. Οὕτω βαθμηδὸν εἰς διάστημα 20 ἢ 25 ἐτῶν κατώρθωσεν ἡ Βρασιλία νὰ καταρτίσῃ στόλον ἐκ δεκαὲξ μεγάλων θωρηκτῶν καὶ ἄλλων μικροτέρων πολεμικῶν πλοίων, στόλον, ὅστις ἀνεβίβασεν αὐτὴν εἰς δύναμιν πρώτης τάξεως ἐν τῇ νοτίῳ Ἀμερικῇ, δύναμιν σεβαστὴν εἰς πάντας. Τὸ κατ' ἔτος δαπανώμενον ἑκατομμύριον ἐλησμονεῖτο, καὶ ὁ στόλος κατηρτίζετο. Οὕτως σκέπτονται ἡγεμόνες πράγματι φιλοπάτριδες, οὕτως ἐνεργοῦσι κυβερνῆται ἄξιοι τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν!

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΑΝΤΟΥ.

ΚΟΛΑΣΕΩΣ ΑΣΜΑ Γ'.

Σημ. τ. Δ. Εὐχαρίστως δημοσιεύομεν σήμερον καὶ τοῦ γ'. ᾄσματος τῆς Κολάσεως τοῦ Δάντου μετάφρασιν τοῦ ἐν Καβάλλᾳ Προξένου τῆς Ἑλλάδος, κυρίου Π. Ματαράγκα, προτάσσοντες τὴν ἐπεξηγοῦσαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ᾄσματος ἐπιστολὴν αὐτοῦ.

Ἐν Καβάλλᾳ κατὰ Ἰούλιον 1882.

Φίλτατε Κύριε.

Ἐνθαρρυνθεὶς ἐκ τῶν ἐπαίνων σας ἐπιστέλλω ὑμῖν σήμερον καὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ γ'. ᾄσματος τῆς Κολάσεως, ὅπερ δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα μεταφράζονται εὐκόλως ὡς γινώσκουσιν οἱ ἀποπειραθέντες τοῦτο καὶ οἱ ἁπλῶς αὐτὸ ἀναγνώσαντες.

Ἐν τῷ β'. ᾄσματι ὁ Δάντης ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Βιργιλίου εἰσέρχεται εἰς τὴν πρὸς τὴν Κόλασιν ἄγουσαν ἀγρίαν καὶ σκοτεινὴν ὁδόν. Τὸ γ'. ἄρχεται μὲ τὴν ὡραίαν καὶ ἐκφραστικὴν ἐπιγραφήν, ἣν ὁ ποιητὴς βλέπει ἐγκεχαραγμένην διὰ μελανῶν χαρακτήρων ὕπερθε τῆς μεγάλης εἰσόδου τῆς Κολάσεως. Ἡ ἀνάγνωσις αὐτῆς κλονίζει τὴν γενναιότητα τοῦ Δάντου, ἀλλ' ὁ Βιργίλιος διὰ τῆς ὁμιλίας του ἐνθαρρύνει αὐτὸν καὶ εἰσάγει εἰς τὸ φοβερὸν θέατρον τῶν μυστηριωδῶν σκηνῶν, ἃς ἡ γόνιμος τοῦ ποιητοῦ φαντασία, ἐρειδομένη ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν παραδόσεων καὶ ἀναπολοῦσα τὴν κατὰ μίμησιν τοῦ Ὁμήρου περιγραφὴν τοῦ Ἅδου τοῦ Βιργιλίου, διέπλασε καὶ ἐξωράϊσε διὰ τῶν ὡραιοτέρων τῆς ποιήσεως ἀνθέων.

Αἱ γοεραὶ φωναὶ τῶν κατὰ πρῶτον εἰς τὰ ὄμματά του παρουσιασθέντων τὸν ἐνέπλησαν φρίκης. Προήρχοντο δὲ ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἐν τῷ κόσμῳ βιωσάντων ἄνευ ἐπαίνου καὶ ψόγου, τῶν μὴ μεριμνώντων ἢ μόνον περὶ τοῦ ἰδίου αὐτῶν συμφέροντος, καθ' ὧν ὁ τῶν Ἀθηναίων νομοθέτης Σόλων ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς ἀτιμίας. Ἡ περὶ αὐτῶν ἔκφρασις τοῦ Βιργιλίου guarda e passa (θεώρει καὶ παρέρχου) εἶνε ἀμίμητος καταστᾶσα μετὰ τὸν Δάντην παροιμιώδης περὶ τῶν ἀναξίων προσοχῆς ἀνθρώπων. Ἐν τοῖς ὁμίλοις τῶν τοιούτων ἀνεγνώρισε καὶ τὸν Πάπαν Σελεστῖνον Ε'., ὅστις ἐκ δειλίας ἀπηρνήσατο τὸν παπικὸν θρόνον καὶ ἔζησεν ἰδιωτεύων ἔν τινι μονῇ. Ἐν ᾧ δὲ μετὰ προσοχῆς ἐθεώρει τοὺς εἰς τὸ πορθμεῖον τοῦ Χάρωνος ἐπιβιβαζομένους ἀκούει τὴν βραγχώδη καὶ ἐπιτακτικὴν φωνὴν τοῦ Ἀχεροντείου πορθμέως ταλανίζουσαν τὴν τύχην τῶν διαπορθμευομένων καὶ παρακινοῦσαν τὸν Δάντην ν' ἀπομακρυνθῇ τῶν τεθνεώτων. Ἀλλ' οὗτος ἐπιμένει. Ὁ δὲ ὁδηγός του ἀπαντῶν εἰς τὸν Χάρωνα λέγει ὅτι ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκπληροῖ τὸ θέλημα ἐκείνων οἵτινες πράττουν πᾶν ὅ,τι θέλουσι χωρὶς νὰ ἔχουν ἀνάγκην νὰ δώσωσι λόγον εἰς κανένα τῶν ὑπ' αὐτῶν πραττομένων. Σημειωτέα ἰδίως ἡ λακωνικὴ ἔκφρασις· μὴ πλείονα ἐρώτα.

Πραϋνθεὶς ὁ Χάρων ἐκ τῶν λόγων τούτων, ὃν περιγράφει ὡς εἰδεχθέστατον καὶ καταπληκτικὸν δαιμόνιον, ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον του ἐν μέσῳ τῶν θρήνων καὶ οἰμωγῶν τῶν ἐπιβιβαζομένων, οἵτινες προέρχονται εἰς φρικώδεις κατὰ τῶν γονέων καὶ προγόνων τῶν κατάρας.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Βιργιλίου ἐξήγησιν τοῦ αἰτίου τῆς δικαίας ὀργῆς τοῦ Χάρωνος ὁ σκοτεινὸς ἐκεῖνος τόπος ἐσείσθη, καὶ ἀὴρ ἐφύσησε, καὶ φῶς ἐξέλαμψεν αἱματόχρουν ἔχον λάμψιν, ἥτις ἐξεθάμβωσε καὶ παρέλυσε τοῦ ποιητοῦ τὰς αἰσθήσεις καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ καταπέσῃ ὡς ὁ ὑπὸ ὕπνου βαθυτάτου καταλαμβανόμενος.

Τοιαύτη ἐν συντόμῳ ἡ ὑπόθεσις τοῦ γ'. ᾄσματος, ὅπερ ἂν δὲν συγκαταλέγεται ἐν τοῖς δραματικωτέροις τῆς θείας Κωμῳδίας, εἶνε ὅμως ὑπὸ περιγραφικὴν ἔποψιν ἓν τῶν ἀρίστων.

ΚΟΛΑΣΕΩΣ ΑΣΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

"Εἰς τῶν δακρύων δι' ἐμοῦ πορεύονται τὴν πόλιν·
"Εἰς τὰς ἀπαύστους δι' ἐμοῦ πορεύονται ὀδύνας·
"Εἰς τῆς κατάρας δι' ἐμοῦ πορεύονται τὰ γένη.

"Δικαιοσύνη ὤθησε τὸν μέγαν ποιητήν μου.
"Μὲ συνεδημιούργησαν ἡ δύναμις ἡ θεία,
"Ὁ Λόγος ὁ ὑπέρτατος καὶ ἡ ἀγάπ' ἡ πρώτη.[1]

"Οὐδὲν ὑπάρχει πρὸ ἐμοῦ δεδημιουργημένον
"Ἢ μόνον τὰ αἰώνια· κ' ἐγὼ ζῶ αἰωνία.[2]
"Πᾶσαν οἱ εἰσερχόμενοι ἀφήσατε ἐλπίδα."

Τοὺς λόγους τούτους ὕπερθεν μεγάλης εἶδον πύλης
Ἐγγεγραμμένους μελανοῖς στοιχείοις· διὸ εἶπον·
"Διδάσκαλε, ἡ ἔννοια αὐτῶν πολὺ μὲ θλίβει."

Ἐκεῖνος δὲ ὡς ἄνθρωπος μ' ἀπήντησε νοήμων·
"Ἐνταῦθα πρέπει πᾶσάν τις ν' ἀφήσῃ ὑποψίαν,
Ἐδῶ πᾶν αἴσθημ' ἄνανδρον ὀφείλει ν' ἀποθάνῃ.

Ἤδη ἐφθάσαμεν ἡμεῖς εἰς ὃν σοι εἶπον τόπον
Ὅπου τὰ πλήθη τ' ἄθλια καὶ ἀλγεινὰ θὰ ἴδῃς,
Ἃ τῆς ψυχῆς ἀπώλεσαν τὸ ἀγαθὸν τὸ ἄκρον."[3]

Κ' ἐν τῇ χειρί μου ἔπειτα τὴν χεῖρά του ἐνθέσας
Μὲ ὄψιν, ἧς ἐθάρρυνε τὸν νοῦν μου ἡ φαιδρότης,
Μ' εἰσήγαγ' ἐν τοῖς μυστικοῖς θεάμασιν ἐκείνοις.

Ἐκεῖ κλαυθμοὶ καὶ στεναγμοὶ καὶ κοπετοὶ μυρίοι
Ἐν τῷ ἀνάστρῳ φοβερὰ ἀέρι ἀντεβόων·
Διὸ ἐγὼ ἐδάκρυσα εὐθὺς καθὼς εἰσῆλθον.

Ποικίλαι γλῶσσαι, φοβεραὶ φωναὶ καὶ ὁμιλίαι,
Σπαρακτικοὶ ὀλολυγμοί, τόνοι ὀργῆς, βραγχώδεις
Καὶ διαπρύσιοι κραυγαὶ καὶ κτύπος χειρῶν ἅμα,

Συναπετέλουν θόρυβον φρικτόν, ὅστις ἀπαύστως
Εἰς τὸν αἰώνια ἄχροον στροφοδινεῖτ' ἐκεῖνον
Ἀέρα, ὡς συστρέφεται ἐκ λαίλαπος ἡ ἄμμος.

Κ' ἐγὼ ὅστις κατάπλεων εἶχον τὸ πνεῦμα φρίκης,
"Διδάσκαλε, ἐφώνησα, τί τοῦθ' ὅπερ ἀκούω;
"Τίνες αὐτοὶ οὓς φρικωδῶς τὸ ἄλγος κατατήκει;"

Ὁ δέ, "τοιαύτης ἔλαχον ἀξίας οἴκτου τύχης,
"Μοὶ εἶπεν, αἱ ταλαίπωροι ψυχαὶ ἐκείνων ὅσοι
"Ἄνευ ἐπαίνου ἔζησαν καὶ δίχως νὰ ψεχθῶσιν.

"Ἀνάμικτοι μὲ τὴν κακὴν χορείαν τῶν ἀγγέλων
"Εἰσὶν ἐκείνων, οἵτινες ἀντάρται δὲν ὑπῆρξαν
"Εἰς τὸν Θεόν, οὐδὲ πιστοί, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἰδίων.

"Ὁ Οὐρανὸς τοὺς ἀπωθεῖ νὰ μὴ τὸν ἀσχημίζουν·
"Οὐδ' ἡ βαθεῖα Κόλασις τοὺς δέχεται, διότι
"Οἱ ἔνοχοι πλησίον των θὰ ἐμεγαλοφρόνουν."

Κἀγὼ αὐτῷ· "Διδάσκαλε, τί τὸ πιέζον τόσον
"Αὐτούς, ὥστε ὑπέρμετρα νὰ κλαίουν τοὺς βιάζει;"
Ὁ δ' ὁδηγός μου· "Παραυτὰ ἐρῶ σοι δι' ὀλίγων.

"Ἐλπίδα ν' ἀποθάνωσι δὲν ἔχουν οὐδεμίαν,
"Καὶ εἶνε τόσον ἄσημος ὁ ἀφανής των βίος
"Ὥστε φθονοῦν οἱ ἄθλιοι πᾶσαν ἑτέραν τύχην.

"Ὁ κόσμος φήμη τις αὐτῶν νὰ μείνῃ δὲν ἀφίνει·
"Ὁ οἶκτος τοὺς περιφρονεῖ καὶ ἡ δικαιοσύνη.
"Μὴ ὁμιλῶμεν δι' αὐτούς· θεώρει καὶ προχώρει."

Κ' ἐγὼ ὅστις ἠτένισα σημαίαν εἶδον, ἥτις
Τοσοῦτον ἐσυστρέφετο καὶ ἔτρεχε ταχέως,
Ὥστ' ἐντελῶς ἐφαίνετο ἐχθρὰ τῆς ἡσυχίας.

Τοσαύτη δ' ἤρχετ' ὄπισθεν μακρὰ σειρὰ ἀνθρώπων
Ὥστε δυσκόλως ἤθελον πιστεύσει ὅτ' εἰμπόρει
Τόσον πολὺ ὁ θάνατος νὰ καταστρέψῃ πλῆθος.

[1] Ἤτοι ἡ Ἁγία Τριάς.

[2] Συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀριστοτέλους λέγοντος, ὅτι ἐκ τῶν δημιουργημάτων τινὰ εἶσὶν αἰώνια καὶ ἄλλα ἐλλιπῆ καὶ μεταβλητά. Εἰς τὸ πρῶτον εἶδος ἀνήκουσι τὰ κατ' εὐθεῖαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πλασθέντα, ὡς οἱ Οὐρανοὶ καὶ οἱ Ἄγγελοι καὶ ἀργότερον ἡ ἀνθρωπίνη ψυχή· εἰς τὸ δεύτερον τὰ διὰ τῆς ἐνεργείας καὶ ἐπιρροῆς αὐτῶν τῶν Οὐρανῶν καὶ τῶν δευτερευουσῶν αἰτιῶν παραχθέντα. Ἐννοεῖ λοιπὸν ὁ ποιητὴς ὅτι καὶ ἡ Κόλασις ἐπλάσθη κατ' εὐθεῖαν, καὶ ἑπομένως ἦτο αἰωνία.

[3] Τὴν γνῶσιν τῆς θεότητος ἤτοι αὐτὸν τὸν Θεὸν κατὰ τὸν Βοκάκιον.

Ἀφ' οὗ δὲ ἀνεγνώρισα τινὰς αὐτῶν, προσέξας
Πλειότερον καὶ τὴν σκιὰν ἐκείνου εἶδον, ὅστις
Εἰς τὴν μεγάλην ἄρνησιν προέβη ἐκ δειλίας.[4]

Ἀμέσως κατενόησα καὶ κατεπείσθην ὅτι
Ἐκεῖνος ἦν ὁ ὅμιλος τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων,
Οὓς ἀπεχθάνετ' ὁ Θεὸς καὶ οἱ πολέμιοί του.

Οἱ ἄθλιοι, οἱ οὐδέποτε βιώσαντες ἐκεῖνοι,
Ἦσαν γυμνοὶ κ' ἐτίτρωσκον αὐτοὺς νυγμοῖς ὀξέσιν
Αἱ σφῆκες καὶ οἱ κώνωπες, ὧν ἔβρυεν ὁ τόπος.

Τὰς παρειάς ηὐλάκιζεν αὐτῶν τὸ αἷμα, ὅπερ
Ἐν τοῖς ποσί των σύμμικτον δακρύοις καταρρέον
Ὑπὸ σκωλήκων βδελυρῶν ἐκεῖ ἀπερροφᾶτο.

Καὶ ὅτε παρετήρησα εἰσέτι πέραν εἶδον
Παρὰ τὴν ὄχθην ποταμοῦ μεγάλου σκιῶν πλῆθος.
"Διό, διδάσκαλε, τανῦν ἐπίτρεψόν μοι, εἰπὸν,

"Νὰ μάθω τίνες ἆρά γε αὐτοὶ καὶ τίς ἀνάγκη
"Νὰ διαβῶσι τοὺς ὠθεῖ μὲ τόσην προθυμίαν,
"Ὡς διὰ μέσου τῶν ὠχρῶν ἀκτίνων διακρίνω."

Κ' ἐκεῖνος πρός με· "Ἅπαντα θὰ μάθῃς ταῦτα ὅταν
"Τὸ βῆμα ἐπιστήσωμεν ἡμῶν ἐπὶ τῆς ὄχθης
"Τοῦ ζοφεροῦ Ἀχέροντος, ὅπου πολὺς ὁ γόος."

Τὰ ὄμματά μου ἐξ αἰδοῦς ἔκλινα τότε κάτω
Κ' ἐκ φόβου μὴ ὁ λόγος μου βαρὺς αὐτῷ ἐφάνῃ
Μέχρι τοῦ μαύρου ποταμοῦ ἀπέσχον νὰ λαλήσω.

Ἰδοὺ δὲ τότε πρὸς ἡμᾶς ἐντὸς προβαίνει πλοίου
Λευκόθριξ γέρων ἕνεκα τῆς ἡλικίας, ὅστις
Ἐκραύγαζεν· "Οὐαὶ ὑμῖν, ψυχαὶ διεφθαρμέναι!

"Τὸν οὐρανὸν νὰ ἴδητε ποτὲ μὴ προσδοκᾶτε.
"Εἰς τὴν ἑτέραν ἔρχομαι νὰ σᾶς πορθμεύσω ὄχθην,
"Εἰς σκότος τὸ αἰώνιον, εἰς θάλπος καὶ εἰς ῥῖγος.

"Καὶ σὺ ἥτις εὑρίσκεσαι ἐγγύς των, ψυχὴ ζῶσα,
"Ὡς τάχιστα ἀπόστηθι τῶν τεθνεώτων τούτων."
Ἀλλ' ὡς μὲ εἶδεν οὐδαμῶς ἐκεῖθεν ἐκχωροῦντα,

"Δι' ἄλλης, εἶπε, σὺ ὁδοῦ, διὰ λιμένων ἄλλων,
"Οὐχὶ ἐντεῦθεν, ἄντικρυ θὰ ἔλθῃς νὰ περάσῃς.
"Ὀφείλει ἐλαφρότερον νὰ σὲ κομίσῃ σκάφος."

Ὁ δ' ὁδηγός μου πρὸς αὐτόν· "Μὴ παροργίζου,
Χάρων·
"Οὕτω ἐπάνω θέλουσιν ἐκεῖν' οἵτινες πράττουν
"Ὅ,τι νὰ πράξουν θέλουσι· μὴ πλείονα ἐρώτα."

Ἀκούσας ταῦτα ἀτρεμεῖς τὰς γνάθους τὰς τριχώδεις
Ἀμέσως ἔσχεν ὁ πορθμεὺς τοῦ πελιδνοῦ τενάγους,
Οὗ κύκλοι περιέζωνον τοὺς ὀφθαλμοὺς φλογώδεις.

Ἀλλ' αἱ ψυχαὶ αἱ πάγγυμνοι καὶ κεκμηκυῖ' ἐκεῖναι
Ἤλλαξαν χρῶμα, ἔτρυξαν ἐκ φρίκης τοὺς ὀδόντας
Ὡς ἤκουσαν τοῦ Χάρωνος τοὺς ἀμειλίκτους λόγους.

Κατεβλασφήμουν τὸν Θεὸν καὶ τοὺς γεννήτοράς των·
Τὸ γένος τὸ ἀνθρώπινον, τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον,
Τὸ σπέρμα τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς γεννήσεώς των.

Κατόπιν ἐπροχώρησαν σπαρακτικὰ θρηνοῦσαι,
Συμμεμιγμέναι ἅπασαι πρὸς τὴν ζοφώδη ὄχθην,
Ἔνθα θὰ ἔλθῃ πᾶς ὁ μὴ φοβούμενος τὸν Πλάστην.

Δαιμόνιον μὲ ὀφθαλμοὺς πυριφλεγεῖς ὁ Χάρων
Μ' ἓν νεῦμα ἐν τῷ σκάφει του συναγελάζει πάσας
Καὶ παίει τὴν βαδίζουσαν βραδέως μὲ τὴν κώπην.

Καὶ ὅπως ἀλλεπάλληλα ἐν ὥρᾳ φθινοπώρου
Τὰ φύλλα πίπτουν μέχρις οὗ ὁ κλάδος ἀποδίδῃ
Εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ γῆν τὸν στολισμόν του πάντα·

Ὁμοίως καὶ τὸ μοχθηρὸν τοῦ πρωτοπλάστου σπέρμα
Ἀπὸ τῆς ὄχθης ῥίπτεται τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο
Διὰ σημείων ὡς πτηνὸν εἰς κλῆσιν πτηνοῦ ἄλλου.

Ὁμοίως διαπλέουσι τὰ κύματα τὰ μαῦρα,
Καὶ πρὶν εἰσέτι ἄντικρυ περαιωθῶσι πᾶσαι
Εἰς ταύτην συσσωρεύεται τὴν ὄχθην πλῆθος ἄλλο.

"Τέκνον μου, τότε ὁ πρᾳῢς διδάσκαλος μοὶ εἶπεν,
"Ἐκ πάσης συναθροίζονται ἐνταῦθα χώρας ὅσοι
"Ἐπάνω ἀποθνήσκουσιν ἐν τῇ ὀργῇ Κυρίου.

"Καὶ σπεύδουν νὰ διέλθωσι τοῦ ποταμοῦ τὰ ῥεῖθρα,
"Διότ' ἡ θεία τοὺς κεντεῖ Δικαιοσύν' εἰς τρόπον
"Ὥστε εἰς πόθον τρέπεται ὁ φόβος των ὁ μέγας.

"Ἐντεῦθεν δὲν διέρχεται ποτὲ ψυχὴ δικαία.
"Διὸ ἂν ἤδη κατὰ σοῦ μεμψιμοιρῇ ὁ Χάρων
"Νὰ ἐννοήσῃς δύνασαι τί ἄρ' αὐτὸ σημαίνει."

Ὡς εἶπε ταῦτα, ἡ κοιλὰς ἡ γνοφερὰ ἐκείνη
Ἐσείσθη τόσον ἰσχυρῶς, ὥστε τοῦ τρόμου ἔτι
Ἡ μνήμη λούει ὅλον μου τὸ σῶμα μὲ ἱδρῶτα.

Ἡ γῆ ἡ δακρυόεσσα ἀνέδωκεν ἀέρα,
Καὶ σὺν αὐτῷ ἐξέλαμψε φῶς μέγα ἐρυθρόχρουν,
Ἐν τῇ στιγμῇ ἐκλύσαν μου ἁπάσας τὰς αἰσθήσεις,

Καὶ ἔπεσα ὡς ἄνθρωπος δαμεὶς ὑπὸ τοῦ ὕπνου.

Π. Ματαράγκας.

[4] Ὁ Πάπας Σελεστῖνος ὁ Ε'., ὅστις παρῃτήθη μετὰ ὀκτὼ μῆνας ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεώς του.

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΣΑΒΕΛΛΩΝ.

Διήγημα ἱστορικόν.

(Συνέχεια· ὅρα προηγ. τεῦχος.)

Τὴν ἐπιοῦσαν λίαν πρωῒ ὁ νέος Σαβέλλος συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν του κατῆλθεν ἔφιππος ἀπὸ τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχαίου μεγάρου, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἦτο τὸ θέατρον τοῦ Μαρκέλλου καὶ διηυθύνθη πρὸς τοὺς κήπους, ἐν οἷς ἤδη ἤνθουν αἱ ἀμυγδαλέαι. Μετ' ὀλίγον ἀνέτειλε καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἐφώτισε μὲ τὰς γλυκεῖς αὐτοῦ πρωϊνὰς ἀκτῖνας τὰ ὑψηλὰ τείχη τῶν λουτρῶν τοῦ Ἀντωνίνου, τὰ ὁποῖα διεγράφοντο ἐν τῇ καθαρᾷ καὶ ἠρέμῳ ἀτμοσφαίρᾳ. Παρὰ τὴν πύλην τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ ἐξῆλθον οἱ φύλακες ὅπως θαυμάσωσι τὴν μεγαλοπρεπῆ συνοδείαν καὶ μετὰ βαθείας ὑποκλίσεως ἐχαιρέτισαν τὸν νέον πρίγκηπα, ὅστις μετὰ ὕφους ἡγεμονικοῦ ἀπήντησεν εἰς τὸν χαιρετισμὸν καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ θυλακίου του χρυσᾶ τινα νομίσματα τὰ ἔρριψεν εἰς τοὺς στρατιώτας.

— Λάβετε αὐτά, εἶπεν, ὡς ἀμοιβὴν τοῦ χαιρετισμοῦ σας — καὶ ὡς μικρὰν ἐνθύμησίν μου, προσέθηκε μετὰ συγκινήσεως.

Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ πρίγκηπος ἀκούσαντες τοὺς τελευταίους τούτους λόγους ἐμειδίασαν, διότι ἐθεώρουν τὴν συγκίνησιν τοῦ ἀγρίου Σαβέλλου ὡς χλευασμὸν καὶ εἰρωνείαν.

Ἡ συνοδεία ἐπροχώρησε πρὸς τὰ ἔρημα ἀκόμη προάστια, ἐν οἷς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ᾠκοδομεῖτο οἰκία ἢ μέγαρον. Ἀφήσαντες ἀριστερὰ τὸ ἀμφιθέατρον τοῦ Καρακάλλα οἱ ἱππεῖς διῆλθον τὴν μακρὰν Ἀππίαν ὁδόν. Ἡ θέα τῶν μνημάτων ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ δὲν ηὐχαρίστησε τὸν Σαβέλλον καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἔτι σκυθρωπότερον. Μόλις δὲ ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τὸν λόφον, ὅπου δροσερὰ ἔπνεεν ἡ πρωϊνὴ αὔρα, καὶ ὅθεν μακρόθεν ἐφαίνετο ἡ θάλασσα, ἤρξατο ἡ καρδία αὐτοῦ ἀνοιγομένη ὑπὸ τὰς καθαρὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ ἐνώπιον τῆς μαγευτικῆς ἐκείνης θέας. Οἱ ὀπαδοί του ἀμέσως ἐνόησαν τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς διαθέσεως καὶ ἐπροσπάθουν κατὰ δύναμιν νὰ τὴν ὑποθάλψωσιν. Ἐν τοσούτῳ εἷς τῶν ἵππων ἀπώλεσεν ἐπὶ τῆς τραχείας ὁδοῦ τὸ πέταλόν του, καὶ ὑπηρέτης ἐστάλη πρὸς τὰ ὀπίσω εἰς ἀνεύρεσιν αὐτοῦ. Περίεργοι νὰ μάθωσι τί συμβαίνει οἱ πλεῖστοι τῶν ἀκολούθων ἐστάθησαν, ὥστε μετ' οὐ πολὺ ὁ Σαβέλλος εὑρέθη μόνος μεθ' ἑνὸς τῶν ὀπαδῶν του εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν ἄλλων.

Ὁ ὀπαδός του, ὅστις ἦτο εἷς τῶν εἰλικρινῶς ἀγαπώντων αὐτὸν ἐπροσπάθει νὰ μάθῃ τὸ αἴτιον τῆς κακῆς του διαθέσεως, οὐχὶ ἐκ περιεργείας ἀλλὰ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ τὸν παρηγορήσῃ.

— Ἐπειδὴ μὲ πιέζεις καὶ εἴμεθα μόνοι, ἀπήντησεν ὁ Σαβέλλος, θὰ σοὶ ἐκμυστηρευθῶ τὴν ἀδυναμίαν μου. Ἤδη πρὶν ἢ ἀναχωρήσωμεν ἦλθον καὶ μοὶ ἀνήγγειλον ὅτι ὁ ἵππος μου, ὁ μέλας, ὃν ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀγαπῶ, δεικνύει ἔκτακτον ἀνησυχίαν καὶ ἐρεθισμόν, ὅτι λακτίζει δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, δάκνει καὶ δὲν θέλει ν' ἀνεχθῇ οὔτε ἐφίππιον οὔτε χαλινόν. Ἀμέσως ἔδωκα διαταγὴν νὰ ἑτοιμάσωσιν ἄλλον ἵππον, ἀλλὰ καὶ οὗτος δὲν ἠθέλησα νὰ ἐξέλθῃ τοῦ σταύλου, ἔδακνε καὶ ἐκτύπα. Ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἀνθρώπων μου δὲν ἠθέλησα νὰ φανερώσω τὴν ἐντύπωσιν, ἣν τὸ παραμύθι τοῦτο μοὶ ἐνεποίησεν· ἀλλὰ κατόπιν ἡ θέα τῶν ἀρχαίων τειχῶν ἀνενέωσε τοὺς προληπτικοὺς φόβους μου, καὶ δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποσπάσω τὰ βλέμματά μου ἀπὸ τῶν ἐρειπίων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ὡς φαντάσματα μᾶς προσέβλεπον διερχομένους. Πλήν, φίλε μου, μὴ μὲ προδώσῃς· ἰδοὺ ἔρχονται οἱ ἄλλοι.

Μετὰ τὸ μικρὸν τοῦτο ἐπεισόδιον ἡ συνοδεία ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον καὶ μετ' οὐ πολὺ ἔφθασεν εἰς τὴν στενὴν κοιλάδα, τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸ μέγαρον τῆς Ἀρικίας. Ἡ μικρὰ φρουρὰ καὶ οἱ ὑπηρέται τοῦ ἡγεμονικοῦ μεγάρου ὑπεδέχθησαν τοὺς ἐρχομένους μετ' ἐνδείξεων χαρᾶς καὶ στρατιωτικῶν τιμῶν. Ἡ ἔλευσις τοῦ ἰδιοκτήτου ἀπήλλαττεν αὐτοὺς προσωρινῶς τῆς μονοτόνου ὑπάρξεως, ἣν διῆγον ἐν τῷ ἐρήμῳ ἐκείνῳ φρουρίῳ, ἐν μέσῳ τοῦ μίσους τῶν περιοικούντων χωρικῶν. Οἱ μισθωτοὶ τοῦ Σαβέλλου δὲν ἦσαν ἀγαπητοὶ ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ὅπου ἐδεικνύοντο μεμονωμένοι προσεβάλλοντο καὶ ἐδέροντο· ὑπῆρχε μάλιστα ἡ ἰδέα ὅτι καὶ ὁ φόνος αὐτῶν εἶναι ἐξιλασμὸς καὶ δικαιοσύνη. Τὰ ὡπλισμένα στίφη, τὰ ὁποῖα κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐμισθοῦντο ὑπὸ τῶν μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν οἰκογενειῶν καὶ χάριν προφυλάξεως καὶ χάριν ἐπιδείξεως, δικαίως ἐκαλοῦντο banditi, ἤτοι οἱ ἐξόριστοι, ἐκτὸς τοῦ νόμου εὑρισκόμενοι, κακοῦργοι. Συνήθως ἦσαν πιστότατοι πρὸς τοὺς τρέφοντας καὶ μισθοδοτοῦντας αὐτοὺς καὶ ὑπήκουον τυφλῶς τῷ ἰσχυρῷ ἐκείνῳ, ὅστις προεφύλαττεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς αὐστηρότητος τοῦ νόμου. Τοιούτου εἴδους συμφωνίαι μεταξὺ κυρίου καὶ δούλου παρεῖχον τοὐλάχιστον, ἔστω καὶ ἀποτρόπαιον εἰκόνα τῆς εὐγενεστέρας τῶν ἀνθρωπίνων ἀρετῶν, τῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως μέχρι θανάτου. Οὕτω πολλάκις ἐκ τῶν ἐγκλημάτων πηγάζουσιν ἀρεταί, καὶ τἀνάπαλιν ἐκ τῶν ἀρετῶν ἐγκληματικαὶ πράξεις καὶ κακουργήματα· ὥστε ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν εἶναι πολὺ σφιγκτότερον πρὸς ἄλληλα συνδεδεμένα, παρ' ὅ,τι φαίνονται.

Ἡ συνοδεία εἰσῆλθεν καλπάζουσα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μεγάρου, ἧς τὸ ἔδαφος ἐκάλυπτε χόρτον. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μεγάρου ἐδείκνυεν ἴχνη καταπτώσεως καὶ ἐρημώσεως· ἡ μεγάλη κλῖμαξ εἶχε καταρρεύσει ἐν μέρει, ἡ κυριωτέρα στοὰ κατὰ τὸ ἥμισυ ἦτο καταπεσοῦσα, τὰ παράθυρα κεκλεισμένα δι' ἀκατεργάστων σανίδων, αἵτινες κακῶς προεφύλαττον τὰ δωμάτια ἀπὸ τῆς ὑγρασίας καὶ ἀπὸ τῶν

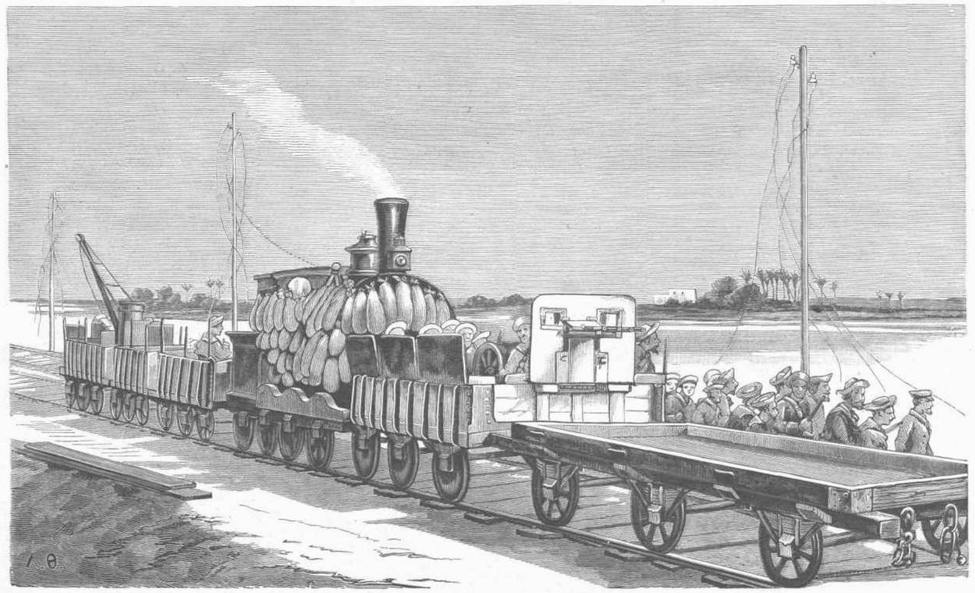

ΘΩΡΗΚΤΗ ΑΜΑΞΟΣΤΟΙΧΙΑ.

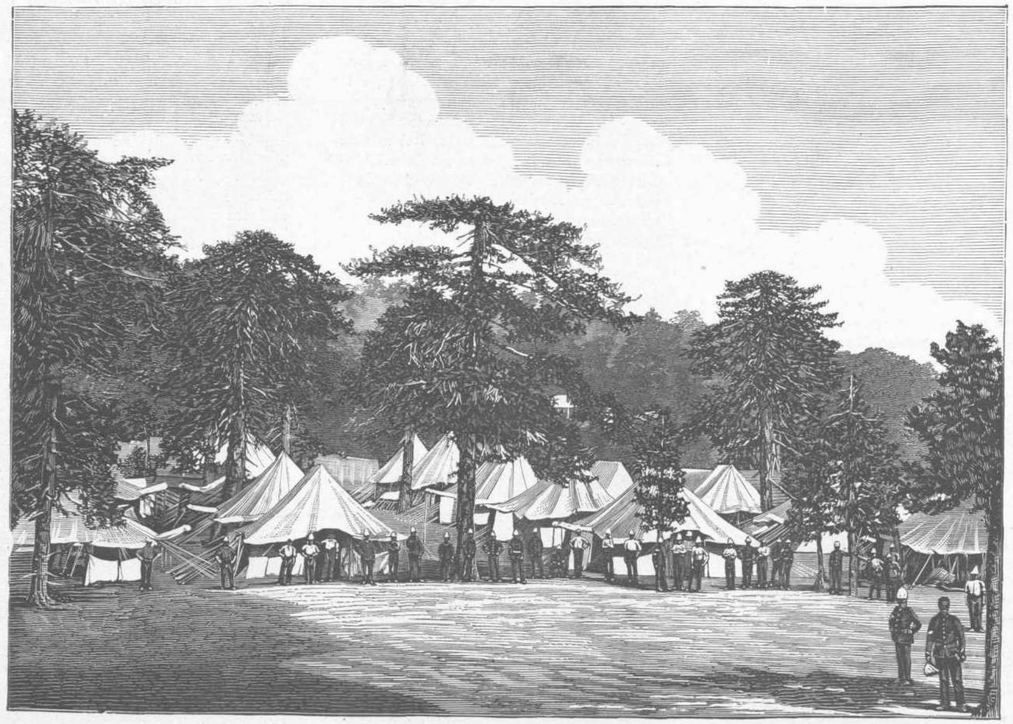

ΑΙΓΑΙΚΟΝ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ ΕΝ ΚΥΠΡΩ.

(Εκ φωτογραφίας σταλείσης ήμιν παρά τοῦ Κου Π. Δ. Παπαδάκη.)

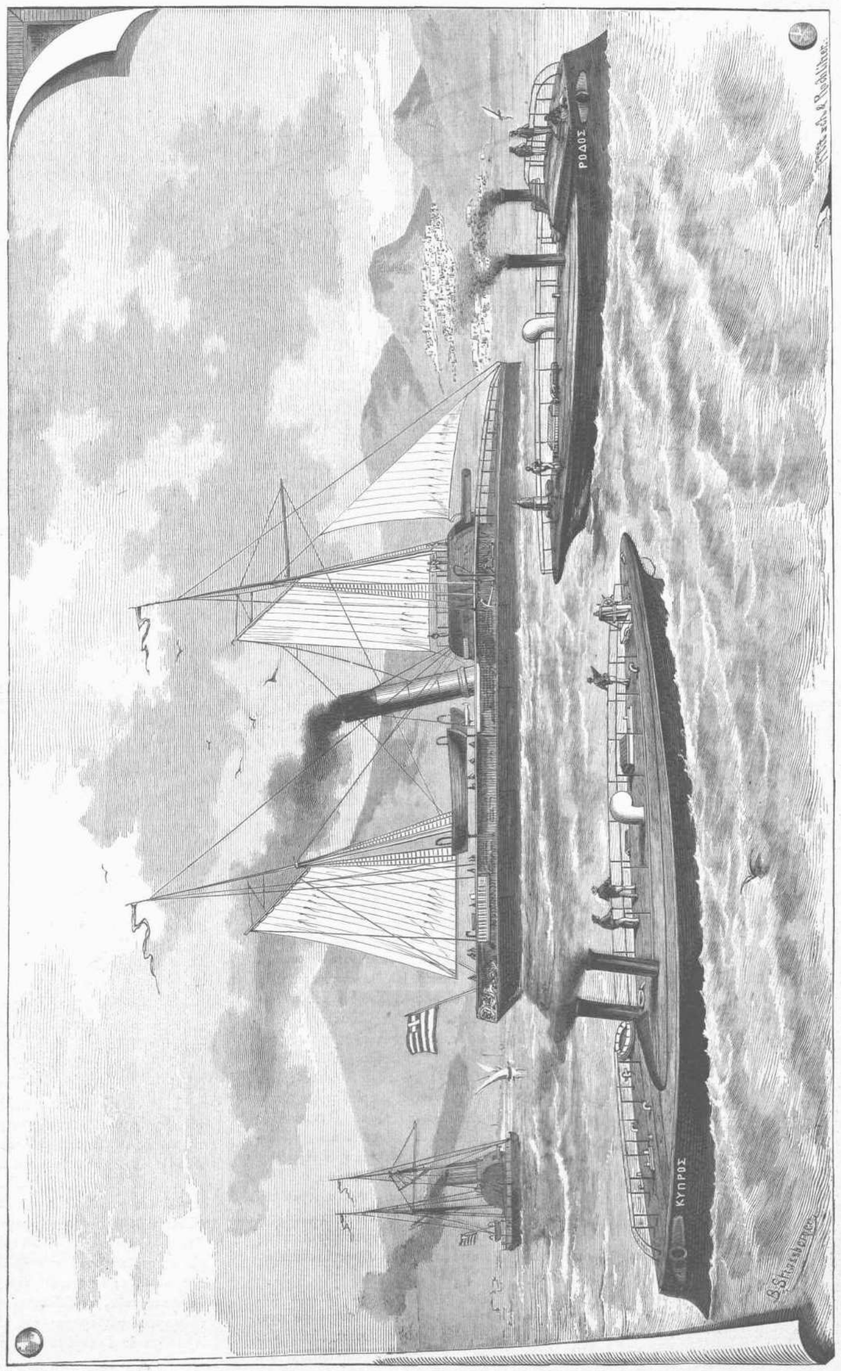

ΣΠΕΤΣΑΙ ΚΥΠΡΟΣ. ΥΔΡΑ. ΡΟΔΟΣ.

ΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

(Εἰκὼν δ'. ἐκ φωτογραφίας.)

ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Μόνον πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ οἰκοδομήματος ὑπῆρχε πτέρυξ ἐν καλῇ καταστάσει καὶ ἐσχάτως, ὡς ἐφαίνετο, ἐπισκευασθεῖσα, ἐξ ἧς τὸ βλέμμα διέκρινε τὴν πόλιν καὶ εἰς ἀπόστασιν μεγαλειτέραν τὴν θάλασσαν. Ἡ αἴθουσα πρὸ πάντων τῆς πτέρυγος ταύτης ἦτο μεγαλοπρεπής· οἱ τοῖχοι αὐτῆς καὶ ἡ ὀροφὴ περιεῖχον γραφὰς ὡραίας, ἐκτελεσθείσας ὑπὸ χειρὸς ἀριστοτέχνου· τὸ κάτω μέρος τῶν τοίχων ἐκαλύπτετο ὑπὸ δερματίνων καὶ ἐπιχρύσων ταπήτων, ὡς ἦσαν ἄλλοτε ἐν χρήσει ἐν Βενετίᾳ, ὅτε ἡ "ἄνασσα ἐκείνη τοῦ Ἀδρία" εὑρίσκετο ἐν τῇ ἀκμῇ της. Ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ εὐρυχώρῳ ἑστίᾳ ἔκαιε καλὴ πυρά, ἥτις τὰ μάλιστα ηὐχαρίστησε τοὺς ἐλαφρὰ ἐνδεδυμένους ἱππεῖς. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς αἰθούσης ἦτο τράπεζα ἐστρωμένη· διότι ὁ ἐπιστάτης τοῦ μεγάρου λαβὼν ἐγκαίρως τὴν εἴδησιν περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ νέου οἰκοδεσπότου εἶχε προετοιμάσει τὰ πάντα ἐν ἄκρᾳ μυστικότητι, ὅπως μὴ οἱ περιοικοῦντες μάθωσί τι περὶ τῆς ἐλεύσεως ταύτης. Ὁ ἐπιστάτης ἦτο εἷς τῶν πιστοτέρων τοῦ οἴκου τῶν Σαβέλλων ὑπηρετῶν, καὶ ἐφοβεῖτο, καὶ δικαίως, τὴν ἐχθρικὴν διάθεσιν τῶν χωρικῶν κατὰ τοῦ ἰσχυροῦ κυρίου. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ λαὸς ἐκεῖνος εἶχεν ἀφορμὰς νὰ διάκηται ἐχθρικῶς πρὸς τοὺς αὐθαιρέτους κυρίους, οἵτινες πολλάκις περιήρχοντο τὴν χώραν ὡς γόπες ἁρπακτικοί, οὔτε τῆς ἰδιοκτησίας οὔτε τῆς τιμῆς τῶν δυστήνων χωρικῶν φειδόμενοι.

Ἡ τράπεζα ἔγεμε ποικίλων φαγητῶν, προπαρεσκευασμένων κατὰ τὸν Ἰταλικὸν τρόπον. Ἡ ἰταλικὴ μαγειρική, ἥτις μέχρι σήμερον διατηρεῖ τὴν φήμην της, ἔχαιρε κατ᾽ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μεγάλην ὑπόληψιν. Τὸ παχύ, γαλακτῶδες κρέας τῶν μόσχων, αἱ παχεῖαι ὄρνιθες τῶν περιχώρων τῆς Ῥώμης παρέκειντο τῶν πλουσίων θηρευμάτων καὶ ἰχθύων. Ὁ Σαβέλλος ἐκάθησε μετὰ τῶν πεινώντων ὀπαδῶν του καὶ ἐν ἀκαρεῖ τὰ πεπληρωμένα πινάκια εἶχον κενωθῇ. Παρετέθησαν τότε διάφοροι ὀπῶραι καὶ οἶνοι γενναῖοι ἐκυκλοφόρησαν. Οἱ οἶνοι ἦσαν ὅλοι ἐγχώριοι καὶ παλαιοί· σήμερον τὰ περίχωρα τῆς Ῥώμης δὲν παράγουσι πλέον τοὺς γλυκεῖς ἐκείνους καὶ γενναίους οἴνους. Τὸ γεῦμα ἐτελείωσε καὶ τὰ ἐναπομείναντα φαγητὰ ἐδόθησαν εἰς τοὺς ὑπηρέτας καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς φρουρᾶς.

Αἱ δυναταὶ φωναὶ καὶ οἱ γέλωτες τῶν συνδαιτυμόνων ἠκούοντο μέχρι τοῦ παρὰ τὸ φρούριον κειμένου χωρίου τῆς Ἀρικίας, ἧς οἱ κάτοικοι ἠρώτουν ἀλλήλους ἐκ τῶν παραθύρων ἔντρομοι τί συνέβαινεν. Ἐφοβοῦντο μὴ ἡ φρουρὰ εἶχε στασιάσει καὶ ἦσαν ἕτοιμοι εἰς ἀπόκρουσιν τῶν ἀτακτούντων στρατιωτῶν. Πλὴν μετ᾽ ὀλίγον ἡσύχασαν ἀφ᾽ οὗ ὁ θόρυβος ἐκόπασεν, διότι κατὰ διαταγὴν τοῦ Σαβέλλου ἡ μεθύουσα καὶ κραυγάζουσα φρουρὰ ἐκλείσθη ἐντὸς ὑπογείου, οἱ δὲ ὑπὲρ τὸ δέον εὐθυμήσαντες ὑπηρέται ἀπεσύρθησαν εἰς ἀπόκεντρον τοῦ ἐκτεταμένου οἰκοδομήματος μέρος. Καὶ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Σαβέλλου δὲν ἐθορύβουν πλέον παρακληθέντες ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἐπηρεαζόμενοι ὑπὸ τῆς κακῆς του διαθέσεως, καὶ οἱ μὲν ἐπλησίασαν εἰς τὴν ἑστίαν, ἄλλοι δὲ παρεκάθησαν εἰς τὰ παράθυρα καὶ παρετήρουν τὸν δύοντα ἥλιον.

Συμβαίνει πολλάκις ἐν ἑσπέραις δροσεραῖς ὁ ἥλιος νὰ δύῃ κεκαλυμμένος ὑπὸ ζοφερῶν καὶ ἀπειλητικῶν νεφῶν. Καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι ἐξηγοῦσι τοῦτο φυσικῶς· ἀλλ᾽ ὁ ταῦρος ὁ ἡσύχως βόσκων ἐν τῇ πεδιάδι καταλαμβάνεται ὑπὸ φόβου ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν ἀγρίων ἐρυθροχρόων νεφῶν· καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἐνίοτε παρασυρόμενοι ὑπὸ τῆς φαντασίας των θεωροῦσι τὴν τοιαύτην τοῦ οὐρανοῦ κατάστασιν ὡς οἰωνὸν αἱματηρῶν σκηνῶν, φόνων καὶ κακουργημάτων. Καθ᾽ ὅλας τὰς ἐποχὰς γενικὴ σχεδὸν ἦτο ἡ πρόληψις περὶ τῆς σημασίας τῶν οὐρανίων φαινομένων· ἐν ἐκείνῃ ὅμως τῇ ἐποχῇ, περὶ ἧς γράφομεν, αἱ ἰδέαι αὗται ἦσαν γενικώτεραι καὶ ὀλίγοι ἦσαν οἱ ἄνθρωποι, οἱ μὴ ἀποδίδοντες εἰς τὰ οὐράνια φαινόμενα σημασίαν ὑπερφυσικήν. Οἱ παρὰ τὰ παράθυρα ἱστάμενοι ἤρξαντο ψιθυρίζοντες καὶ διαφοροτρόπως ἐξηγοῦντες τὰ σημεῖα. Καὶ ὁ Σαβέλλος ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ ἀνακλίντρου, ὅπου εἶχε καθήσει μετὰ τὸ γεῦμα, καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον. Ἐκεῖ δὲ ἐπὶ στιγμὴν παρετήρησε τὸν ὁρίζοντα καὶ σιωπηλῶς πάλιν ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἀνάκλιντρον. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί συνέβαινεν ἐν τῇ ψυχῇ του· τῆς πρωΐας τὰ συμβάντα εἶχον ἐμποιήσει αὐτῷ βαθεῖαν ἐντύπωσιν, καὶ ἤρεμος μελαγχολία εἶχε καταλάβει αὐτόν· ἤδη ὅμως μετὰ τὸ γεῦμα, μετὰ τὴν ἔξαψιν τοῦ οἴνου καὶ τῶν ζωηρῶν τῶν συντρόφων του διαλόγων, ἤδη ὁ ὑπεροπτικὸς αὐτοῦ χαρακτὴρ ἐξουσίαζεν αὐτὸν πάλιν ἐντελῶς· πικρῶς ἐπίεζεν αὐτὸν ἡ ἰδέα, ὅτι ἀνώτεραι δυνάμεις ἐζήτουν νὰ τῷ ἐπιβληθῶσι, νὰ τὸν φοβίσωσι καὶ νὰ τὸν δαμάσωσιν. Ὁ Σαβέλλος ἦτο ἀνήρ, ὅστις, ὡς πολλοὶ ἄλλοι, εἶχε καταπατήσει καὶ ἀσυστόλως περιφρονήσει ὅ,τι ἄλλοτε ἠγάπα καὶ ἐλάτρευεν· ἤδη δὲ ᾐσθάνετο ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκείνην τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἀγρίας ἐκδικήσεως, δι᾽ ἧς ἤθελε νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν κόσμον. Ἡ σύμπτωσις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἡ φρικώδης ἐκείνη δύναμις, ἧς ἡ ἔννοια καὶ ὁ σκοπὸς μένουσι κεκρυμμένα, τῷ ἡτοίμαζε θῦμα. —

Ἡ νὺξ ἦτο ἤδη προκεχωρημένη ὅτε ὁ Σαβέλλος διέταξε τοὺς συντρόφους του νὰ μετεμφιεσθῶσι καὶ νὰ ὁπλισθῶσιν. Διὰ κρυφίας μικρᾶς θύρας ἐξῆλθον ὅλοι τοῦ φρουρίου καὶ εὑρέθησαν μετ᾽ ὀλίγον ἐντὸς τῆς ἀπεξηραμένης τάφρου. Τὸ τεῖχος τοῦ φρουρίου εἶχεν ἐν μέρει καταστραφῇ ἐν προηγουμένῃ τινὶ πολιορκίᾳ, καὶ διὰ τοῦ ῥήγματος ἐκείνου ὁ νέος Σαβέλλος ἐσυνείθιζε νὰ κάμνῃ τὰς νυκτερινάς του ἐκδρομάς. Καὶ τώρα τὴν αὐτὴν ἔλαβον οἱ νυκτερινοὶ ὁδοιπόροι ὁδόν. Ὁ Σαβέλλος, ζωηρῶν καὶ ἀχαλινώτων παθῶν ἄνθρωπος, μετὰ πεποιθήσεως πάντοτε ἐπεχείρει τὰς ἐπικινδύνους ἐκδρομάς· τώρα ὑπέρ ποτε ᾐσθάνετο ἑαυτὸν εὐδιάθετον εἰς ἔργα ἄγρια καὶ φονικά.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀρικίας, προαισθανόμενοι ἴσως ἐπικείμενον κίνδυνον, εἶχον ἀποσυρθῇ ἐνωρίς· αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἔρημοι, ἡ κωμόπολις ἐφαίνετο ἐγκαταλελειμμένη, ἔρημοι ἦσαν καὶ αἱ πρὸς τοὺς κήπους καὶ πρὸς τοὺς ἀγροὺς ἄγουσαι ἀτραποί. Βαθεῖα ἐπεκράτει σιωπή, μὴ διακοπτομένη οὐδὲ ὑπὸ τῶν ὑλακῶν τῶν κυνῶν, διότι καὶ τὰ οἰκιακὰ ζῶα προαισθάνονται τὴν ὑπεροχὴν ἀγερώχου καὶ ἀγρίας ἐπιθέσεως. Αἴφνης ἠκούσθησαν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ψιθυρισμοί τινες καὶ ὡς κρότοι βημάτων. Εἰς ἓν νεῦμα τοῦ Σαβέλλου οἱ ὀπαδοί του διῃρέθησαν εἰς τρία στίφη, ὅπως καλλίτερον περιβάλλωσι τὸ θῦμα. Προχωρήσας βήματά τινα ὁ Σαβέλλος διέκρινεν ὑπὸ τὰ δένδρα νέαν κόρην, ἣν ὁ συνοδεύων αὐτὴν ἀνὴρ μάτην προσεπάθει νὰ ὑψώσῃ ὑπεράνω τοῦ τὸν κῆπον περιφράττοντος τοίχου. Ὀξὺ σύριγμα τοῦ Σαβέλλου ὡδήγησε τοὺς ὀπαδούς του πάντας πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Μία μόνη στιγμή, στιγμὴ ἀπαισία, ἀπεφάσισε περὶ τῆς τύχης δύο ἀθώων ἀνθρώπων. Ὁ Σαβέλλος ἥρπασε τὴν ἄοπλον, ὑπὸ τοῦ τρόμου παραλελυμένην νεάνιδα καὶ παρέδωκεν αὐτὴν εἰς ἕνα τῶν συντρόφων του, εἰς τοῦ ὁποίου τὰς ἀγκάλας ἔπεσε λιπόθυμος. Ὁ σύντροφός της ἐν τοσούτῳ, ὡπλισμένος διὰ πασσάλου, ἐπήδησεν ἀπὸ τοῦ τοίχου καὶ μανιωδῶς ἐπρότεινε τὸ εὔθραυστον ὅπλον του· ἀλλὰ μετ᾽ ὀλίγας στιγμὰς ἔπεσε πληγωμένος. Ἡ ἀγωνία του δὲν ἦτο μακρά. Οἱ Ῥωμαῖοι καλῶς ἐγνώριζον τὴν τέχνην των.

(Ἕπεται συνέχεια.)

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΑΒΩΝ.

Νῦν ὅτε πάντων τὰ βλέμματα εἰσὶν ἐστραμμένα πρὸς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ συμβαίνοντα δὲν νομίζομεν ἄπο σκοποῦ νὰ παραθέσωμεν ἐν μεταφράσει περικοπὴν ἄρθρου πραγματευομένου περὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἀράβων καὶ δημοσιευθέντος κατ᾽ αὐτὰς ἔν τινι τῶν ἐγκριτωτέρων γερμανικῶν ἐφημερίδων.

Ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ὁ συγγραφεὺς διεξερχόμενος διὰ βραχέων τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀρχαίου τῶν Ἀράβων πολιτισμοῦ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι κακῶς σκεπτόμενοι οἱ Αἰγύπτιοι ζητοῦσι ν᾽ ἀποκρούσωσι τοὺς ξένους καὶ τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν, θέλοντες τὴν Αἴγυπτον διὰ τοὺς Αἰγυπτίους μόνον, διότι δι᾽ αὐτῶν τῶν ἰδίων οὐδαμῶς δύνανται νὰ ἐξημερώσωσι καὶ νὰ ἐκπολιτίσωσι τὴν χώραν των. Δὲν ἀρκοῦσιν ἀρχαῖαι ἔνδοξοι παραδόσεις πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης μιᾶς οἱασδήποτε χώρας· ἀλλ᾽ ἡ χώρα αὕτη ὅπως εὐημερήσῃ δέον ν᾽ ἀκολουθήσῃ τὸν πολιτισμὸν τῶν νεωτέρων χρόνων, ὅστις ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις καὶ ἐν ἄλλοις καιροῖς μεγάλως διαφέρει τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ.

Ἐν τῇ μαθηματικῇ, λέγει ἡ ἐν λόγῳ περικοπή, ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ τῇ ἰατρικῇ· ἐν ταῖς ποικιλωτάταις καὶ ὠφελίμοις ἐφευρέσεσιν, ἐν τοῖς αὐλικοῖς ἤθεσιν, ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ καὶ ποιήσει ἐγένοντο οἱ Ἄραβες ἐξ Ἱσπανίας καὶ Σικελίας οἱ διδάσκαλοι τῆς Εὐρώπης· μόνον τὸ ἀραβικὸν φῶς ὑποφώσκει κατὰ τὸ σκότος τῶν βαρβαρικῶν ἑκατονταετηρίδων τοῦ μεσαιῶνος. Ἀπὸ τοῦ θανάτου Καρόλου τοῦ μεγάλου μέχρι τῆς δευτέρας Σταυροφορίας μόνον ἐν ταῖς αὐλαῖς Ἀράβων ἡγεμόνων ὑπῆρχε τέχνη, καὶ μόνον ἐν ἀραβικαῖς σχολαῖς ἐπιστήμη. Ἐν αὐταῖς ἐδιδάχθη καὶ εἷς πάπας. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀβερρόη ἐπλήρωσεν ἐπί τινα χρόνον τὸν κόσμον, ὡς ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Σατανᾶ πρὸς ὄλεθρον τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο μετὰ τοῦ Ἀριστοτέλους δεσπόζει τῆς ὅλης μεσαιωνικῆς σχολαστικῆς. Τῇ ἡρωϊκῇ πτήσει τῶν Ἀράβων, ἥτις ἤγαγεν αὐτοὺς ἐν ἥττονι χρόνῳ ἑκατὸν ἐτῶν ὡς κοσμοκράτορας ἐκ τῶν ἐρημιῶν των καὶ ἐκ τῶν πενιχρῶν πόλεών των πρὸς ἀνατολὰς μὲν μέχρι τοῦ Ἰαξάρτου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ, πρὸς δυσμὰς δὲ μέχρι τοῦ βορείου ἀκρωτηρίου τῆς Ἀφρικῆς, καὶ πέραν τῆς μεσογείου μέχρι τοῦ βραχώδους χαρακώματος τῶν Πυρηναίων, ἐπηκολούθησεν ἐπὶ τέσσαρας ὅλους αἰῶνας ἡ καταπληκτικὴ ἐπίσης ἀκμὴ τοῦ πολιτισμοῦ. Σειρὰ μεγαλοπρεπῶν πόλεων μετὰ τῶν λαμπροτάτων ἀνακτόρων καὶ τζαμίων, μετὰ κήπων καὶ κρηνῶν, μετὰ πολυαρίθμων καὶ πολλάκις ἑκατοντάδας χιλιάδων ἀριθμοῦντος πληθυσμοῦ ἐγείρεται μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος, μεθ᾽ ἧς ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις αἱ βόρειαι ἀμερικαναὶ πόλεις, ὡσπερανεὶ μετεβάλλοντο τῇ ἐπαύριον αἱ βεδουϊνικαὶ σκηναὶ εἰς στερεὰς οἰκίας. Σύστημα δὲ τεχνικώτατον διωρύγων καὶ ὑδραγωγείων καθιστᾷ τὴν Ἱσπανίαν καὶ βόρειον Ἀφρικὴν εὐφορωτάτας χώρας τοῦ κόσμου· ἀπὸ τῆς Σαμαρκάνδης μέχρι τῆς Κορδόβας ἐκτείνουσι τὴν χεῖρα ἀλλήλοις τὰ ἀστεροσκοπεῖα, αἱ βιβλιοθῆκαι, ἰατρικαὶ σχολαὶ τὰ χημικὰ πειράματα· καὶ σήμερον ἔτι εἰσὶν ἡ Ἀλάμβρα ἐν Γρανάδᾳ*) καὶ τὰ τζαμία ἐν Κορ-

*) Σημ. τ. Μ. Ἡ Ἀλάμβρα εἶναι τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον τῶν Μαύρων ἐν Γρανάδᾳ.

δόβᾳ τὰ τερπνότατα καὶ ἐξοχώτατα τῶν οἰκοδομημάτων τῆς Ἱσπανίας. Ἐκ τῶν οἰκοδομῶν τῶν Ἀράβων μετέβησαν τὸ ὀξέα τόξα εἰς τὴν γοτθικὴν ἀρχιτεκτονικήν, τὰ ἔργα τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Πτολεμαίου, καὶ Γαληνοῦ οἱ Ἄραβες μετέδωκαν εἰς τὴν χριστιανοσύνην. Ἀδιάρρηκτος ἐμπορεία καὶ ἐπικοινωνία συνδέουσιν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, ὅ τε ἔμπορος καὶ ὁ ἐπιστήμων ἐρευνητής, ὅ τε φιλοκίνδυνος καὶ ὁ ποιητὴς περιπλανῶνται ἀνὰ τὸ ἀπέραντον τοῦτο κράτος πανταχοῦ, καὶ πανταχοῦ αἰσθάνονται, ἔνθα οὗτοι καὶ ἂν ἀναπαύωνται, ὡσπερανεὶ εὑρίσκονται ἐν τῇ ἑαυτῶν πατρίδι. Οἱ κάτοικοι τῆς Συρίας καὶ τῆς Μεσοποταμίας, τῆς Αἰγύπτου καὶ βορείου Ἀφρικῆς συγχωνεύονται μετὰ τῆς ἀραβικῆς φυλῆς εἰς ἕνα σταθερὸν καὶ ἑνότητα ἔχοντα ὄγκον κατά τε τὴν πίστιν καὶ τὸ εἰδέναι, κατά τε τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθη, κατά τε τὸ ποιεῖν καὶ πράττειν, εἰς ὁσασδήποτε διαφόρους ἡγεμονίας καὶ ἂν διαιρῶνται οὗτοι, ὅσον σφοδρῶς καὶ ἂν μάχωνται πρὸς ἀλλήλους.

Ὁ δίκην κομήτου πολιτισμὸς οὗτος, ἡ ταχεῖα αὕτη μετάβασις τοῦ πολλαχῶς διῃρημένου ἀνδρείου μὲν καὶ εὐγλώττου, ἀμαθοῦς δὲ καὶ ἀξέστου νομαδικοῦ λαοῦ, εἰς ἑνότητα καὶ μονιμότητα, εἰς μόρφωσιν καὶ ἐπιστήμην, ἐφείλκυσαν ἀείποτε τὴν προσοχὴν καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἱστοριοδιφῶν. Δὲν εἶναι μὲν δύσκολον ν᾽ ἀναγνωρίσωμεν, ὁποῖον συμφέρον ἐπορίσαντο οἱ νικηφόροι Ἄραβες παρὰ τοῦ ἀνωτέρου πολιτισμοῦ τῶν ἡττηθέντων Βυζαντίνων καὶ Περσῶν. Οἱ πρῶτοι ἰατροί, ἀστρονόμοι, καὶ ἀρχιτέκτονες τῶν Καλιφῶν ἐν Βαγδάτῃ καὶ Δαμασκῷ ἦσαν Βυζαντῖνοι. Ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων ἐδόθη τοῖς Ἄραψιν ἡ πρώτη ὤθησις πρὸς ἁπάσας τὰς ἐπιστήμας. Περσικὴ δὲ καὶ ἰνδικὴ ἐπιστήμη καὶ σκέψις συνενοῦνται μετ᾽ αὐτῶν. Ἀλλ᾽ ἀναμφισβήτητος εἶναι καὶ ἡ ἰσχυρὰ πρὸς μόρφωσιν ἔφεσις καὶ τὰ ἔκτακτα φυσικὰ προτερήματα τοῦ ἀραβικοῦ λαοῦ, διότι, εἴτε ὡς ἥρως, εἴτε ὡς λυρικὸς ποιητὴς εἶναι οὗτος ἡ ὑψίστη ἔκφρασις τοῦ Σημιτισμοῦ κατὰ δὲ τὴν εὐφυᾶ λεπτολογίαν ἁμιλλᾶται πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Ταλμουδιστάς, καὶ κατὰ τὴν ῥιψοκίνδυνον ἐπιθυμίαν πρὸς μεταναστεύσεις πρὸς τοὺς Φοίνικας.

Ἀλλ᾽ ὅμως ἔτι ταχύτερον ὁ πολιτισμὸς οὗτος καὶ ἡ κοσμοκρατορία τῶν Ἀράβων κατεστράφησαν ἢ ἀνεπτύχθησαν· ὡς μετέωρον ἀνεφάνησαν καὶ ὡς τοιοῦτον ἐξηφανίσθησαν. Ἐν Εὐρώπῃ ἐφαίνοντο οἱ χριστιανοί, ἐν Ἀσίᾳ οἱ Κοῦρδοι, Τοῦρκοι, καὶ Μογκόλοι, ἐν τῇ βορείῳ Ἀφρικῇ τὰ τῆς ἐρημίας βαρβαρικὰ στίφη οἱ νικηταὶ καὶ καταστροφεῖς των. Κατὰ δὲ τὸ 1500 ὑπῆρχον ἐξ ὅλης ταύτης τῆς λαμπρότητος ἔτι μόνον πενιχρά τινα ἐρείπια, καὶ οἱ Ἄραβες ὑπεχώρησαν εἰς τὸ αὐτὸ κνέφας τῆς ἱστορίας, ὅπερ ἐξετείνετο πρὸ τοῦ Μωάμεθ ὑπὲρ τὴν χερσόνησον τὴν μεταξὺ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· διεσώθη δὲ παρ᾽ αὐτοῖς μόνον ἡ μεταναστευτικὴ ἔφεσις, ἡ ἐπιμονή των καὶ ἡ ἔμφυτος ἐμπορικὴ δεξιότης των· ὡς ἔμποροι εἰσὶ μέχρι τῶν ἐνδοτάτων τῆς Ἰνδίας ἐξηπλωμένοι καὶ ὑπέδειξάν ποτε τοῖς Πορτογάλοις κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν ἐκεῖ τὰς ὁδούς.

Καὶ σήμερον ἔτι κεῖται ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν σύμπαν τὸ ἐν τῇ ἐνδοτέρᾳ Ἀφρικῇ ἐμπόριον τῶν ψηγμάτων τοῦ χρυσοῦ, τῶν ἐλεφαντοστέων καὶ εἱλώτων. Ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ καὶ ἐξόχῳ φήμῃ κατοικοῦσιν οὗτοι παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς μελαίνης ἠπείρου "Ἀφρικῆς"· ἐξ αὐτῆς καὶ τῆς Σαχάρας εἰσχωροῦσι πρὸς τὸ Τιμβουκτοῦ καὶ τὰς λίμνας Τσὰδ καὶ Ταγκανίκα· παραλλήλως δὲ βαίνει παρ᾽ αὐτοῖς ἐξάπλωσις τῶν ἐμπορικῶν σχέσεών των καὶ τῆς θρησκείας των. Τὸ μὲν Κοράνιον φέρει καὶ νῦν ἔτι ὁ Ἄραψ ἐν τῇ ἀριστερᾷ, ἀλλὰ τὸ ἐν τῇ δεξιᾷ ξίφος ἀντήλλαξεν ἀντὶ τῆς χρυσῆς τρυτάνης. Ἴδιον εἶναι αὐτῶν ἐν Ἀφρικῇ μέγα μέλλον, καὶ ὁ πολιτισμός, ὃν κομίζουσι τοῖς Αἰθίοψιν, εἶναι οἱονεὶ μέση βαθμὶς μεταξὺ τῆς βαρβαρότητος καὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ἀλλὰ τὸ ζήτημα περὶ τοῦ ἂν ἀναστῇ καὶ αὖθις ἀραβικὸς πολιτισμὸς καὶ ἰσλαμιτικὸν κράτος, δὲν ἐλύθη διὰ τῶν τοιούτων περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδων. Ὁ πολιτισμὸς οὗτος δὲν ἠδυνήθη ἐν τῷ χρόνῳ τῆς πλουσιωτάτης ἀναπτύξεώς του ἓν νὰ κατορθώσῃ, νὰ ἱδρύσῃ δηλονότι πολιτείαν. Πῶς λοιπὸν θὰ πράξῃ τοῦτο νῦν; τὸ κράτος του εἶναί τι ῥέον, σήμερον κεῖται τὸ κέντρον τῆς βαρύτητός του ἐνθάδε καὶ αὔριον ἐκεῖ. Αὐτὸς ὁ Καλίφης ὢν αὐτοκράτωρ τε καὶ Πάπας, ἐν ἑνὶ προσώπῳ καὶ τῷ αὐτῷ ἐτύγχανε γενικῆς ἀναγνωρίσεως ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον μόνον, ἐφ᾽ ὅσον διήρκουν αἱ κατακτήσεις· ληγουσῶν δὲ τούτων διελύετο καὶ τὸ κράτος εἰς ἄπειρον σχεδὸν πλῆθος μικρῶν ἡγεμονιῶν. Ὅσην δὲ ὁμοιότητα καὶ ἂν εἶχον ἐξωτερικῶς αἱ καταστάσεις τοῦ μωαμεθανικοῦ κόσμου πρὸς τὰς τοῦ ἐν τῷ μεσαιῶνι χριστιανικοῦ, οἱ Ἄραβες ὅμως δὲν ἠδυνήθησαν νὰ δημιουργήσωσι φεουδαλικὸν σύστημα, τὴν κατὰ τάξιν τοῦ λαοῦ διαίρεσιν· διότι τὸ ἓν ἡγεμονικὸν γένος ἀποθεῖ παρ᾽ αὐτοῖς τὸ ἕτερον, ὁ εἷς ἅρπαξ φονεύει τὸν ἕτερον. Περὶ δὲ διαμορφώσεως τῆς πολιτείας οὐδαμοῦ γίνεται λόγος, πλὴν ἢ ἐν τῇ φορολογίᾳ τοῦ λαοῦ. Πανταχοῦ ἡ αὐτὴ δουλεία ἁπάντων ἀπέναντι τοῦ ἑνὸς κυρίου, ὁ αὐτὸς ἄγριος δεσποτισμός, ὡς ἐν τοῖς χρόνοις τῶν Φαραώ, ἐκ τῆς ἐλλείψεως δὲ ταύτης ἐξηγεῖται ἡ ταχεῖα κατάπτωσις τῆς ἀραβικῆς δυνάμεως. Τὸ ἄτομον ἐδείκνυεν οὐδὲν ἐνδιαφέρον περὶ τοῦ ὅλου τῆς πολιτείας, αὐτῷ ἦν εὐπρόσδεκτος πᾶς κύριος, ὑφ᾽ ᾧ ἠδύνατο νὰ ἐκτελῇ τὰς κλίσεις καὶ τὸ ἐπιτήδευμά του. Ἡ ἀκατάσχετος νομαδικὴ φύσις του διηυκόλυνεν εἰς αὐτὸν ἐν ἀνάγκῃ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς πατρίδος του καὶ τὴν φυγὴν εἰς τὰ ξένα. Ἀλλ᾽ ὅμως ὅ,τι ὁ νῦν παρὼν χρόνος ἀπαιτεῖ ὡς πρώτην καὶ τελευταίαν δοκιμασίαν ἐπιδεκτικότητος λαοῦ τινος κατὰ τὸν πολιτισμόν, εἶναι αὐτὴ ἡ πολιτείας διαμορφοῦσα δύναμις· μόναι αἱ μεγάλαι λέξεις δὲν κατορθοῦσι τοῦτο. Καὶ ὅτι μὲν ὁ ἰσλαμητικὸς φανατισμὸς δύναται νὰ ἐπενέγκῃ ἡφαιστείου ἔκρηξιν καὶ ἔρημον καταστροφήν, οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, ἀλλὰ τὸ πρόβλημα ἔγκειται οὐχὶ ἐν τῷ ἀφανισμῷ, ἀλλ᾽ ἐν τῇ οἰκοδομίᾳ. Οἱ Ἄραβες φαντάζονται, ὅτι ἀεὶ βλέπουσι πρὸ ἑαυτῶν τοὺς ξένους ὡς ἐμπόδια, ἐν ᾧ κατέχονται ὑπὸ τῆς μανίας νὰ ἱδρύσωσιν ἴδιον κράτος· ἐὰν δὲ τις ἀφῇ αὐτοὺς ἐν ἡσυχίᾳ, τάχιστα θὰ κατανοήσωσι τὴν ὀπτικὴν ἀπάτην, ἧς εἶναι θύματα· οἱ ξένοι δὲν παρακωλύουσι τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς πολιτείας των, αὐτοὶ οὗτοι δὲν δύνανται νὰ τὴν οἰκοδομήσωσι· διότι ἐλλείπουσιν αὐτοῖς ταὐτοχρόνως τό τε ὑλικὸν καὶ οἱ ἀρχιτέκτονες.

Ἀρχιμ. Κ. Καλοζύμης.

ΙΑΤΡΙΚΗ ΤΩΝ ΚΙΝΕΖΩΝ.

Λαμβάνων τις ἀνὰ χεῖρας τοὺς στατιστικοὺς πίνακας τῆς κινεζικῆς εἰσαγωγῆς παρατηρεῖ ὅτι τὸ κινεζικὸν κράτος δὲν εἰσάγει μόνον ὑφάσματα βαμβακερά, πυρεῖα καὶ ὄπιον, ἀλλὰ καὶ διάφορα ἄλλα εἴδη, ὧν ἡ χρῆσις δὲν φαίνεται ἡμῖν τοσοῦτον εὐεξήγητος. Πρὸς τί εἰσάγουσιν οἱ Κινέζοι παρὰ τῶν "βαρβάρων" κέρατα ῥινοκέρων, ὀφθαλμοὺς καὶ ὄνυχας λεοπαρδάλεων, ὀστᾶ τίγρεων, μῦς ἐλάφων καὶ βουβάλων, χολὴν ἄρκτων, δέρματα μαύρων ἡμιόνων κ. τ. τ.; Πολλοὶ βεβαίως θὰ γελάσωσι μανθάνοντες ὅτι οἱ Κινέζοι μεταχειρίζονται τὰ εἴδη ταῦτα ὡς φάρμακα. Τὸ κυριώτερον τῶν εἰσαγομένων ἐν Κίνᾳ εἰδῶν εἶναι ἀναντιρρήτως ἡ ῥίζα τῆς πανακείας (Giuseng), ἥτις οὐ μόνον παρὰ τοῖς Κινέζοις ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς κατοίκοις τῆς ἀνατολικῆς Ἀσίας μεγάλην χαίρει ὑπόληψιν. Ἀφ᾽ οὗ ἐγνώσθη ὅτι τὸ φυτὸν τοῦτον φύεται ἀφθονώτατον ἐν ταῖς νοτίοις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐπαρχίαις, ἐγένετο τοῦτο ἓν τῶν σπουδαιοτέρων ἐμπορευμάτων πρὸς τὴν Κίναν. Ἀτμόπλοιον δὲν ἀποπλέει ἐκ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου διευθυνόμενον εἰς Χόγκ-Κόγκ χωρὶς νὰ φέρῃ καὶ ποσότητά τινα τῆς ῥίζης τῆς πανακείας, ἧς ἡ κατανάλωσις εἶναι ὄντως καταπληκτική. Τὸ giuseng ἦτο ἤδη πρὸ αἰώνων ἓν τῶν ἀρεστωτέρων φαρμάκων ἐν Ἰαπωνίᾳ καὶ ἐν Κίνᾳ, καὶ ὅπως παρ᾽ ἡμῖν ἡ κινίνη καὶ ὁ μόσχος, χρησιμεύει κατὰ τῶν πυρετῶν καὶ τῆς ἀδυναμίας καὶ δίδεται συνήθως ὅταν ἄλλα φάρμακα δὲν ἐνεργοῦσι πλέον.

Ἕτερον φάρμακον ἐπίσης πολὺ ἐν χρήσει, τὸ ὁποῖον οἱ Κινέζοι εἰσάγουσιν ἐξ Ἰαπωνίας, εἶναι ἡ καφουρὰ (κάμφορα). Οὐδαμοῦ φύεται τόσον ἄφθονον καὶ μεγαλοπρεπὲς τὸ παράγον αὐτὴν δένδρον ὅσον ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὅπου εἶναι ὁ γίγας μεταξὺ τῶν δένδρων καὶ ὁ σπουδαιότερος ἀντιπρόσωπος τῶν ἀειθαλῶν φυτῶν. Τὰ ὡραιότερα δένδρα αὐτοῦ τοῦ εἴδους εὑρίσκονται πλησίον ναῶν, ὅπου ἀπολαύουσι θείων σχεδὸν τιμῶν καὶ οὐδέποτε κόπτονται. Ἡ καφουρὰ λαμβάνεται ἐκ τῶν ἄλλων δένδρων, τῶν φυομένων ἐπὶ λόφων μακρὰν τῶν ἱερῶν ναῶν κειμένων, παράγεται δὲ ἐκ τῶν ῥινισμάτων τῶν πρὸ μικροῦ ἀποκοπέντων δένδρων.

Οἱ Κινέζοι παρασκευάζουσιν 138 φάρμακα ἐκ μετάλλων καὶ ὀρυκτῶν, 313 ἐκ χόρτων, ῥιζῶν, ἀνθέων καὶ σπόρων, 177 ἐκ φλοιῶν, 20 ἐκ μελῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, 91 ἐκ τοῦ σώματος ζώων, 34 ἐκ πτηνῶν, 90 ἐκ σκωλήκων, ὄφεων, μυιῶν, ἐντόμων, 40 ἐξ ὀπωρῶν, 38 ἐκ σίτου, 62 τέλος ἐκ λαχάνων, πεπόνων κ. τ. τ. Μαργαρῖται καὶ λίθοι πολύτιμοι ἐπιφανῆ κατέχουσι θέσιν ἐν τῇ κινεζικῇ φαρμακολογίᾳ· θεωροῦνται δὲ ἀλάνθαστα φάρμακα ἅμα ὁ ἰατρὸς ἐπιτύχει τὸ κατάλληλον ἐκ τῶν δώδεκα εἰδῶν τῶν πολυτίμων λίθων. Δυστυχῶς τὰ πολύτιμα ταῦτα φάρμακα δὲν εἶναι προσιτὰ ἢ μόνον εἰς τοὺς πλουσίους. Δράκοντες μόνον ἐν τῇ φαντασίᾳ τῶν Κινέζων ὑπάρχουσι, καὶ ὅμως συχνότατα παραγγέλλουσιν οἱ ἰατροὶ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς αἷμα, χολὴν καὶ ὀδόντας δράκοντος. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ φάρμακα εἶναι τόσον ἀκριβά, ὥστε ὁ φαρμακοποιὸς παρ᾽ οὗ ζητοῦνται ἀπαιτεῖ προκαταβολικῶς τὴν ὑπέρογκον αὐτῶν ἀξίαν πρὶν ἢ ἀνοίξῃ τὴν φιάλην ἢ τὸ κιβωτίδιον, ἐν ᾧ περικλείονται. Φάρμακα μεγάλην ἔχοντα ἰαματικὴν δύναμιν θεωροῦνται βάτραχοι, σαῦραι, σαλαμάνδραι, αἵτινες ξηραινόμεναι δίδονται εἰς κόνιν. Ὄνυχες χοίρων, κέρατα βοῶν καὶ ἐλάφων τετριμμένα καὶ ἐβρασμένα εἰς πηκτὴν δίδονται εἰς καταπότια. Καὶ τὰ περιττώματα διαφόρων πτηνῶν χρησιμεύουσιν ὡς φάρμακα, ὡς καὶ τὰ ἔντερα, ὁ σπλὴν καὶ τὸ ἧπαρ πολλῶν μαστοφόρων ζώων. Τὸ ἰαματικώτερον πάντων τῶν ζωϊκῶν φαρμάκων εἶναι κατὰ τοὺς Κινέζους ἡ χολὴ τῆς ἄρκτου, ἥτις εἰς πολλὰς νόσους ἐπιτυχῶς δίδεται, ἀλάνθαστον δὲ εἶναι κατὰ τοῦ ὕδρωπος φάρμακον. Οἱ σπασμοὶ τῶν βρεφῶν θεραπεύονται διὰ ἐγκεφάλου βοὸς ἀπεξηραμένου. Οἱ Κινέζοι δοξάζουσιν ὅτι τεμάχια σεσηπότος ἀνθρωπίνου κρανίου εἶναι φάρμακον ἀλάνθαστον κατὰ τῆς φθίσεως. Κατὰ τῆς ἀτροφίας, τῆς λιποθυμίας, τῶν σπασμῶν καὶ τῶν καρδιακῶν νοσημάτων μεταχειρίζονται φάρμακον συγκεί-

μενον ἐκ στύρακος, μόσχου, καφουρᾶ καὶ ἄλλων ἀρωματικῶν. Τὸ ῥῆον (ῥαβάρβαρον) [δίδουσιν οὐχὶ ὡς κυρίως φάρμακον, ἀλλὰ ὡς προπαρασκευὴν διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἄλλων φαρμάκων.

Οἱ Κινέζοι ἰατροὶ δοξάζουσιν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα σύγκειται ἐκ τριῶν κυρίως ὑλῶν, αἵματος, ὕδατος καὶ πνεύματος. Τὸ σπουδαιότερον ὄργανον εἶναι κατ' αὐτοὺς τὸ ἧπαρ, ἐξ οὗ ἀπορρέουσι πᾶσαι αἱ τοῦ νοὸς καὶ τῆς θελήσεως ἐνέργειαι. Ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἑδρεύουσι διάφορα πνεύματα, ὧν τὴν σκέψιν καὶ τὴν ἐνέργειαν διευθύνει τὸ ἧπαρ. Τὸν σπλῆνα θεωροῦσιν οἱ Κινέζοι ὡς ἀρωγὸν τοῦ στομάχου, συντελοῦντα μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν πέψιν. Οἱ πνεύμονες εἶναι κατ' αὐτοὺς ἕδρα πάντων τῶν πνευμάτων τῶν μὴ κατοικούντων ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ· οὐχ ἧττον ὅμως ἐν ᾧ τινὰ ἐξ αὐτῶν, ὡς ὁ ἔρως, τὸ μῖσος, ὁ φθόνος, ἡ ἐκδίκησις, ἡ ζηλοτυπία ἔχουσι τὴν ἕδραν των ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἡ κυρία αὐτῶν ζωὴ εὕρηται ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἡ λειτουργία αὐτῶν ἐν τοῖς νεφροῖς.

Μεγάλη εἶναι ἐν Κίνᾳ, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἐπιστήμονος καὶ ἐμπειρικοῦ ἰατροῦ· μόνον ὁ ἐπιστήμων ἰατρὸς ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὁ εἰς τὴν συντεχνίαν τῶν ἰατρῶν ἀνήκων ἐξετάζει ἐπισταμένως τὸν νοσοῦντα, παρατηρεῖ τὴν γλῶσσάν του, ἀκούει τὴν ἀναπνοήν του, ἐξετάζει τὸν σφυγμόν του, καὶ ἐπισκέπεται αὐτὸν πολλάκις τῆς ἡμέρας, πρὶν ἢ ἀποφανθῇ ὁριστικῶς περὶ τοῦ εἴδους τοῦ νοσήματος. Ἡ ἐξέτασις τοῦ σφυγμοῦ κατέχει ἐν τῇ ἐπισκέψει τοῦ ἐπιστήμονος ἰατροῦ τὴν πρώτην θέσιν· στηρίζεται δὲ αὕτη ἐπὶ τῆς θεωρίας ὅτι ὁ σφυγμὸς δίδει εἴδησιν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος. Δώδεκα εἰσὶν αἱ ὁδοὶ δι' ὧν ὁ σφυγμὸς ἐκτελεῖ τὸ ἔργον του τοῦτο τοῦ κήρυκος. Οἱ κυριώτεροι σφυγμοὶ εἶναι ὁ τῆς χειρός (θέσις ἀνθρωπίνη), ὁ τοῦ ποδὸς (θέσις γηΐνη) καὶ ὁ τοῦ τραχήλου (θέσις οὐρανία). Ἡ ἀνθρωπίνη θέσις δέον νὰ ἐξετάζηται διὰ τριῶν δακτύλων, τοῦ δείκτου, τοῦ μεσαίου καὶ τοῦ παραμέσου· ὅ,τι ὁ ἰατρὸς αἰσθάνεται διὰ τοῦ δείκτου προέρχεται ἐκ τοῦ ἥπατος, ὅ,τι διὰ τοῦ μεσαίου ἐκ τοῦ σπληνός, καὶ ὅ,τι διὰ τοῦ παραμέσου ἐκ τῆς καρδίας. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ διάγνωσις τοῦ νοσήματος γίνεται διὰ τοῦ δείκτου· διὸ καὶ συνήθως παραδέχονται οἱ ἰατροὶ νόσημα ἡπατικὸν καὶ τοῦτο προσαθοῦν νὰ θεραπεύωσιν. Εἰς ἡμᾶς μὲν μία τοιαύτη τοῦ σφυγμοῦ ἐξέτασις φαίνεται γελοία, διὰ τὸν Κινέζον ὅμως ἰατρὸν ἀποτελεῖ αὕτη τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἐπιστήμης του· εἰς αὐτὴν δίδει ὅλην τὴν προσοχήν του, εἰς τοῦτο γυμνάζεται κυρίως πρὶν γείνῃ ἰατρός. Μὴ νομίσῃ τις ὅμως διὰ τοῦτο ὅτι ἐν Κίνᾳ ἡ ἰατρικὴ μανθάνεται εὐκόλως· καὶ ἐκεῖ ἀπαιτοῦνται ἔτη πολλὰ θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν σπουδῶν, ἄν καὶ οὐδὲ λόγος γίνεται περὶ τοῦ μαθήματος τῆς ἀνατομίας, τῆς φυσιολογίας καὶ τῆς χημείας. Ἀρκούντως πλουσία εἶναι ἐν Κίνᾳ ἡ ἰατρικὴ φιλολογία, περιέχουσα 276 ἰατρικὰ συγγράμματα, τὰ ὁποῖα οἱ ἰατροὶ ὀφείλουσι νὰ ἀναγνώσωσι καὶ νὰ μελετήσωσιν. Αἱ σπουδαὶ αὗται δὲν γίνονται ἐν πανεπιστημίοις ἢ ἰδιοκοῖς ἰατρικοῖς σχολείοις, ἀλλ' ὁ νέος ὁ θέλων νὰ γείνῃ ἰατρὸς εἰσέρχεται ὡς μαθητευόμενος παρά τινι τῶν ἐξασκούντων ἰατρῶν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ὁποίου διδάσκεται τὴν πρᾶξιν· τὴν θεωρίαν σπουδάζει μόνος ἐν ὥραις σχολῆς. Ὑποχρεοῦται δὲ ἀπαρεγκλίτως νὰ ἀνακολουθῇ τὰ ἐν τοῖς συγγράμμασι παραγγέλματα, καὶ δὲν τῷ ἐπιτρέπεται νὰ χαράττῃ νέαν ὁδὸν ἢ νὰ μεταχειρίζηται νέαν τινὰ μέθοδον· ἄλλως στερεῖται τῆς ἐλευθερίας του. Διότι ἄρθρον ἐν τῷ κινεζικῷ ποινικῷ κώδικι ὁρίζει, ὅτι ἰατρὸς παραγγείλας φάρμακον παρὰ τοὺς κανόνας τῆς ἰατρικῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπενεγκὼν τὸν θάνατον τοῦ πάσχοντος καταγγέλλεται ἐπὶ ἀναιρέσει καὶ ἀπόλλυσι τοῦ λοιποῦ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐξασκεῖν τὴν ἐπιστήμην του. Ἡ κινεζικὴ κυβέρνησις μὲ ἄλλους λόγους φροντίζει περὶ τῶν ἰατρῶν μόνον ἀφ' οὗ φανῶσιν ἔνοχοι, προκαλέσαντες τὸν θάνατον τοῦ πάσχοντος. Ὁ ἰατρὸς ἐν Κίνᾳ εἰς οὐδεμίαν ὑποβάλλεται ἐξέτασιν καὶ δύναται νὰ ἐξασκῇ τὸ ἐπάγγελμά του ὅπου θέλει, ἀλλὰ τὸ αὐστηρὸν ἐκεῖνο ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπικρέμαται καθ' ὅλον τὸν βίον του ὡς δαμόκλειον ξίφος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐφ' ὅσον ἰσχύει ὁ νόμος οὗτος καὶ ἡ διάταξις ἡ αὐστηρῶς πᾶσαν αὐτοψίαν ἀπαγορεύουσα, δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ λόγος περὶ προόδου τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης.

Ὁ Ἀμερικανὸς ἰατρὸς Kerr, ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰργάσθη ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῆς Καντῶνος γράφει ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· "Περὶ χειρουργίας ἐν Κίνᾳ οὐδὲ λόγος δύναται νὰ γείνῃ. Ἐξαιρέσει ἐκδωρίων τινων ἐπὶ ἐξωτερικῶν παθημάτων ἢ περιδεσμάτων τινων ἐπὶ τῇ θραύσει βραχίονος ἢ ποδὸς οἱ Κινέζοι οὐδὲ γνωρίζουσι τὸν κλάδον τοῦτον τῆς ἰατρικῆς, μὴ ἔχοντες ἰδέαν ἀκριβῆ περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ περὶ τῆς λειτουργίας τῶν διαφόρων αὐτοῦ μελῶν. Καὶ ὅμως μεταχειρίζονται περισσότερα φάρμακα ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη τοῦ κόσμου. Ἡ πρᾶξις αὐτῶν εἶναι ὅλως ἐμπειρική, καὶ μόνον ἡ πεῖρα τοὺς διδάσκει τινὰ τὰ ὁποῖα ἀποβαίνουσι λυσιτελῆ. Οὕτω π. χ. πολλάκις τύπτουσι καὶ τρίβουσι δυνατὰ τὸν ἀσθενῆ ἐπιφέροντες οὕτω τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος· ἄλλοτε προκαλοῦσιν ἄφονον ἰδρῶτα ἢ ποιοῦσι χρῆσιν δραστηρίων ἐμετικῶν. Καλῶς γνωρίζουσι τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὀπίου, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται μετ' ἀξιεπαίνου ἐπιτηδειότητος· πρὸς τούτοις δὲν εἶναι διόλου φειδωλοί ὡς πρὸς τὰ καθάρσια· ἐν τέλει δὲ παρατηρητέον ὅτι ὡς πρὸς τὰ παραγγέλματα τῆς διαίτης εἶναι αὐστηρότατοι, ὁρίζοντες καὶ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς καὶ τὴν ποσότητα καὶ τὰς ὥρας, καθ' ἃς δέον νὰ λαμβάνηται αὕτη παρὰ τοῦ νοσοῦντος."

Ὑπάρχουσιν ἐν Κίνᾳ πολλοὶ ἰατροὶ ἔχοντες ὡς εἰδικότητα τὴν θεραπείαν τῆς λύσσης· ἀλλὰ τὴν θεραπείαν ταύτην τηροῦσι μυστικήν, καὶ τὴν μόνην διαταγὴν ἣν δίδουσιν εἰς τοὺς περὶ τὸν ἐκ λύσσης πάσχοντα εἶναι νὰ μὴ τῷ ἐπιδεικνύωσι κατ' οὐδένα τρόπον δαμβακερὸν ἢ λινὸν ὕφασμα ἢ καὶ κλωστήν, ὅπως, λέγουσι, μὴ ματαιωθῇ ἡ ἐνέργεια τῶν φαρμάκων.

Ἐν τινι τῶν κινεζικῶν ἰατρικῶν συγγραμμάτων εὑρίσκομεν τὸ ἑξῆς παράγγελμα· "Ὅταν ἄνθρωπος καταλαμβάνηται ὑπὸ αἰφνηδίου τινος νοσήματος καὶ πίπτει κατὰ γῆς, δίδε αὐτῷ ἀμέσως τρία καταπότια, περιέχοντα τὰ ἑξῆς εἴδη· 1/5 οὐγγίας λιβανωτὸν καὶ σμύρναν, 1/5 οὐγγίας χολὴν κυνὸς ἀπεξηραμένην ἐν τῷ ἡλίῳ καὶ χολὴν κυπρίνου ἀπεξηραμένην ἐν τῇ σκιᾷ, 2/5 οὐγγίας ἀμμωνιακὸν ἅλας τῆς Θιβέτης, 2/5 οὐγγίας σύελον βατράχου, 2/5 μόσχον, 49 μοσχοκάρφια, 3/5 οὐγ. κηρήθραν, 1/5 μέλανα χρυσόλιθον, 1/5 Κίγκ-φοὺν καὶ Χοὺγκ-δόγκ (δύο εἴδη λίθων) εἰς κόνιν, 3/5 οὐγ. ὑδράργυρον εἰς κόνιν. Τὰ καταπότια ταῦτα ἔχουσι τὸ μέγεθος κυάμου· τὰ παιδία λαμβάνουσιν ἓν μόνον, οἱ μεγάλοι τρία καὶ ἐν μεγάλῃ ἀνάγκῃ πέντε. Ἐὰν ἐπέλθῃ ῥίγος πυρετοῦ προσθέτεις εἰς τὰ καταπότια ὕδωρ σκορόδου, ἐὰν δὲ πυρετὸς καθαρὸν ὕδωρ φρεάτινον.

Εἰς παραλυσίαν μερικὴν τοῦ σώματος δίδεται ἡ ἑξῆς συνταγή, ἐξ ἧς καταφαίνεται ὁποία ἀποδίδεται δύναμις εἰς ἕκαστον τῶν μεταχειριζομένων φαρμάκων, τὰ ὁποῖα ὅλα ὁμοῦ καταπολεμοῦσιν ἀποτελεσματικῶς τὸ νόσημα· Κίνας ἐρυθρᾶς 3/5 οὐγ. πρὸς ἀνάκτησιν τῶν δυνάμεων, Χάκ-σὲ (ἀγρίου χόρτου) 2/5 οὐγ. πρὸς ἐλάφρυνσιν τῶν νεφρῶν, Ὑὲν-χάγκ (πικροῦ φυτοῦ) 3/5 οὐγ. πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ χρωματισμοῦ τοῦ δέρματος καὶ ἀποδίωξιν τοῦ κακοῦ ἄερος ἀπὸ τῶν μυῶν τοῦ ἀσθενοῦς, φάρου σπυρωτοῦ 1/5 οὐγ. πρὸς ἀποδίωξιν τοῦ κακοῦ ἄερος ἀπὸ τῶν ποδῶν, 1/5 γκαοὺ-τσάτ (ῥίζης λεπτῆς καὶ μακρᾶς). Ἡ ῥίζα αὕτη χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ δίδῃ εἰς τὰ ἄκρα τοῦ σώματος τὰ συστατικὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐπαναφέρουσι τὴν θεραπείαν.

Συνήθεια ἐπικρατεῖ ἐν Κίνᾳ νὰ προσκαλῶνται πάντοτε δύο ἢ καὶ πλείονες ἰατροὶ ταυτοχρόνως, ὧν ὁ μὲν θεραπεύει τὸ ἐσωτερικὸν νόσημα, ὁ δὲ τὸ ἐξωτερικόν. Εἰδικὸς τρόπος θεραπείας ἐν Κίνᾳ εἶναι ἡ παρακέντησις, ἐφαρμοζομένη πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων καὶ ἐκτελουμένη μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ κατὰ διαγεγραμμένους κανόνας. Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα διαιρεῖται εἰς ἓξ τμήματα, ἐν ἑκάστῳ τῶν ὁποίων ἰδιαίτερα πνεύματα ἐξασκοῦσι τὴν ἐπιρροὴν των περιστρεφόμενα ἐντὸς ὡρισμένου κύκλου. Διὸ καὶ ὑπάρχουσι διάφοροι θέσεις διὰ τὴν παρακέντησιν, ἥτις δέον νὰ γείνηται ἀναλόγως τῆς ἀσθενείας. Ὁρισθεισῶν τῶν θέσεων προβαίνει ὁ ἰατρὸς εἰς τὴν παρακέντησιν χαράττων διάφορα σχήματα. Εἰς νόσους βαρείας ἡ βελόνη διὰ τὴν παρακέντησιν θερμαίνεται εἴτε πρὸς τῆς ἐγχειρίσεως εἴτε ἐν καιρῷ αὐτῆς. Πρὸς τοῦτο ἐφαρμόζεται μικρὸν κηρίον ἐπὶ τῆς βελόνης τὸ ὁποῖον ἀνάπτεται καὶ μεταδίδει τὴν θερμότητα εἰς τὴν βελόνην· ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐγχείρισις αὕτη διαρκεῖ ἀρκετὸν καιρὸν καὶ εἶναι λίαν ἐπώδυνος διὰ τὸν ὑφιστάμενον αὐτὴν καθ' ὅσον μάλιστα οἱ ἰατροὶ βαθύτατα εἰς τὸ σῶμα ἐμπηγνύουσι τὰς βελόνας. Τὸ ἰατρικὸν παράγγελμα λέγει, ὅτι ὅταν πρόκηται νὰ κάμῃ ἡ παρακέντησις τὴν ἐνέργειάν της πρὸς τὰ ἄνω τοῦ σώματος ἡ βελόνη δέον νὰ ἐμπήγνυται ἀπὸ τὸ ἄνω μέρος, τὸ ἀμβλύ, ὅταν δὲ πρὸς τὰ κάτω ἀπὸ τὸ κάτω μέρος, τὸ ὀξύ. Ἐὰν δὲ συμβῇ νὰ γείνῃ ἐσφαλμένη τις παρακέντησις δέον ἀμέσως νὰ γείνῃ ἄλλη πρὸς ματαίωσιν τῆς πρώτης. Πόνοι εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τῆς κεφαλῆς προερχόμενοι ἐκ πτώσεως θεραπεύονται διὰ παρακεντήσεων εἰς τὸν τράχηλον· δῆξ σκληρὸς καὶ ἐπίπονος θεραπεύεται διὰ παρακεντήσεων εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τῶν βραχιόνων· ἐὰν δὲ ἡ παρακέντησις δὲν φέρῃ ἀποτέλεσμα τότε γίνεται εἰς τὰ ἄκρα τῶν δύο μικρῶν δακτύλων τῶν χειρῶν.

Ἑτέρα θεραπεία, ὁμοιάζουσα τὴν παρακέντησιν, εἶναι ἡ καῦσις ἀνθέων ἀμάραντος ἐπὶ ἐκείνων τῶν μερῶν τοῦ σώματος, ἐν οἷς ὑπάρχουσι τὰ συμπτώματα τῆς νόσου. Τῆς καύσεως χρῆσις γίνεται πρὸ πάντων ἐπὶ μικρῶν παιδίων. Κατὰ τῶν ῥευματισμῶν συνήθως μεταχειρίζονται καύσιμον φλοιῶν τινων ἐπὶ τῆς γυμνῆς ῥάχεως.

Ὀσάκις ὅμως ὅλαι αἱ θεραπεῖαι αὗται ἀποβαίνουσι μάταιαι, οἱ ἀσθενεῖς μεταβαίνουσιν εἰς τοὺς ναούς, ὅπως ἐκεῖ ἀποδιώξωσι τὸ νόσημα διὰ ἐξορκισμῶν καὶ προσευχῶν. Τοῦτο δὲ δὲν πρέπει νὰ φαίνεται ἡμῖν παράδοξον, ἀφ' οὗ οὐ μόνον οἱ ἀγόρται καὶ οἱ ἐμπειρικοί, ἀλλὰ καὶ οἱ σοβαροὶ καὶ ἐπιστήμονες ἰατροὶ ἐν Κίνᾳ ἔχουσι τὴν ἰδέαν, ὅτι τὰ νοσήματα προέρχονται ἐκ τῆς ἐπιρροῆς κακῶν πνευμάτων καὶ ὅτι πρὸς ἀποδίωξιν αὐτῶν δέον νὰ ζητῆται ἡ συνδρομὴ καλῶν πνευμάτων. Πόσον δὲ ἐπικρατεῖ ἡ πρόληψις αὕτη παρὰ τῷ ὄχλῳ ἀπόδειξις εἶναι ὅτι ὁ ἀπαίδευτος Κινέζος σπανίως προστρέχει εἰς τὸν ἰατρόν, ἀλλὰ κατ' εὐθεῖαν ζητεῖ τὴν βοήθειαν τοῦ προστάτου αὐτοῦ δαίμονος καὶ ἀφεστίου θεοῦ. Καὶ πρῶτον μὲν προσφέρει θυσίαν εἰς τὸν θεὸν τοῦτον, εἶτα δὲ συλλέξας διαφόρους συνταγὰς παρὰ φίλων ἢ οἰκείων, ῥίπτει αὐτὰς πρὸ τοῦ θωμοῦ εἰς σωρόν, καὶ τέλος ἐκ τοῦ σωροῦ τούτου ἐκλέγει μίαν συνταγήν. Ταῦτα πάντα γίνονται

κεκλεισμένων τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ ἐκ τοῦ σωροῦ ἐκλεχθεῖσα συνταγὴ θεωρεῖται ὡς ἡ ὑπὸ τοῦ ἐφεστίου δαίμονος συστατινομένη καὶ μετὰ τυφλῆς πεποιθήσεως γίνεται αὐτῆς χρῆσις. Πιθανὸν νὰ κάμῃ τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν, ἣν θὰ ἐποίει καὶ ἡ παρὰ τοῦ ἰατροῦ διοριζομένη συνταγή.

Δ. Σ.

ΘΗΡΑ ΕΝ ΤΗι ΝΟΤΙΩι ΑΦΡΙΚΗι.

Ὑπὸ Baldwin.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ. τεύχους.)

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 141.)

Τὴν 6 Ἰουνίου εὕρομεν ἐντὸς δάσους ἀγέλην ἐλεφάντων, οἵτινες ἰδόντες ἡμᾶς ἀπῆλθον τὰ χεῖρας ἀπὸ τὰς ἀκάνθας καὶ τὰ κλαδία καὶ ἐσχισμένην τὴν περισκελίδα μου, ἥτις ἦτο ἐξ αἰγείου δέρματος. Τρὶς ἐπροσβλήθησα ἐπανειλημμένως κατὰ τοῦ θηρίου, τὸ ἐπλήγωσα καὶ ὅμως δὲν ἠδυνήθην νὰ τὸ φονεύσω. Μετ' ὀλίγον ἀνελήφθη ἐντὸς τοῦ δάσους καὶ οἱ σκύλοι μου μὲ ὅλας τὰς προτροπάς μου δὲν ἠθέλησαν πλέον νὰ τὸν καταδιώξωσι· τοσοῦτον εἶχεν ἐμποιήσει αὐτοῖς φόβον τὸ μέγα ἐκεῖνο ζῶον.

Τῇ 15 Ἰουνίου ἐπέστρεψα εἰς τὸ χωρίον. Ὁ Λεχουλατεχέ, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ χωρίου τούτου, μοὶ ἔδωκε μετὰ πολλῆς προθυμίας καὶ εὐπροσηγορίας ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας. Δὲν πιστεύω νὰ ἦναι κακὸς ἄνθρωπος, ἀλλ' εἶναι

ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΑ ΣΥΝΑΤΑΙΑ.

πάντα ὑπὸ τοὺς ἰσχυροὺς αὐτῶν πόδας συντρίβοντες. Δυνατὰς ἐκπέμπων φωνὰς τοὺς κατεδίωξα καὶ κατώρθωσα ν' ἀποσπάσω ἀπὸ τῆς ἀγέλης μέγαν ἐλέφαντα, ὃν παρηκολούθησα διὰ τῆς ἀτραποῦ, ἣν ὑπὸ τὰ βήματά του μοὶ ἐχάραττεν. Δὶς ἢ τρὶς ἐστράφη ὅπως ἴδῃ τίς τὸν παρακολουθεῖ. Ἐγὼ δὲ τῷ ἔπεμψα σφαῖραν, ἥτις τὸν εὗρεν εἰς τὴν ῥάχιν· ἐν ᾧ κατεγινόμην νὰ γεμίσω πάλιν τὸ ὅπλον μου τὸν ἔχασα· πλὴν αἴφνης εἰς καμπήν τινα τῆς ὁδοῦ τὸν εἶδον πάλιν ἔμπροσθέν μου περιμένοντά με. Ἅμα δὲ μὲ εἶδεν ὥρμησε μετ' ἀγρίου μυκηθμοῦ ἐναντίον μου. Ὁ ἵππος μου καταληφθεὶς ὑπὸ τρόμου ἤρξατο τρέμων, ὁ δὲ ἐλέφας τῷ ἔψαυε τὰ νῶτα διὰ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ προβοσκίδος. Οὕτω καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ ἐξηγηρωμένου θηρίου διῆλθον διὰ πυκνοῦ μέρους τοῦ δάσους, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξῆλθον καθημαγμένας ἔχων τὰς τρομερὸς ζητιάνος· τὰ πάντα θέλει καὶ ζητεῖ. Ἔχει τὴν ἰδέαν φαίνεται ὅτι οὐδὲν οὐδεὶς δύναται νὰ τῷ ἀρνηθῇ, ἀφ' ἑτέρου ὅμως οὐδὲν αὐτὸς δίδει, ἀγοράζει ὑφ' οὓς αὐτὸς θέλει ὅρους καὶ ζητεῖ διὰ τὰ πράγματά του τιμὰς γελοίας. Εἶναι νέος, δραστήριος καὶ ἄριστος κυνηγός. Ὅταν ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ χωρίον του μὲ προσεκάλεσεν εἰς τὸ γεῦμα, τὸ ὁποῖον παρετέθη ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ὑπηρετεῖτο ὑπὸ τῶν ὡραιοτέρων τοῦ χωρίου νεανίδων. Αἱ νεάνιδες αὗται σχεδὸν γυμναὶ μᾶς ὑπηρέτουν γονυπετεῖς κρατοῦσαι τὰ πινάκια, ἐξ ὧν ἡμεῖς ἐτρώγομεν. Πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι σπανίως εὑρίσκει τις ὡραιοτέρας κόρας αὐτῶν τῶν Κάφρων, ὅταν τρέφωνται δεόντως. Οἱ πόδες αὐτῶν εἶναι μικροί, αἱ χεῖρες ὡσαύτως, οἱ βραχίονες στρογγύλοι, οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ἐξαισίας ὡραιότητος καὶ τὸ ὅλον σῶμά των εὐλύγιστον καὶ λεπτὸν ὡς κλάδος ἰτέας. Λέγεται συνήθως ὅτι ἐντελὴς εὐτυχία δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἐξ ὅλων τῶν θνητῶν ὁ πλησιάζων περισσότερον εἰς τὴν τελείαν εὐτυχίαν εἶναι Κάφρος ἡγεμών. Ὁ ἡγεμὼν οὗτος δὲν γνωρίζει τί ἐστιν ἀντιπολίτευσις, ἔχει δικαίωμα ζωῆς καὶ θανάτου ἐπὶ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ὑπηκόων του, δύναται νὰ νυμφευθῇ ὅσας θέλει γυναῖκας καὶ νὰ τὰς ἀποπέμπῃ ὅταν θέλῃ· πάντες περιποιοῦνται αὐτὸν ὡς μικρὸν θρόνος, ὅλαι αἱ ἐπιθυμίαι του, ὅλαι αἱ ἰδιοτροπίαι του ἐκτελοῦνται ἀμέσως, πανταχόθεν προσφέρονται αὐτῷ πτερὰ στρουθοκαμήλων, ἐλεφαντοκόκκαλα καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα, τὰ ὁποῖα αὐτὸς δίδει εἰς τοὺς ἐμπόρους ἀπέναντι ἀντικειμένων εὐαρεστούντων αὐτῷ. Τὸ γεῦμά μας συνέκειτο ἐκ ψητοῦ καμηλοπαρδάλεως δεδυθισμένου ἐντὸς λίπους. Τὰ σπλάγχνα τοῦ ζώου θεωροῦνται ἐνταῦθα τὰ ἐκλεκτότερα τεμάχια, καί, δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ὅτι οἱ Κάφροι δὲν ἔχουσι κατὰ τοῦτο ἄδικον. Ἐγὼ ἐσυνείθισα νὰ τρώγω ὅ,τι μοὶ παρατίθεται, καὶ ὀσάκις ὁ στόμαχός μου δυσανασχετεῖ κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ καταπίνω· πλὴν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν εὗρον τὸ φαγητὸν ὀρεκτικώτατον, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον συνωδεύσαμεν αὐτὸ διὰ ποτηρίου γενναιοτάτου οἴνου. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ γεύματος πλῆθος δούλων κρατούντων ὀυρὰς θοῶν (τσακαλίων) ἀπέτρεπον τὰς παρενοχλούσας ἡμᾶς μυίας. Ἀφ' οὗ ἐτελειώσαμεν τὸ γεῦμα ἀντήλλαξα μὲ τὸν ἀρχηγὸν τὸν πῖλόν μου ἀντὶ εὐρείας δερματίνης περισκελίδος· ἠναγκάσθην ὅμως νὰ προσ-

θέσω καὶ μίαν μάχαιραν, ἓν πηρούνιον καὶ ἓν κοχλιάριον. Ὁ ἀλιτήριος ἦτο ἐντελῶς ἀσυνείδητος· ἀφ' οὗ ἔλαβε παρ' ἐμοῦ διὰ τῆς βίας τὴν ὑπόσχεσιν νὰ τῷ δώσω ὀλίγον τεῖον (ἀφ' οὗ τῷ εἶχον δώσει ὁλόκληρον λίβραν κατὰ τὴν ἀφῆξίν μας) διέταξε καὶ ἔφερον μέγαν πίθον δυνάμενον νὰ περιλάβῃ δύο τοιαῦτα τεῖον, καὶ παρωργίσθη πολὺ ἰδὼν ὅτι δὲν ἐγέμισα τὸν πίθον μέχρι τοῦ στομίου. Τότε ἤρχισε ζητῶν παρ' ἐμοῦ ἄλευρον, καὶ ἔπραν ἐγὼ τῷ εἶπον ὅτι εὐχαρίστως θὰ τῷ ἔδιδον ἄλευρον ἀπέναντι σίτου αὐτὸς μοὶ ἀπήντησε μὲ ὅλην τὴν ἀναίδειαν ὅτι σῖτος δὲν φύεται εἰς τὸ κράτος του. Ψεύδεται ἀναισχύντως καὶ ὁσάκις ἀναλαλοῦπτεται τὸ ψεῦδός του γελᾷ. Μ' ὅλον τοῦτο πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ τις ὅτι ὁ χαρακτὴρ του δὲν εἶναι κακός· ἀλλ' ὅλοι οἱ Κάφροι εὐκόλως ἐξουσιάζουσιν ἑαυτοὺς καὶ σπανιώτατα αἱ ἔριδες αὐτῶν καταλήγουσιν εἰς ῥαβδισμοὺς ἢ καὶ εἰς φόνους.

ΟΙ ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΖΑΜΠΕΖΗ.

Ἐπέστρεψα ἀπὸ τοὺς καταρράκτας τούτους, οὓς ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας μετὰ πλείστης ὅσης προσοχῆς ἐξήτασα καὶ παρετήρησα. Λόγοι δὲν ἀρκοῦσι πρὸς περιγραφὴν τῆς μεγαλοπρεπείας των. Ὁ Κάρολος Λίβιγκστων, ὁ ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαμείνας ἐν Ἀμερικῇ, διϊσχυρίζεται ὅτι ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις οἱ καταρράκται οὗτοι εἶναι ἀνώτεροι τῶν τοῦ Νιαγάρα. Πράγματι εὑρισκόμην εἰς ἀπόστασιν δέκα ὅλων μιλίων ὅτε ἤκουον τὸν βροντῶδη αὐτῶν μυκηθμόν. Ὅσῳ ἐπλησίαζον ἔβλεπον τὰς οὐρανομήκεις στήλας τοῦ ἀφροῦ, ὧν ἡ κορυφὴ ἐστέφετο διὰ τῶν ποικιλοχρόων οὐρανίων τόξων. Ὅπου ἐστάθην ὁ ποταμὸς Ζαμπέζης ἔχει πλάτος δύο χιλιομέτρων· πλεῖστα ὅσα νησίδια κατάφυτα διασκοσμοῦσιν αὐτόν. Ἡ μεγαλειότρα τῶν νήσων τούτων περιέχει δάσος γιγαντιαίων ἀδανσωνιῶν (βαοβάβ), δένδρων ἐχόντων ὑγδοήκοντα ποδῶν περίμετρον, δάσος, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου φύονται ἄγριοι φοίνικες. Οἱ καταρράκται ἔχουσιν ὕψος πολλῶν ἑκατοντάδων ποδῶν καὶ σχηματίζονται ὑπὸ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ὑδατοδῶν ὀθονῶν καταπιπτουσῶν ἐντὸς φάραγγος δύο χιλιάδων ποδῶν, ἧς ἡ ἔξοδος εἶναι στενωτάτη ἔχουσα μόλις τεσσαράκοντα ποδῶν πλάτος. Τὰ ῥεύματα ἑνοῦνται, στροφοδινοῦνται, συγκρούονται καὶ χύνονται ὁρμητικὰ διὰ μέσου τῆς στενῆς ταύτης ὁδοῦ. Ἀνωθεν τοῦ καταρράκτου ἱσταμένοῦ τις ἔχει θέαμα καταπληκτικόν· ἐκ τοῦ κρημνοῦ ὑψοῦνται χείμαρροι θειούχων ἀλῶν μέχρις οὐρανοῦ. Βροχὴ ἀδιάκοπος καταβρέχει τὴν ἀπέναντι ὑψηλὴν ὄχθην· οἱ βράχοι εἶναι εἰς ἄκρον ὀλισθηροί, τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι κεκαλυμμένον ὑπὸ χόρτων πάντοτε ζωηρῶν καὶ ἀειθαλῶν, χρησιμευόντων ὡς τροφὴ εἰς τοὺς ἐρχομένους νὰ βόσκωσιν ἐνταῦθα ἱπποποτάμους, ἐλέφαντας καὶ βουβάλους.

Ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας ἔπλευσα ἐπὶ τοῦ Ζαμπέζη καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Ἐπί τινος νήσου πλησίον τῶν καταρρακτῶν εἶδον δένδρον, ἐφ' οὗ ἦτο ἐγκεχαραγμένον τὸ ὄνομα τοῦ διασήμου Λιβιγκστώνος· ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐνεχάραξα τὸ ἐμόν, διότι ἐξαιρέσει τῶν ὀπαδῶν τοῦ μεγάλου ἀνδρός, ἐγὼ ἤμην ὁ δεύτερος Εὐρωπαῖος ὁ ἐπισκεφθεὶς τοὺς καταρράκτας τούτους καὶ ὁ πρῶτος ὁ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης μεταβὰς ἐκεῖ. Ἐν τῇ περιγραφῇ αὐτῶν ὁ Λίβιγκστων ἔχει ἀνακριβείας τινὰς προερχομένας ἐκ τοῦ φόβου του μὴ ἀναφέρῃ ὑπερβολάς· πρὸς τούτοις ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος ὅτι ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀποστάσεων εἶναι κακὸς κριτής. Ὁ ὀφθαλμός μου τοὐναντίον σπανίως ἀπατᾶται· ἀπέκτησα δὲ τὸ προτέρημα τοῦτο διὰ τῆς ἐπιμελοῦς τῶν διαφόρων ἀποστάσεων μελέτης ἐπὶ ἔτη πολλά. Οὐδέποτε σχεδὸν ἐκτύπησα ἀγροῖμι ἐν ἀνοικτῇ πεδιάδι χωρὶς νὰ γνωρίζω ἀκριβῶς τὰ βήματα τὰ ὁποῖα μ' ἐχώριζον ἀπὸ τὸ ζῶον ἢ τὸ πτηνόν. Παράδοξον εἶναι νὰ βλέπῃ τις πόσον ἀπατῶνται ὡς πρὸς τὴν ἀπόστασιν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ οἱ μὴ ἀρκούντως ἐξησκημένοι κυνηγοί· ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐνταῦθα ἔχει τοσαύτην διαφάνειαν, ὥστε ὅλα τὰ ἀπομεμακρυσμένα ἀντικείμενα φαίνονται πολὺ πλησιέστερα παρ' ὅ,τι πράγματι εἶναι.

Διὰ νὰ καταπραΰνω κἄπως τοὺς φόβους τοῦ ὁδηγοῦ μου Βοκκᾶ ἀπεφάσισα μίαν νύκτα ν' ἀγρυπνήσω καὶ νὰ μείνω "εἰς τὸ καρτέρι". Ὁ δυστυχὴς Κάφρος μου τόσον ἐτρόμαξε τὴν προλαβοῦσαν νύκτα ὥστε σχεδὸν παραφρόνει. Εἶχε σκάψει λάκκον ἐννέα ποδῶν μήκους καὶ δύο καὶ ἥμισυ ποδῶν πλάτους, τὸν ὁποῖον ἐκάλυψε μὲ μεγάλα κλαδία, μὲ χόρτον καὶ μὲ μίαν στρῶσιν χώματος. Ἐν τῷ λάκκῳ τούτῳ ἐτοποθετήθη διὰ νὰ περιμείνῃ τοὺς ἐλέφαντας, οἵτινες ἐν καιρῷ νυκτὸς ἔρχονται νὰ πίωσι. Μέγας ἐλέφας ὁσφρανθεὶς αὐτὸν ὥρμησε πρὸς τὸν λάκκον, ἐξέτεινε τὴν προβοσκίδα καὶ ἤρξατο ἐρευνῶν δι' αὐτῆς ὅπως τὸν συλλάβῃ. Ὁ Κάφρος μου μαζωμένος ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ λάκκου ἔμεινεν εὐτυχῶς ἄθικτος, ἀλλὰ ἐὰν τὸ θηρίον ἀντὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐπιπόλαιον ταύτην ἀναζήτησιν, ἤθελεν ἀπομακρύνει τὰ κλαδία ὅπως καλλίτερον παρατηρήσῃ τί ἐν τῷ λάκκῳ εὑρίσκεται, ὁ δυστυχὴς Κάφρος ἦτο χαμένος. Μ' ἐβεβαίωσεν ὁ Βοκκᾶς τρέμων ὅλος ὅτι ἡ διερεύνησις ἐκείνη τῆς προσβοσκίδος διήρκεσεν πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας, αὐτὸς δὲ δυστυχῶς δὲν ἠδύνατο ἐκ τῆς θέσεώς του νὰ πυροβολήσῃ διότι δὲν ἔβλεπεν ἢ τὴν προβοσκίδα καὶ τὸν ἕνα πόδα τοῦ θηρίου.

Ἐγὼ τὴν ἑπομένην νύκτα ἤμην εὐτυχέστερος· ἰδὼν τὸν ἐλέφαντα πίνοντα, ἐξῆλθον τοῦ μέρους, ὅπου ἤμην κεκρυμμένος, προσέχων νὰ μὴ κάμω θόρυβον· τὸ θηρίον πιὸν ἐστράφη καὶ ἐγὼ εἰς ἀπόστασιν δώδεκα βημάτων τῷ ἔπεμψα σφαῖραν μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς κατὰ τοῦ ὤμου του, ὥστε διεπέρασεν αὐτόν. Τὴν πρωΐαν εὕρομεν τὸν ἐλέφαντα νεκρὸν εἰς ἀπόστασιν χιλίων περίπου βημάτων ἀπὸ τῆς ὄχθης. Τὸ πρόσωπόν μου εἶναι τόσον μαυρισμένον ἀπὸ τὴν πυρίτιδα, ὥστε ὁ στενώτερός μου φίλος δὲν θὰ μὲ ἀνεγνώριζε. "Σὺ αὐτὸς πταίεις, θὰ μοὶ ἀπαντήσουν οἱ φίλοι· τίς σοι εἶπε νὰ θηρεύῃς τὴν νύκτα;" Ἀλλὰ δυστυχῶς ὅταν θέλῃ τις νὰ κάμῃ ἄξιον λόγου κυνήγι, πρέπει ἀφεύκτως νὰ κυνηγήσῃ τὴν νύκτα, ὅτε τὰ θηρία ἔρχονται πρὸς τοὺς ποταμοὺς ὅπως ἀποσβέσωσι τὴν δίψαν των. Θηρεύοντες τὴν νύκτα οἱ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ζούγα καὶ τῆς λίμνης Νχαμῆ κατοικοῦντες Κάφροι κατέστρεψαν σχεδὸν ὅλον τὸ κυνήγι τῶν μερῶν ἐκείνων.

Πολλάκις συμβαίνει ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐλεφάντων νὰ ἔρχωνται καὶ ἄλλα θηρία τὴν νύκτα ὅπως κορέσωσι τὴν δίψαν των, λέοντες, ὅαιναι, καὶ τότε συμβαίνει καταχθονία ὄντως συναυλία, ἥτις ἐμποιεῖ ῥρίκην. Τοιαύτην συναυλίαν, ἧς παρέστην ἐν σκοτεινῇ τινι νυκτὶ ἀκροατής, παριστᾷ ἡ ἡμετέρα εἰκών.

(Επεται συνέχεια.)

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἐν Λειψίᾳ τῇ 31/12 Σεπτεμβρίου 1882.

Κατὰ τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ μεθόριον ἡμῶν γραμμὴν ἐγένετο πρό τινων ἡμερῶν σύγκρουσις αἱματηρὰ μεταξὺ ἑλληνικῶν καὶ ὀθωμανικῶν στρατευμάτων, κατεχόντων θέσεις τινάς. Τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα, τίς οἶδε διὰ τίνα λόγον, εἶχον καταλάβει τὴν θέσιν Καραλῆ Δερβέν, ἥτις κατὰ τὴν διαχάραξιν τῶν νέων συνόρων εἶχεν ἀποδοθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐννοεῖται ὅτι ἀμέσως διετάχθη ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν ἐκείνην, ἀλλὰ κατώτερος ὢν τὸν ἀριθμὸν ἀπεκρούσθη κατ' ἀρχάς. Τὴν ἐπιοῦσαν ἐνισχυθέντες οἱ Ἕλληνες ἐπετέθησαν ἀποτελεσματικῶς κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ οὐ μόνον τὴν θέσιν ἐκείνην κατέλαβον ἀλλὰ καὶ τὴν θέσιν Βίγλαν, ὅθεν ἐδέσποζον τῆς ὅλης γραμμῆς. Ἅμα γνωσθὲν γενομένων τῶν συμβάντων τούτων αἱ κυβερνήσεις τῶν δύο ὁμόρων κρατῶν ἔσπευσαν νὰ δώσωσι τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς εἰς τοὺς διοικητὰς τῶν παρὰ τὴν μεθόριον γραμμὴν στρατευμάτων, ὅπως παύσωσι πάσης περαιτέρω ἐχθροπραξίας καὶ τηρήσωσιν ἃς εἶχον θέσεις, μέχρις οὗ ἡ ἀναφυεῖσα διαφορὰ λυθῇ διπλωματικῶς, ὅπερ καὶ ἐλπίζεται ὅτι τάχιστα θέλει ἐπιτευχθῆ. Κατὰ τὰς συμβάσας συγκρούσεις καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ ἐκ τῶν Ὀθωμανῶν ἐπληγώθησαν στρατιῶταί τινες. Πόσοι ὅμως ῥητῶς εἶναι εἰσέτι ἄγνωστον.

Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἔλαβεν ἀμέσως τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, ὅπως ἐνισχύσῃ δεόντως τὰς παρὰ τὴν μεθόριον γραμμὴν στρατιωτικὰς αὐτῆς δυνάμεις, ἵνα μὴ ἐπαναληφθῶσι τὰ θλιβερὰ τῶν τελευταίων ἡμερῶν συμβάντα, τὰ ὁποῖα δικαίως διετάραξαν τὰ πνεύματα καὶ ἠδύναντο ἐπαναλαμβανόμενα νὰ φέρωσιν ἀποτελέσματα δυσάρεστα.

Ἐν Αἰγύπτῳ τὰ πράγματα βαίνουσι πρὸς τὴν λύσιν των. Κατὰ τὰς τελευταίας τηλεγραφικὰς εἰδήσεις σπουδαία ἤρξατο σύγκρουσις μεταξὺ τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν στιφῶν τοῦ Ἀραβῆ, τοῦ καὶ παρὰ τῆς Πόλης κηρυχθέντος πλέον ἀντάρτου. Οἱ Ἄραβες κατέχουσι γραμμὴν τριῶν περίπου μιλίων μήκους. Οἱ Ἄγγλοι ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν αὐτοῦ τοῦ Wolseley ἐπροχώρησαν ἐκ τοῦ ἐν Κασσασὶν στρατοπέδου των καὶ μετὰ ζωηρὸν πυροβολισμὸν διαρκέσαντα ἀπὸ τῆς 7ης πρωϊνῆς ὥρας μέχρι μεσημβρίας ἀπέκρουσαν τὸν ἐχθρόν. Φαίνεται ὅτι οἱ Ἄραβες εἶναι ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ διότι ἡ ὑποχώρησίς των ἐγένετο ἐν τάξει. Προχωρούντων τῶν Ἄγγλων πιθανὸν εἶναι νὰ γείνῃ καὶ δευτέρα καὶ τρίτη σύγκρουσις· αἱ μέχρι τοῦδε ἀπώλειαι τῶν Ἄγγλων ἀνέρχονται εἰς ἑκατὸν ἄνδρας φονευμένους καὶ πληγωμένους. Αἱ προσεχεῖς ἡμέραι θέλουσι φέρει ἡμῖν βεβαίως σπουδαῖα ἀποτελέσματα διὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ ἀγγλικὴν ἐκστρατείαν.

Ἐξ Ἀλεξανδρείας ἐπιστέλλουσιν ὅτι οἱ πρόσφυγες ἐπανέρχονται ἀθρόοι, τὸ μὲν ὅπως ἐπιτηρήσωσι τὰς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον παραμεληθείσας αὐτῶν ὑποθέσεις, τὸ δὲ ὅπως καταγράψωσι τὰς ὑποστάσας ζημίας των καὶ ἀποζημιωθῶσι παρὰ τῆς αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως. Εὐχάριστον εἶναι ὅτι τὰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μικτὰ δικαστήρια ἔλαβον τὴν ἐντολὴν νὰ βεβαιώσωσι τὰς ζημίας καὶ νὰ ὁρίσωσι τὰς ἀποζημιώσεις. Ταχέως ἐλπίζεται ὅτι ἡ πόλις τῆς Ἀλεξανδρείας θέλει ἀνακτήσει τὴν προτέραν αὐτῆς ὄψιν. Τρεῖς χιλιάδες ἀριθμοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εὑρισκόμενοι Ἕλληνες· καθ' ἑκάστην δὲ αὐξάνει ὁ ἀριθμός των, διότι ἀδιακόπως ἐπιστρέφουσι περισσότεροι.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἐν Λειψίᾳ τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1882.

Ἐκ τῶν δύο παρελθουσῶν ἑβδομάδων ἡ μὲν πρώτη πρέπει νὰ ὀνομασθῇ ἡ ἑβδομὰς τῆς ὑψώσεως, ἡ δὲ δευτέρα ἡ τῆς ἐκπτώσεως. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι οὔτε ἡ ὕψωσις ἦτο ἀρκούντως δεδικαιολογημένη, ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ ἔκπτωσις. Τὸν μεμυημένον τὰ μυστήρια τοῦ χρηματιστηρίου αἱ διακυμάνσεις αὗται οὐδαμῶς ἐκπλήττουσιν· ἡ προσγινομένη ὅμως εἰς τὸν κόσμον ζημία ἕνεκα τῶν ἀστάτων τιμῶν τῶν διαφόρων ἀξιῶν εἶναι ἐπαισθητή, καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ διατί τόσον μεγάλη ἀπογοήτευσις κατέλαβε τοὺς πάντας, ὥστε καὶ αἱ ἀσφαλέστεραι ἀξίαι μένουσι παρημελημέναι. — Ἡ Γαλλία αἰσθάνεται εἰσέτι τὸν σάλον τῆς χρηματιστικῆς τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου κρίσεως· τὰ πνεύματα δὲν ἡσύχασαν ἀκόμη, καὶ ἡ πεποίθησις δὲν ἐπανῆλθεν. Ὡς πρὸς τὴν χρεωκοπήσασαν Ἑταιρίαν τῆς "Γενικῆς Ἑνώσεως" τὸ ἐμποριδεῖκον ἐξέδοκε τὴν ἑξῆς ἀπόφασιν· α'.) Ἡ τελευταία ἔκδοσις τῶν ἀρχαίων μετοχῶν κακῶς ἐγένετο ἑπομένως οἱ ἐγγραφέντες εἰσὶν ὑπόλογοι διὰ τὰ ἐγγραφέντα ποσὰ καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ συμπληρώσωσιν αὐτά· β'.) Αἱ νέαι μετοχαὶ εἰσὶν ἄκυροι, καὶ γ'.) Ἡ κάλυψις τῶν ἀρχαίων μετοχῶν διὰ τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφάλαιου εἶναι ἀνέφικτος, διότι ἀποθεματικὸν κεφάλαιον ἐν τέλει τοῦ ἔτους δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ καθαρὰ θέσις τῆς Ἑταιρίας δὲν δύναται εἰσέτι νὰ ὁρισθῇ· ἀλλ' ὡς φαίνεται τὸ ἐνεργητικὸν αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 115 ἑκατομύρια φράγκων ἀπέναντι 215 ἑκατομ. παθητικοῦ. Ἑπομένως διὰ τοὺς δανειστὰς θὰ ἔμενον μόνον 50%. Λέγεται ὅτι πολλοὶ τῶν δανειστῶν διεμαρτυρήθησαν ἤδη, ἐλπίζοντες ὅτι καταδιώκοντες ὡς ὑπολόγους τοὺς συμβούλους θέλουσιν ἐπιτύχει ὅρους συμφερωτέρους.

Ἕνεκα μεγάλων πληρωμῶν εἰς χρυσὸν ἡ Τράπεζα τοῦ γερμανικοῦ Κράτους ἀνεβίβασε τὸν τόκον τῆς προεξοφλήσεως ἀπὸ 4 εἰς 5%. Καὶ ἐκ Λονδίνου ἀναμένεται διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὕψωσις τοῦ τόκου, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε τοῦτο δὲν ἐγένετο.

Γενικῶς ἐλπίζεται ὅτι ῥυθμιζομένου τοῦ αἰγυπτιακοῦ ζητήματος θέλει ἐπέλθει καὶ ἐν τοῖς χρηματιστηρίοις βελτίωσις, διότι θέλει ἐπανέλθει ἡ πεποίθησις εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης.

Α.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ἀνέγνωμεν ἐσχάτως ἐν τῷ ἡμερησίῳ φύλλῳ Fremdenblatt (Ἀρ. 209) τοῦ Μονάχου, ὅτι εἰς τὴν πρὸ μικροῦ γενομένην αὐτόθι καλλιτεχνικὴν Ἔκθεσιν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἠξιώθησαν τοῦ ἐπαίνου ὑπὸ τῆς τὰ ὁραβεῖα διανεμούσης Ἐπιτροπῆς οἱ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει (Naturklasse) Ἕλληνες κκ. Σ. Σαβίδης, Ε. Λαμπάκης καὶ Ἰ. Γιάνναρος, περὶ τοῦ προτελευταίου τοῦ ὁποίου ἐν τῷ προλαβόντι τεύχει ἐδημοσιεύσαμεν.

Τὸ ἐν Γαλλίᾳ ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων ἔργων ἐξέδωκεν ἐσχάτως στατιστικὴν περὶ τῆς κατὰ χιλιόμετρα ἐκτάσεως τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τῶν διαφόρων Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν κατὰ τὴν α'. Ἰανουαρίου 1882. Δημοσιεύομεν ὧδε τὸν περίεργον τοῦτον πίνακα·

Ἡ	Γερμανία	ἔχει χιλιόμετρα	34,314.
Ἡ	Ἀγγλία	„ „	29,232.
Ἡ	Γαλλία	„ „	27,585.
Ἡ	Ῥωσσία	„ „	23,352.
Ἡ	Αὐστρία	„ „	19,126.
Ἡ	Ἰταλία	„ „	8,774.
Ἡ	Ἱσπανία	„ „	7,839.
Ἡ	Σουηδία	„ „	7,431.
Τὸ	Βέλγιον	„ „	4,123.
Ἡ	Ἑλβετία	„ „	2,506.
Ἡ	Ὁλλανδία	„ „	2,296.
Ἡ	Δανιμαρκία	„ „	1,696.
Ἡ	Ῥουμανία	„ „	1,474.
Ἡ	Τουρκία	„ „	1,395.
Ἡ	Πορτογαλλία	„ „	1,219.
Ἡ	Ἑλλάς	„ „	10.
		Τὸ ὅλον	172,372.

Ἡ καταμέτρησις τῆς γῆς ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Ὁ Εὔδοξος τῆς Κνίδου, Ἕλλην φιλόσοφος, ἀκμάσας περὶ τὰ 370 πρ. Χρ. εἶναι ὁ πρῶτος ὁ διαιρέσας τὴν γῆν εἰς ζώνας. Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, οὗ αἱ κατακτήσεις οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν, ὡς ἦτο ἑπόμενον, εἰς ἀνάπτυξιν τῶν γεωγραφικῶν γνώσεων, ἐγένετο ἡ πρώτη ἀπόπειρα τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς περιφερείας τῆς γῆς. Τότε ὁ Ἀριστοτέλης ὑπελόγισεν αὐτὴν εἰς 400 χιλ. σταδίων ἤτοι 10 χιλ. γεωγραφικὼν μηλίων, εἰς τὸ διπλάσιον δηλ. παρ' ὅ,τι πράγματι ἔχει. Μόλις 150 ἔτη μετὰ ταῦτα ὁ Ἐρατοσθένης, ὁ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βιβλιοθήκης προϊστάμενος, ἐξετέλεσε τὴν πρώτην ἀκριβῆ τῆς γῆς καταμέτρησιν, καὶ τοῦτο τῇ βοηθείᾳ τῆς σκιᾶς ἡλιοδείκτου, τοποθετημένου ἐντὸς σκάφης. Ἐν Συήνῃ, πόλει παρὰ τοὺς μικροὺς τοῦ Νείλου καταρράκτας, ἡ σκιὰ αὕτη ἦτο ἴση τῷ 0, διότι ἡ πόλις ἔκειτο σχεδὸν ὑπὸ τὸν τροπικόν. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἡ σκιὰ ἦτο 1/50. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων ὁ Ἐρατοσθένης συνεπέρανεν ὅτι ἡ περιφέρεια τῆς γῆς εἶναι πεντηκοντάκις μεγαλειτέρα τῆς ἀπὸ Συήνης εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀποστάσεως, ἤτις εἶναι 5 χιλ. σταδίων· διὸ καὶ ὑπελόγισε τὴν περιφέρειαν τῆς γῆς εἰς 250 χιλ. σταδίων ἤτοι 6250 μίλια. Ἂν καὶ ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος ἦναι κατά τι ἐσφαλμένος, οὐχ ἧττον ὅμως πρέπει ν' ἀναγνωρίσῃ τις τὴν ἱκανότητα τοῦ Ἐρατοσθένους, ὅστις διὰ τῶν ἀτελῶν αὐτοῦ μέσων τόσον πολὺ προσήγγισεν εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ὁ ἐκ Νικαίας Ἵππαρχος, ὅστις ἔζη ἐν Ῥόδῳ μεταξὺ 185 καὶ 165 πρ. Χρ. ἀνεβίβασε τὸ ποσὸν τῶν σταδίων εἰς 252 χιλ., ὅπως δ' ἑκάστην μοῖραν ἔχῃ 700 στάδια. Τῷ Ἱππάρχῳ τούτῳ ὀφείλεται ἡ διαίρεσις τοῦ κύκλου εἰς 360 μοίρας. Τρίτην καταμέτρησιν τῆς γῆς ἐπεχείρησεν ὁ Ποσειδώνιος ἐκ Σάμου (90—46 πρ. Χρ.), ὅστις παραδέχεται μόνον 180 χιλ. σταδίων ἢ 4500 γεωγραφικὰ μίλια. Περὶ ἄλλης καταμετρήσεως τῆς γῆς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οὐδὲν ἀναφέρεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ.

Κ. Σ. Φρ... εἰς **Ἰνέπολιν**· Ἐλυπήθημεν μαθόντες ὅτι δὲν λαμβάνετε τακτικῶς τὸν Ἑσπερον, ἕνεκα τοῦ τουρκικοῦ ταχυδρομείου τῆς πόλεως σας, τὸ ὁποῖον δὲν ἀναγνωρίζει τὰ γερμανικὰ γραμματόσημα, δι' ὧν πληρόνονται τὰ ταχυδρομικὰ τέλη τῆς ἀποστολῆς τῶν φυλλαδίων. Ἐκ Γερμανίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνῃ ἡ ἀποστολὴ ἄλλως ἢ διὰ γερμανικῶν γραμματοσήμων εἴτε διὰ τῆς ὁδοῦ Βάρνης γίνεται αὕτη εἴτε διὰ τῆς ὁδοῦ Τεργέστης. Ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θέλουσιν ἐπαναληφθῇ τὰ τοιαῦτα. — κ. **Ε. Β...** εἰς **Τύνιδα**· Τὰ ζητηθέντα φυλλάδια ἀπεστάλησαν ὑμῖν ἤδη· προσεχῶς θέλομεν γράψει πρὸς ὑμᾶς καὶ ἰδιαιτέρως. — κ. **Ι. Κ...** εἰς **Ἀλεξάνδρειαν**· Τὰ τελευταῖα φυλλάδια ἐστάλησαν ὑμῖν κατ' εὐθεῖαν· εἴχε δὲ ἀναταλῇ ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν ἕνεκα τῆς ἀβεβαιότητος τῆς διαμονῆς σας. Τὸ μέτρον ἦτο γενικόν. Τὰ τεύχη ὅμως μένουσι παρὰ τῇ διευθύνσει τοῦ Ἑσπέρου εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Κυρίων συνδρομητῶν μέχρις εἰδοποιήσεως, ὅπως μὴ παραπίπτωσιν. — κ. **Χ. Μ...** εἰς **Σμύρνην**· Δὲν συμβαίνουσιν μόνον ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ δυστυχήματα ἐπὶ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν. Κατ' αὐτὰς συνέβησαν δύο δυστυχήματα ἐν Γερμανίᾳ, βαθυτάτην καὶ ἀλγεινοτάτην ἐμποιήσαντα ἐντύπωσιν. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει παρὰ τὸ Φριδοῦργον τῆς Βάδης ἐφονεύθησαν ὑπὲρ τοὺς 60 ἐπιβάτας, πληγωθέντων ἑτέρων διακοσίων, ὧν πλεῖστοι βαρέως· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει παρὰ τὸ Βυρτσβοῦργον τῆς Βαυαρίας ἐφονεύθησαν τρεῖς θερμασταὶ καὶ ἐπληγώθησαν ἐννέα ἐπιβάται. Πολλαπλασιαζομένων τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἑπόμενον εἶναι νὰ πολλαπλασιάζωνται καὶ τὰ τοιαῦτα δυστυχήματα.

ΩΡΑΙ ΣΧΟΛΗΣ.

Αἴνιγμα ιδ'.

Ἤμην χωρὶς πατέρα,
Ἤμην χωρὶς μητέρα,
Εἶχον ὅμως γυναῖκα,
Τέκνα μείω τῶν δέκα·
Ποῦ νὰ εὑρῶ οἰκίαν,
Ἢ κἂν καρέκλαν μίαν;
Καὶ χρήματα ὁμοίως
Μοὶ ἔλειπον τελείως.
Ἀλλὰ μὴ μὲ λυπῆσθε,
Ἀρκεῖ νὰ ἐνθυμῆσθε,
Ὅτι καὶ πλουσιώτερος
Καὶ πάντων ἰσχυρότερος
Ἤμην ἐπὶ τῆς γῆς
Αὐτῆς τῆς ταπεινῆς. Ζ.

ΛΥΣΕΙΣ.

Προβλήματος ι'.

Μ Α Ρ Α Θ Ω Ν
Α Δ Η Θ Η Σ
Ρ Η Τ Ω Ρ
Α Θ Ω Σ
Θ Η Ρ
Ω Σ
Ν.

Προβλήματος ια'.

ἀγαθός	. . . .	Κ	αλός
ἀκάθαρτος	. . .	Ρ	υπαρός
βοηθός	. . . .	Η	πίκουρος
δύναμις	. . .	Ι	σχύς
λοξός	. . . .	Ζ	κολιός
πεπαιδευμένος	.	Α	οφός
κέρδος	. . . .	Ω	φέλεια
ἀποθαμένος	. .	Ν	εκρός
τρόμος	. . . .	Φ	όβος
ζέστη	. . . .	Φ	ερμότης
ἱστάμενος	. . .	Ο	ρθιος
ἀσθένεια	. . .	Ν	όσος
ἐνέχυρον	. . .	Ο	μηρος
κόσμιος	. . .	Μ	εμνός·
παραμελῶ	. . .	Ο	λιγωρῶ
λιγνός	. . . .	Ι	σχνός
ὡραιότης	. . .	Ν	αλλονή
θόρυβος	. . .	Ι	αραχή
φόρεμα	. . .	Ι	μάτιον
κλίνω	. . . .	Ρ	έπω
ἀπαλός	. . . .	Ν	αλακός
πόνος	. . . .	Ο	δύνη
βροχερός	. . .	Ι	ετώδης·

Αἰνίγματος ιθ'.

Σκιά.

Αἰνίγματος ιγ'.

Τὸ γῆρας.

Ἔλυσαν τὸ πρόβλημα ι'.

Ἡ δεσποινὶς Β. Κριτοπούλου ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ οἱ κύριοι Γ. Ἀγέλαστος ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἰ. Δ. Τ. ἐπίσης, Ι. Ἀναγνωστάδης ἐν Τ. Μαγουρελίῳ, Ἀριστοτέλης Π.. ἐν Ῥενίῳ Βεσσαραβίας.

Τὸ δὲ πρόβλημα ια'.

Ἡ δεσποινὶς Β. Κριτοπούλου, καὶ ὁ κύριος Γ. Ἀγέλαστος.

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΟΝ ΣΤΙΧΟΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ELSTER-STR. 19. LEIPZIG.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗι. ΕΝ ΒΙΕΝΝΗι.

ΑΚΟΥΣΑΤΕ!
ΙΔΕΤΕ ΚΑΙ ΑΠΟΡΗΣΑΤΕ!

Οἱ πράκτορες τῆς πτωχεύσεως τοῦ μεγάλου "Ἀγγλο-Βρεταννικοῦ ἐργοστασίου" πωλοῦσιν ὅλας τὰς πραγματείας των μὲ μεγάλην ἔκπτωσιν. Ἐμβάζων τις τὸ ποσὸν 20 φράγκων (ἢ διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς, ὅπου τοῦτο γίνεται) λαμβάνει πολυτελῆ συσκευὴν τραπέζης ἐκ τοῦ ἀρίστου ἀγγλο-βρεταννικοῦ μετάλλου, κοστίζουσαν ἄλλοτε 80 φράγκα. Πᾶς πραγγελιοδότης λαμβάνει καὶ ἔγγραφον ἐγγύησιν περὶ διατηρήσεως τῆς λευκότητος τῶν σκευῶν ἐπὶ δέκα ἔτη.

6 μαχαίρια τραπέζης μὲ ὡραίας λεπίδας,
6 περούνια μονοκόμματα,
6 κοχλιάρια τῆς σούπας ἐκ τοῦ ἀγγλο-βρετ. μετάλλου,
6 κοχλιάρια τοῦ καφὲ ἐπίσης,
1 μέγα κοχλιάριον τῆς σούπας
1 βαρὺ κοχλιάριον διὰ τὸ γάλα,
6 ἀκουμβιστήρια τῶν μαχαιρῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου,
6 ἀγγλικὰ φιλτζάνια,
1 πιπεροθήκην ἢ ζακχαροθήκην,
6 κομψῶς εἰργασμένα φιλτζάνια,
6 ὠοθήκας,
6 κομψὰ κοχλιάρια διὰ τὰ ὠά,
4 ζακχαροθήκας μικράς,
1 τρυπητὸν τοῦ τείου,
2 πολυτελῆ κανδιλέρια διὰ τὴν αἴθουσαν,
64 τεμάχια ἐν ὅλῳ.

Εἰς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ παροῦσα γνωστοποίησίς μου δὲν βασίζεται ἐπὶ ἀγυρτίας ὑποχρεοῦμαι δημοσίᾳ, ἐὰν ἡ συσκευὴ αὕτη δὲν ἀρέσῃ τῷ ἀγοραστῇ, νὰ παραλάβω αὐτὴν πάλιν. Ὁ ἐπιθυμῶν λοιπὸν ν' ἀγοράσῃ πράγματα χρήσιμα καὶ καλὰ ἀντὶ τῶν χρημάτων του, ἂς ἀποτανθῇ, ὅσῳ ὑπάρχουσιν ἀκόμη τοιαῦται συσκευαί, μετὰ πάσης πεποιθήσεως καὶ κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν

J. H. Rabinowicz εἰς **Βιέννην**,

Κεντρικὴν ἀποθήκην τοῦ Ἀγγλο-βρεταννικοῦ ἐργαστασίου

WIEN II. SCHIFFAMTSGASSE 20 a.

Παρ' ἐμοὶ εὕρηται, ἀντὶ 50 centimes τὸ κουτίον, καὶ κόνις ἀξιόλογος πρὸς καθαρισμὸν τῶν σκευῶν τούτων.

"ΟΜΙΛΕΙΤΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ;"

ΟΔΗΓΟΣ
ΤΗΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

περιέχων·

σύντομον γραμματικήν, διαλόγους
καὶ
ἀναγνώσματα,

ΧΡΗΣΙΜΟΣ ΔΙΑ ΠΕΡΙΗΓΗΤΑΣ
καὶ
ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΣ.

Συγγραφεὺς **Κάρολος Βίδ**, ἐκδότης **C. A. Koch** ἐν Λειψίᾳ.

1882. — Τιμὴ μάρκαι 2½.

C. A. Koch's Verlag in LEIPZIG.

ΤΟ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑι ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
τοῦ
Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ

ἀναδέχεται τὴν ταχεῖαν καὶ κομψὴν ἐκτέλεσιν παντὸς ἔργου ἐπιστημονικοῦ, εἰκονογραφικοῦ καὶ ἄλλων. Πρὸς δὲ καὶ ἐκτύπωσιν εἰς

ΤΑΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

μετ' ἀρίστης καὶ ἀκριβεστάτης ἐκτελέσεως καὶ ἐπὶ τιμαῖς λίαν συγκαταβατικαῖς. [113

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς εἰς βιβλίον τὸ "Ἄσμα τοῦ Χιαβάθα" τοῦ διασήμου Ἀμεριτανοῦ ποιητοῦ LONGFELLOW ἐν ἑλληνικῇ μεταφράσει. Τὸ βιβλίον τοῦτο (ἐκ 15½ τυπογραφικῶν φύλλων) κεκοσμημένον διὰ τῆς εἰκόνος τοῦ ποιητοῦ καὶ ἄλλων εἰκόνων καὶ κομψῶς δεδεμένον μὲ τὰ φύλλα ἐπίχρυσα, πωλεῖται ἀντὶ φράγκων 6.50. — Οἱ ἐπιθυμοῦντες ν' ἀποκτήσωσιν αὐτὸ παρακαλοῦνται ν' ἀποτανθῶσιν εἴτε κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν ***διεύθυνσιν τοῦ Ἑσπέρου*** (LEIPZIG. ELSTER-STRASSE 19) εἴτε πρὸς τὰ κατὰ τόπους βιβλιοπωλεῖα.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ζητοῦνται οἱ ἀριθμοὶ τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ 5. 6. 17 καὶ 18, προσφέρονται δὲ δι' ἕκαστον αὐτῶν καλῶς διατηρούμενον ἀντίτυπον φράγκα 2. Οἱ ἔχοντες τοὺς ἀριθμοὺς τούτους διαθεσίμους καὶ θέλοντες νὰ τοὺς πωλήσωσι παρακαλοῦνται νὰ τοὺς πέμψωσιν (ἐλευθέρους ταχυδρομικοῦ τέλους) εἰς τὴν ***διεύθυνσιν τοῦ Ἑσπέρου*** (LEIPZIG. ELSTER-STRASSE 19) ἢ νὰ παραδώσωσιν αὐτοὺς εἰς τὰς κατὰ τόπους ἐπιστασίας, αἵτινες συνεννοοῦνται κατ' εὐθεῖαν μὲ τὴν Διεύθυνσιν.

ΕΣΠΕΡΟΣ.

Σύγγραμμα περιοδικὸν μετὰ εἰκόνων ἐκδιδόμενον ἐν ΛΕΙΨΙΑι τῇ 1|13 καὶ 15|27 ἑκάστου μηνός.

Τιμὴ ἐτησία προπληρωτέα φράγκα 40 (= μάρκαι 32 = ρούβλια 16).
Τιμὴ καταχωρίσεων δι' ἕκαστον στίχον φοίνικ. 50.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ.

ΑΘΗΝΑΙ καὶ **ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ**· κ. Δημ. Α. Κορομηλᾶς, γραφεῖον "Ἐφημερίδος". **ΚΕΡΚΥΡΑ**· κ. Ι. Ναχαμούλης. **ΖΑΚΥΝΘΟΣ**· κ. Ν. Παπαδόπουλος. **ΒΩΛΟΣ**· κ. Νικ. Γεωργιάδης, ἰατρός.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ καὶ ἡ λοιπὴ **ΑΙΓΥΠΤΟΣ** κ. Πέτρος Σαράντης, Βιβλιοπωλεῖον "Ὁ Φοῖνιξ" ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Ἰωάννης Παπάδης, βιβλιοπώλης. **ΣΜΥΡΝΗ**· κκ. Δεκίπρης καὶ Σα, καὶ κ. Φρ. Σαρίκας. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ**· κ. Σ. Γράσσος, βιβλιοπώλης. **ΚΑΒΑΛΛΑ**· κκ. Α. Γ. Κούζης καὶ Σα. **ΜΥΤΙΛΗΝΗ**· κ. Ξενοφῶν Γκορτζιώτης. **ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ**· Αἰδεσ. Ἀνανίας Ἀλεξανδρίδης. **ΣΑΜΟΣ**· κ. Σταματιάδης, ἔφορος τῆς Σαμιακῆς Βιβλιοθήκης. **ΒΗΡΥΤΤΟΣ**· κ. Χρ. Χριστοφόρου. **ΙΩΑΝΝΙΝΑ**· κ. Ν. Δόσιος.

ΛΕΥΚΩΣΙΑ καὶ **ΛΕΜΗΣΣΟΣ** Κύπρου· κ. Π. Δ. Παπαδάκης. **ΛΑΡΝΑΞ**· κ. Ἰωάννης Πιερίδης.

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ· κ. Ἀριστόδημος Α. Βοσκώφ. **ΓΑΛΑΖΙΟΝ**· κ. Α. Ι. Σαρεγιάννης. **ΙΒΡΑΙΛΑ**· κ. Ἰωάννης Α. Βοσκώφ. **ΤΟΥΡΝΟ-ΜΑΓΟΥΡΕΛΟΝ**· κ. Διον. Ι. Μηλιαρέσης. **ΚΟΡΑΒΙΑ**· κ. Νικόλαος Καραβίας. **ΚΑΛΑΦΑΤΙΟΝ**· κ. Νικ. Κουκλέλης. **ΓΙΟΥΡΓΕΒΟΝ**· κ. Εὐθυμ. Πεταλᾶς. **ΤΟΥΡΝΟ-ΣΕΒΕΡΙΝΟΝ**· κ. Ι. Α. Σακελλαρίδης.

ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Ἰάκωβος Μάνος, ἰατρός. **ΜΟΣΧΑ**· κ. Γρηγ. Ι. Ροσσόλυμος. **ΟΔΗΣΣΟΣ**· κ. Θεμιστ. Α. Σολομός. **ΤΑΙΓΑΝΙΟΝ**· κ. Δημ. Δ. Ἀλεξόπουλος. **ΡΟΣΤΟΒΙΟΝ**· κ. Στέφ. Λοβέρδος. **ΓΕΙΣΚ**· κ. Π. Α. Ἀξιώτης. **ΝΙΚΟΛΑΙΕΦ**· κ. Θεόδωρος Λυκιαρδόπουλος. **ΒΕΡΔΙΑΝΣΚΑ**· κ. Νικ. Γ. Τζιτζέλης. **ΙΣΜΑΗΛΙΟΝ**· κκ. Ἀδελφοὶ Κωνσταντινίδαι. **ΚΙΣΝΟΒΙΟΝ**· κ. Α. Καρβούνης. **ΠΟΤΙΟΝ**· κ. Περικλῆς Ν. Κομηλιάδης.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ· κ. Ἰωάν. Α. Περβάνογλους, **ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ**· κ. Γ. Θ. Σκρινῆς.

ΡΟΥΣΤΣΟΥΚΙΟΝ Βουλγαρίας· κ. Σταῦρος Χριστοδουλίδης.

ΤΕΡΓΕΣΤΗ· κ. Γεώργιος Γεωργούλης. **ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ** κ. Ἰωάν. Κ. Σταυρίδης.

ΝΕΑ-ΥΟΡΚΗ· κ. Δημ. Ν. Μπότασης, γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὰ μέρη, ἔνθα εἰσέτι δὲν ἐσυστήθησαν ὁριστικῶς ἐπιστασίαι, οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ γείνωσι συνδρομηταὶ ἐπὶ προκαταβολῇ τῆς ἐτησίας συνδρομῆς, ἀποτεινόμενοι εἴτε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν διεύθυνσιν (ELSTER-STRASSE No. 19) ἐν ΛΕΙΨΙΑι, εἴτε εἰς τὰ οἰκεῖα ταχυδρομικὰ γραφεῖα, τῆς διευθύνσεως τοῦ Ἑσπέρου συνεννοηθείσης περὶ τούτου μετὰ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν γερμανικῶν Ταχυδρομείων. Τὸ φύλλον ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ. ELSTER-STRASSE No. 19. LEIPZIG.

Συντάκτης· Δρ. Ι. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑι. ELSTER-STR. 19.

Χαρτοπωλεῖον· Β. ΣΙΓΙΣΜΟΥΝΔΟΥ ἐν Βερολίνῳ καὶ Λειψίᾳ. — Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν Λειψίᾳ.